

PODHALAŃSKI
OBSZAR FUNKCJONALNY

STRATEGIA TERYTORIALNA ZIT

Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego

na lata 2021-2027

PODHALAŃSKI
OBSZAR FUNKCJONALNY

Spis treści

I. Wstęp	4
I.1. Podmiot i przedmiot strategii	5
I.2. Podstawa prawna	6
II Podsumowanie i wnioski z przeprowadzonej diagnozy strategicznej	9
II.1. Definicja obszaru wsparcia	9
II.2 Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z identyfikacją potrzeb rozwojowych i potencjałów	11
II.2.1 Wnioski diagnozy obszaru realizacji ZIT	11
II.2.2 Potencjały, problemy, wyzwania rozwojowe obszaru.....	18
II.3 Kluczowe powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe	26
III. Poziom operacyjny. Plan działań ZIT	29
III.1. Założenia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	29
III.2. Cele realizowane w ramach ZIT	30
III.3. Wiązki projektów	38
III.4. Lista projektów ZIT i uzasadnienie zintegrowania	41
III.5 Plan finansowy.....	41
IV Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT	90
IV.1. Założenia wdrożeniowe	90
IV.2. Monitoring i ewaluacja	92
IV.3. Komplementarność opracowania.....	96
IV.4. Opis procesu zaangażowania partnerów.....	98
Spis tabel, rysunków i wykresów	100
Załącznik 1 Plan transportowy POF	101

I. Wstęp

Strategia terytorialna ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 określa najważniejsze cele i przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w perspektywie finansowej 2021-2027 przez podmioty z terenu jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny. ZIT Podhala

stanowi jeden z pięciu miejskich obszarów funkcjonalnych, który został określony w SRW „Małopolska 2030”, w stronę których kierowane będzie wsparcie przy wykorzystaniu mechanizmu ZIT. Przedmiotowe opracowanie jest strategią terytorialną, wykorzystywaną do realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Jej strukturę i obligatoryjne elementy, definiuje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

Realizacja ZIT ma na celu promocję i upowszechnienie partnerskiego modelu współpracy jednostek samorządu terytorialnego w miejskim obszarze funkcjonalnym Podhala, jak również zwiększenie efektywności i skuteczności podejmowanych działań, poprzez realizację zintegrowanych projektów odpowiadających w sposób kompleksowy na potrzeby, problemy i wyzwania rozwojowe. Zidentyfikowane w dokumencie wiązki projektów – przedsięwzięcia zintegrowane, przyczynią się do rozwoju całego obszaru funkcjonalnego oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Ideą ZIT jest maksymalne wykorzystanie posiadanych potencjałów i atutów obszaru. Wskazane projekty wykazują zintegrowanie, uzupełniają się wzajemnie, a nie stanowią punktowych inwestycji. W ramach dofinansowania realizacja projektów w trybie ZIT dotyczyć będzie m.in. poprawy efektywności energetycznej i rozwoju OZE, rozwijania systemu niskoemisyjnego/zeroemisyjnego transportu publicznego, ochrony zasobów środowiska przyrodniczego wraz z adaptowaniem do zmian klimatu czy rozwojem usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych.

Zadanie jest realizowane w ramach projektu pt. *Opracowanie i przygotowanie strategii terytorialnej ZIT (Planu Działań ZIT) dla Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021 - 2027* w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego 2014-2020¹.

---

¹ <https://www.ofpodhale.pl/arttykul/dokumenty-strategiczne>

I.1. Podmiot i przedmiot strategii

Podmiotem niniejszego opracowania jest Stowarzyszenie Podhalański Obszar Funkcjonalny, założone 10 grudnia 2021 r. w Nowym Targu². W skład stowarzyszenia wchodzi następujące gminy, które wyraziły zgodę na jego utworzenie: Miasto Zakopane, Miasto Nowy Targ, Gmina Szaflary, Gmina Rabka-Zdrój, Gmina Nowy Targ, Gmina Łapsze Niżne, Gmina Bukowina Tatrzańska, Gmina Poronin, Gmina Kościelisko, Gmina Biały Dunajec, Miasto i Gmina Czarny Dunajec oraz powiaty: Powiat Tatrzański i Powiat Nowotarski.

W tym samym dniu przyjęto również statut Stowarzyszenia³ i powołano zarząd Stowarzyszenia⁴. Zgodnie ze statutem Stowarzyszenia, jego siedzibą jest Miasto Nowy Targ. Stowarzyszenie powołano w celu wspierania idei samorządności terytorialnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promowania osiągnięć, jak i koordynacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji na terenie Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Przedmiotem strategii jest opracowanie i wdrożenie kompleksowego dokumentu skupiającego się na potrzebach oraz wyzwaniach obserwowanych na obszarze Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego. Realizacja założeń Strategii ZIT w partnerstwie i we współpracy umożliwi zrównoważony rozwój obszaru jednostek wchodzących w skład Stowarzyszenia oraz przyczyni się do wzmocnienia powiązań funkcjonalnych. Ponadto wpłynie na zwiększenie poziomu zintegrowania obszaru, wykorzystanie posiadanych potencjałów i zasobów oraz poprawę stanu środowiska.

² Uchwała nr 1/2021 o założeniu Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny

³ Uchwała nr 2/2021 o przyjęciu statutu Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny

⁴ Uchwała nr 3/2021 o wyborze zarządu Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny

I.2. Podstawa prawna

Strategia terytorialna ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 została opracowana na podstawie zapisów następujących dokumentów:

- Umowy Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce (Umowa Partnerstwa)
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (rozporządzenie ogólne)
- Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. 2022 r. poz. 1079)
- Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027
- Uchwały nr 1/2021 o założeniu Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny

Uszczegółowienie informacji dotyczących ZIT znajduje się w dokumencie pn. Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, których opracowanie wynika bezpośrednio z zapisów Umowy Partnerstwa. Dokument ten zawiera informacje dotyczące celu stosowania instrumentu ZIT, form partnerstwa, zakresu tematycznego, jak również przygotowania i zatwierdzenia dokumentu strategii ZIT.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w Umowie Partnerstwa, Strategia ZIT zawiera następujące elementy:

- syntezę diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- cele, które mają być zrealizowane w ramach ZIT, uwzględniające podejście zintegrowane, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem;
- listę projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami;
- źródła finansowania;
- warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT;
- opis procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz

ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z konsultacji społecznych.

Poniżej przedstawiono odniesienie struktury przedmiotowego dokumentu do obowiązkowych elementów Strategii ZIT:

Obowiązkowe elementy Strategii ZIT	Strategia terytorialna ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027
Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych	 II Podsumowanie i wnioski z przeprowadzonej diagnozy strategicznej
Cele, które mają być zrealizowane w ramach ZIT, uwzględniające podejście zintegrowane, oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem	 III.2. Cele realizowane w ramach ZIT III.3. Wiązki projektów
Lista projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami	 III.4. Lista projektów ZIT
Źródła finansowania	 III.5 Plan finansowy
Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT	 IV Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT
Opis procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdanie z konsultacji społecznych.	 IV.4. Opis procesu zaangażowania partnerów

II Podsumowanie i wnioski z przeprowadzonej diagnozy strategicznej

II.1. Definicja obszaru wsparcia

Podhalański Obszar Funkcjonalny (POF) położony jest w południowej części województwa małopolskiego. Obszar został utworzony w grudniu 2021 r., a w jego skład wchodzi następujące jednostki samorządu terytorialnego: Miasto Nowy Targ, Miasto Zakopane, Gmina Biały Dunajec, Gmina Bukowina Tatrzańska, Gmina Kościelisko, Gmina Poronin, Miasto i Gmina Czarny Dunajec, Gmina Łapsze Niżne, Gmina Nowy Targ, Gmina Rabka-Zdrój, Gmina Szaflary. Partnerstwo w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych obejmuje także Powiat Nowotarski i Powiat Tatrzański.

Rysunek 1 Położenie Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego

Źródło: opracowanie własne.

W 2021 r. POF zamieszkiwało 183 165 mieszkańców, co stanowi 5,3% mieszkańców całego województwa małopolskiego. Wśród jednostek tworzących POF największą liczbą ludności wyróżnia się Miasto Nowy Targ i Miasto Zakopane, w których liczba mieszkańców stanowiła kolejno 18,1% i 14% ludności obszaru funkcjonalnego. Powierzchnia obszaru wynosi 1 198 km² – to blisko 8% powierzchni województwa. Największą powierzchnię POF zajmuje Gmina Czarny Dunajec i Gmina Nowy Targ, stanowiące kolejno 18,2% i 17,4% powierzchni całkowitej POF. Przeciętna gęstość zaludnienia obszaru wynosi 153 osoby na km².

Tabela 1 Powierzchnia i liczba ludności POF w 2021 r.

Jednostka	Powierzchnia [km ²]	% powierzchni	Liczba ludności	% ludności	Gęstość zaludnienia [os./km ²]
Miasto Nowy Targ	51	4,3%	33 130	18,1%	649
Gmina Czarny Dunajec	218	18,2%	22 102	12,1%	102
Gmina Łapsze Niżne	126	10,5%	9 221	5,0%	73
Gmina Nowy Targ	208	17,4%	24 065	13,1%	116
Gmina Rabka-Zdrój	69	5,8%	16 757	9,1%	242
Gmina Szaflary	54	4,5%	11 189	6,1%	206
Miasto Zakopane	84	7,0%	25 562	14,0%	303
Gmina Biały Dunajec	35	2,9%	6 860	3,7%	195
Gmina Bukowina Tatrzańska	132	11,0%	13 495	7,4%	102
Gmina Kościelisko	137	11,4%	9 026	4,9%	66
Gmina Poronin	84	7,0%	11 758	6,4%	141
POF	1 198	100%	183 165	100%	153

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

II.2 Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z identyfikacją potrzeb rozwojowych i potencjałów

II.2.1 Wnioski diagnozy obszaru realizacji ZIT

Sfera społeczna:

- W latach 2012-2021 odnotowano niewielki spadek liczby ludności obszaru o 0,7% - do poziomu 183 165, co wskazuje na stosunkowo stabilną liczbę mieszkańców POF,
- Liczba osób w wieku 20-34 lata uległa zmniejszeniu o 4% w okresie 2012-2021, z czego największy odpływ młodych osób zarejestrowano w Mieście Zakopane (-12,2%), Gminie Rabka-Zdrój (-8,1%) oraz Mieście Nowy Targ (-6,2%),
- Obszar charakteryzują niekorzystne zjawiska demograficzne. W analizowanym okresie na terenie POF utrzymywał się ujemny przyrost naturalny, który w 2021 r. wyniósł -1,3 na 1 000 mieszkańców. W 2021 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców odnotowano także ujemne saldo migracji wynoszące -2,0.
- Pod względem odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w liczbie mieszkańców ogółem, negatywnie wyróżnia się Miasto Zakopane, w którym w 2021 r. odsetek ten wyniósł 22,4%. Na drugim miejscu znalazła się Gmina Rabka-Zdrój (19,4%), a na trzecim Miasto Nowy Targ (18,8%).
- Z uwagi na obserwowane tendencje demograficzne, kluczowe jest zapewnienie opieki seniorom, jak również młodzieży i dzieciom.
- W okresie 2017-2021 liczba osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu o blisko 26% - do poziomu 5 424 osób w 2021 r. W przeliczeniu na 10 tys. osób liczba beneficjentów pomocy społecznej zmalała we wszystkich gminach POF, za wyjątkiem Miasta Zakopane, gdzie odnotowano wzrost o 4,7%. W 2021 r. najwyższą wartością wskaźnika cechowała się Gmina Biały Dunajec (400) oraz Miasto Zakopane (375), natomiast najniższy wskaźnik dotyczył Gminy Łąpsze Niżne (87). Wśród najczęstszych przyczyn przyznania pomocy społecznej znajduje się długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność.
- Na terenie POF działa 9 placówek (wraz z filiami) stacjonarnej pomocy społecznej oraz zaledwie trzy placówki (w Mieście Zakopane, Gminie Szaflary i Gminie Czarny Dunajec) zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, posiadające łącznie około 100 miejsc, co jest niewystarczające w stosunku do odnotowanego starzenia się społeczności lokalnej i rosnących potrzeb. Na obszarze funkcjonalnym w 2021 r. funkcjonowały 2 placówki zapewniające dzienną opiekę seniorom (Miasto Zakopane, Miasto

Nowy Targ). Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w 2021 r. wyniosła ponad 250 osób⁵.

- Wśród zidentyfikowanych problemów, które dotyczą całego POF, a w szczególności Powiatu Nowotarskiego można wskazać niewystarczające oraz słabo skoordynowane wsparcie w zakresie poprawy/odzyskania samosterowalności i jakości życia osób dorosłych z doświadczeniem kryzysu psychicznego. Ponadto, obecnie na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego odnotowuje się deficyt psychologów i psychoterapeutów. Konieczne jest rozwijanie tego rodzaju wsparcia m.in. z uwagi na wzrost liczby prób samobójczych na 100 tys. ludności w powiecie nowotarskim z 13 w 2018 r. do 24 w 2020 r. Interwencja ta jest istotna również z uwagi na rosnącą liczbę nowych klientów, którzy skorzystali z usług medycznych i społecznych oferowanych przez Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego.
- Na terenie POF w 2021 r. prowadziło działalność 12 placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie czterech gmin: Miasta Nowy Targ (2 obiekty), Gminy Szaflary (7 obiektów), Gminy Nowy Targ (1 obiekt) oraz Gminy Poronin (2 obiekty). Liczba korzystających z oferty tego rodzaju placówek wzrosła z 187 w 2017 r. do 456 w 2021 r. co wskazuje na wzrost zainteresowania tego rodzaju wsparciem i konieczność rozbudowy infrastruktury.
- W kontekście dzieci i młodzieży ważna jest również analiza danych dotyczących edukacji i wychowania przedszkolnego. Przedszkola specjalne występują tylko na terenie gminy Rabka-Zdrój oraz w mieście Nowy Targ, a liczba dzieci w tych placówkach wzrosła w 2017 r. z 20 osób do 65 osób w 2021 r. co świadczy o konieczności rozwijania nauczania specjalnego i wdrażanie edukacji włączającej na różnych poziomach nauczania, począwszy od przedszkola. W większości gmin (wyjątek Miasto i Gmina Czarny Dunajec) odnotowano wzrost odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2017-2021 r. W gminie Rabka-Zdrój i w mieście Zakopane wskaźnik ten w 2021 r. przekroczył 100% i wynosił kolejno 101,9% i 110,1%, co świadczy o tym, że do placówek zlokalizowanych w tym gminach uczęszczają dzieci zamieszkujące poza terenem wskazanych jednostek.
- Analizując dane dotyczące edukacji można zauważyć, że podobnie jak w przypadku wychowania przedszkolnego, współczynnik skolaryzacji przekraczał 100% w przypadku dwóch jednostek: Miasta Nowy Targ (102,72%) i Zakopanego (116,50%). Świadczy to, że do placówek zlokalizowanych na obszarze tych gmin uczęszczają również dzieci spoza tych miast.
- Wyniki egzaminów ósmoklasisty są różnicowane, najlepsze wyniki uczniowie uzyskali z języka polskiego, nieco gorzej przedstawia się sytuacja dotycząca wyników z matematyki i języka

---

⁵ Ocena zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2021.

angielskiego. W większości jednostek POF nauczanie języków obcych w % ogółu uczniów w szkole podstawowej wynosiło około 100%. Najgorzej sytuacja przedstawia się w mieście Nowy Targ (95,3%) i Rabce-Zdrój (96,3%), co pokazuje, że nie wszyscy uczniowie uczą się języków. Kluczowe jest zatem prowadzenie działań mających na celu kształtowanie kluczowych kompetencji wśród dzieci i młodzieży.

- Istotnym zagadnieniem jest również edukacja włączająca. W większości gmin POF (wyjątek stanowi gmina Kościelisko) odnotowano wzrost liczby uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych w latach 2017-2021 r. Odnotowano wzrost z 230 w 2017 r. do 322 w 2021 r. co świadczy o wzroście zainteresowania i zapotrzebowania na tego rodzaju formę nauczania.
- W latach 2017-2019 liczba imprez organizowanych przez centra kultury stopniowo wzrastała. Sytuacja uległa zmianie w 2020 r., gdy liczba imprez zmalała o połowę – w 2021 r. zorganizowano 1 072 imprezy, czyli o 36,5% mniej w stosunku do 2017 r. Liczba uczestników imprez w okresie 2017-2019 utrzymywała się na podobnym poziomie około 260 tys. osób. W 2020-2021 nastąpił gwałtowny spadek liczby uczestników spowodowany trwającą pandemią COVID-19. W latach 2017-2021 liczba uczestników imprez kulturalnych zmalała o $\frac{3}{4}$.
- Wydatki gmin POF przeznaczone na ochronę zabytków w 2017-2021 były mocno zróżnicowane. W 2021 r. gminy wydały łącznie ponad 400 tys. zł na ochronę nad zabytkami, z czego najwięcej Gmina Rabka-Zdrój (ponad 227 tys. zł). Z budżetu powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego przeznaczono natomiast na ten cel ogółem około 443 tys. zł w 2021 r.

Sfera gospodarcza:

- W latach 2012-2021 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie POF wzrosła o blisko 27%. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców liczba podmiotów wyniosła 134 w 2021 r., zatem więcej niż w województwie małopolskim (130) i kraju (128). Najwięcej podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby mieszkańców działało w Mieście Zakopane (249 na 1 000 osób), natomiast najmniej w Gminie Łapsze Niżne i Gminie Czarny Dunajec (kolejno 73 i 72 na 1 000 mieszkańców),
- W 2021 r. ogólna liczba pracujących (w podmiotach zatrudniających co najmniej 10 pracowników) wyniosła blisko 30 tys. – o 10,3% więcej w stosunku do 2017 r. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców liczba pracujących wyniosła 163 dla POF ogółem – znacznie mniej niż wskaźnik dla województwa (254) i kraju (259). Szczególnie wysokim

wskaźnikiem wyróżniało się Miasto Nowy Targ (315) oraz Miasto Zakopane (289), natomiast najmniej korzystna sytuacja dotyczyła Gminy Łapsze Niżne (49) oraz Gminy Nowy Targ (53).

- Biorąc pod uwagę okres 2012-2021 liczba bezrobotnych zmalała o niemal 52%. W 2021 r. odsetek zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie mieszkańców ogółem na terenie POF wyniósł 2,4%. Wśród gmin POF najwyższym odsetkiem bezrobotnych cechowało się Miasto Zakopane (3,4%) oraz Gmina Poronin (3,4%), a najmniejszy udział zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w Gminie Łapsze Niżne (1,4%).
- Odsetek bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż rok w liczbie bezrobotnych ogółem wyniósł w 2021 r. w powiecie tatrzańskim 57,6%, a w powiecie nowotarskim 43%. Odsetek ten wzrósł kolejno o 5,2 pp. i 8,3 pp. w okresie 2017-2021. W liczbach bezwzględnych wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych odnotowano w powiecie nowotarskim (z 1 638 w 2017 r. do 1 780 w 2021 r.), natomiast w powiecie tatrzańskim liczba tych osób zmniejszyła się (z 1 600 w 2017 r. do 1 187 w 2021 r.).
- Według prognozy Barometru Zawodów w 2023 r. na terenie powiatu tatrzańskiego i nowotarskiego brakować będzie przede wszystkim pracowników takich jak m.in.: kucharze, kierowcy autobusów, pracowników ds. rachunkowości i księgowości, betoniarzy, operatorów i mechaników sprzętu do robót ziemnych, pedagogów, psychologów, pracowników socjalnych, przetwórców mięsa i ryb, magazynierów, listonoszy i kurierów, obuwników, spawaczy. Braki zauważa się także w zawodach medycznych takich jak lekarz, pielęgniarka, położna, opiekun osoby starszej. Brak pracowników w poszczególnych branżach wynika m.in. z braku odpowiedniej liczby kandydatów do pracy oraz deficytów osób poszukujących pracy, które nie spełniają wymagań pracodawców.
- W okresie 2017-2021 liczba turystycznych obiektów noclegowych zmalała o 10%, podczas, gdy liczba miejsc noclegowych zwiększyła się o 6%. W 2021 r. na terenie POF funkcjonowały 563 obiekty noclegowe oferujące łącznie nieco ponad 32 tys. miejsc. Dane te dotyczą tylko obiektów o co najmniej 10 miejscach noclegowych – na terenie POF działa także wiele obiektów posiadających mniej niż 10 miejsc, co nie zostało ujęte w statystykach.
- W 2020 r. w porównaniu do lat wcześniejszych zmalała liczba udzielanych noclegów. W 2019 r. w powiecie nowotarskim udzielono 5 582 noclegów na 1 000 ludności, a w powiecie tatrzańskim 51 291. W 2020 r. wskaźnik dla powiatu nowotarskiego wyniósł 3 205, a dla powiatu tatrzańskiego 34 525. W 2021 r. liczba udzielonych noclegów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 4 184 w powiecie nowotarskim oraz 39 030 w powiecie tatrzańskim (dane dotyczą obiektów o 10 miejscach noclegowych i więcej).

- W 2021 r. liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zmalała o 55,5% w powiecie nowotarskim i o 39,8% w powiecie tatrzańskim w porównaniu do 2017 r. W 2021 r. wskaźnik ten dla powiatu nowotarskiego wyniósł 657, a dla powiatu tatrzańskiego 20 871.

Sfera przestrzenno-środowiskowa:

- Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniósł stosunkowo niewiele w 2021 r. - 334, znacznie mniej w porównaniu do województwa małopolskiego (379) i kraju (405). Szczególnie niewiele mieszkań na 1 000 mieszkańców odnotowano w Gminie Nowy Targ (252) oraz Gminie Szaflary (248),
- W ostatnich latach notuje się wysokie ceny najmu i sprzedaży mieszkań w obrębie POF. W 2021 r. średnia cena za 1 m² mieszkania w powiecie tatrzańskim wyniosła aż 11 073 zł (dotyczy rynku wtórnego i pierwotnego ogółem) – gdy średnia dla województwa małopolskiego wyniosła 8 036 zł, a dla kraju 6 334 zł. Nieco taniej było w powiecie nowotarskim, w którym za 1 m² mieszkania trzeba zapłacić średnio 6 991 zł.
- Cechą charakterystyczną POF jest wysoka lesistość obszaru – w 2021 r. wyniosła 34,4%, zatem więcej niż średnia dla województwa (28,6%) i kraju (29,6%). Najwyższą lesistością wyróżnia się Miasto Zakopane (52,5%) i Gmina Kościelisko (52,3%), a najmniejszą Gmina Szaflary (14,5%).
- Powierzchnia terenów zieleni (parków, zieleńców, zieleni ulicznej, osiedlowej i cmentarzy) wyniosła 231,4 ha w 2021 r. – o 10,3% mniej niż w 2017 r. Biorąc pod uwagę także lasy gminne, powierzchnia terenów zieleni wyniosła 877,3 ha – o 5,7% mniej w stosunku do 2017 r. Najwyższy udział terenów zieleni występuje w Gminie Czarny Dunajec (2,1%), a najniższy w Gminie Bukowina Tatrzańska (0,03%), Gminie Biały Dunajec (0,04%) oraz Gminie Poronin (0,04%). Rozwijanie terenów zielonych oraz nowe nasadzenia oraz zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej stanowi wyzwanie dla samorządów. W 2021 r. liczba nasadzeń drzew w powiecie tatrzańskim i nowotarskim była niższa niż w 2017 r. Podobnie było w przypadku nasadzeń krzewów w powiecie tatrzańskim, w nowotarskim natomiast liczba ta wzrosła do ponad 2,9 tys. Za pozytywne należy uznać również przewagę nasadzeń w porównaniu do ubytków w powiecie nowotarskim. Odwrotną sytuację odnotowuje się w powiecie tatrzańskim (liczba nasadzeń drzew 110 przy liczbie ubytków 345).
- Na terenie POF występuje problem z dostępnością do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Najlepszą dostępnością do obu sieci wyróżniało się Miasto Zakopane i Miasto Nowy Targ, gdzie odsetek korzystających z sieci przekroczył 80%. W przypadku sieci wodociągowej,

najgorszą sytuację notuje się w Gminie Szaflary, gdzie zaledwie 28% mieszkańców korzysta z sieci. Jeżeli chodzi o sieć kanalizacyjną, najniższy odsetek mieszkańców z niej korzystający dotyczy Gminy Czarny Dunajec (19,6%). W większości gmin odnotowuje się zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na jednego mieszkańca. Gmina Łapsze Niżne na tle pozostałych jednostek przedstawia się najgorzej jeśli chodzi o ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym (zaledwie 36 dam³ w 2021 r.). W pozostałych gminach wartości wynoszą powyżej 50 dam³, osiągając nawet ponad 1000 dam³ (Zakopane). Ponadto gmina ta charakteryzuje się jednym z wyższych udziałów (51,8%) strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody, zaraz po mieście Zakopane i gminie Kościelisko. Jednakże w gminach tych sytuacja dotycząca sieci wodociągowej mimo wysokich strat przedstawia się lepiej, zarówno jeśli chodzi o jej dostępność i efektywność. Przedstawione dane wskazują zatem na konieczność podjęcia działań z zakresu modernizacji sieci wodociągowej, w szczególności na terenie gminy Łapsze Niżne.

- W POF zauważa się stopniowy wzrost produkowanych odpadów, jednakże zaznacza się również wzrost odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych. W 2021 r. zebrano ponad 52 tys. t. odpadów, z czego ponad 20 tys. t. stanowiły odpady zebrane selektywnie, co daje wartość 38,8%. Odnotowano wzrost w porównaniu do 2017 r. kiedy to wskaźnik odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych wynosił 30,4%. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Poronin (57,6%), natomiast najniższą w gminie Szaflary (29,9%), co świadczy o konieczności rozbudowy systemu gospodarowania odpadami.
- Na terenie POF funkcjonuje łącznie siedem punktów selektywnego zbierania odpadów zlokalizowanych w sześciu gminach: Miasto Zakopane, Miasto Nowy Targ, Gmina Poronin, Gmina Szaflary, Gmina Nowy Targ, Gmina Rabka-Zdrój. W przypadku 5 z nich powierzchnia przypadająca na 1 punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmuje teren całej gminy. Wyjątek stanowi Gmina Nowy Targ, gdzie powierzchnia przypadająca na 1 punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych wynosi 10 384 ha i jest niższa niż powierzchnia gminy (20 768 ha). Należy zatem podjąć działania mające na celu uzupełnienie oferty w POF, rozwój obiektów w miejscach gdzie występuje PSZOK, ale dostępność nie jest wystarczająca (np. gmina Nowy Targ) oraz budowa nowych obiektów w gminach, w których odnotowuje się wysoki wskaźnik masy wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca, a nie posiadających na swoim terenie PSZOK np. w gminie Kościelisko (322 kg w 2021 r.).
- W celu utrzymania porządku i czystości na terenie POF, co jest szczególnie istotne z uwagi na duży ruch turystyczny, ważne jest również doposażenie przestrzeni publicznych w obiekty

małej architektury – kosze na śmieci. Według danych GUS w 2021 r. na terenie POF znajdowało się 2 245 koszy na śmieci, a ich dostępność była najniższa w gminach: Biały Dunajec, Czarny Dunajec i Kościelisko.

- W ostatnich latach na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego⁶ zauważa się wzrost znaczenia sieci ciepłowniczej, czego wyrazem jest regularny wzrost liczby kotłowni i długości sieci ciepłej. W okresie 2017-2021 długość sieci ciepłej przesyłowej i rozdzielczej wzrosła w powiecie nowotarskim o 21%, a w tatrzańskim o blisko 9% - długość sieci w 2021 r. wyniosła kolejno 24,8 km i 47,7 km. Liczba kotłowni wzrosła w tym czasie o niemal 40% w powiecie nowotarskim i o 150% w powiecie tatrzańskim, w 2021 r. wynosząc kolejno 134 i 45 kotłowni. Sieć ciepłownicza jest obecna na terenie Miasta Zakopane, Miasta Nowy Targ oraz w gminie: Szaflary, Biały Dunajec i Poronin.
- Na terenie POF wykorzystywana jest energia ze źródeł odnawialnych, do której produkcji wykorzystywana jest głównie energia wody. Moc elektryczna instalacji OZE na obszarze POF w 2022 r. wyniosła ogółem 95,8 MW, z czego 96,1 MW stanowiła hydroenergia, a 1,3 MW energia słoneczna.
- Według klas łącznego zagrożenia suszą, teren POF jest zagrożony wystąpieniem suszy w stopniu umiarkowanym – wyjątek stanowi południowa część POF obejmująca Miasto Zakopane, Gminę Poronin, Gminę Kościelisko i Gminę Biały Dunajec, w której zidentyfikowano silne zagrożenie suszą. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje suszy, teren POF jest ekstremalnie zagrożony wystąpieniem suszy atmosferycznej i hydrologicznej.
- Drugim identyfikowanym zagrożeniem jest możliwość wystąpienia powodzi, z uwagi m.in. na przebieg rzeki Dunajec, Biały Dunajec na terenie POF. Istotne jest zatem wprowadzanie rozwiązań mających na celu zabezpieczenie przed skutkami powodzi i ograniczenie jej wystąpienia.
- W latach 2017-2021 odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych samochodów osobowych w powiecie nowotarskim i powiecie tatrzańskim⁷ - ich liczba wzrosła kolejno o 18,8% i 14,5%. Wzrosła także liczba autobusów – o 16% w powiecie nowotarskim i blisko 10% w powiecie tatrzańskim.
- W 2021 r. na terenie POF długość dróg dla rowerów wyniosła 79 km – w porównaniu do 2017 r. jest to wzrost o blisko 50 km. Największą długość dróg dla rowerów odnotowano w Mieście Nowy Targ (21 km) i Gminie Łąpsze Niżne (19,8 km), natomiast najmniej w Gminie Kościelisko (0,2 km). Na terenie Gminy Biały Dunajec i Gminy Bukowina Tatrzańska w 2021 r. nie było żadnych dróg przeznaczonych dla rowerów.

⁶ Brak danych dla poszczególnych gmin.

⁷ Jw.

- W kontekście kształtowania zrównoważonej mobilności i ograniczenia nadmiernego ruchu samochodowego istotne jest umożliwienie mieszkańcom podróży multimodalnych. Obecnie na terenie POF, w mieście Nowy Targ obecne są dwa parkingi P&R. Wskazane jest zatem rozwijanie tego rodzaju infrastruktury w innych gminach, szczególnie w bliskości znaczących węzłów przesiadkowych. Na terenie każdej z gmin POF znajdują się przystanki autobusowe, w 2021 r. było ich 868. Dalsze rozwijanie i promocja komunikacji zbiorowej pozwoli na ograniczenie ruchu samochodowego, a tym samym poprawę jakości powietrza. Ponadto rozwijanie systemu transportowego pozwoli na zwiększenie spójności przestrzennej obszaru POF oraz ograniczenie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego, widocznego szczególnie wśród osób starszych i mieszkańców terenów wiejskich.

II.2.2 Potencjały, problemy, wyzwania rozwojowe obszaru

Poniżej przedstawiono kluczowe problemy, wyzwania i potrzeby rozwojowe zidentyfikowane na terenie Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wynikają one głównie z wniosków płynących z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby opracowania Strategii terytorialnej ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027. Przytoczona diagnoza stanowi szczegółowe opracowanie na temat sytuacji społecznej, przestrzennej i gospodarczej POF. Wyróżnione potrzeby i problemy POF stanowiły podstawę do zaplanowania celów strategicznych i przedsięwzięć rozwojowych z nich wynikających. W dalszej części wymieniono potencjały, czyli najistotniejsze mocne strony POF.

Problemy, potrzeby i wyzwania:

Niepewna sytuacja geopolityczna na świecie – wynikająca m.in. z konfliktu zbrojnego na Ukrainie. Sytuacja ta może być powodem problemów gospodarczych, wynikających z przerwania łańcuchów dostaw oraz braku dostatecznej ilości surowców energetycznych. Konflikt spowodował napływ uchodźców z Ukrainy do Polski, w tym także na teren POF, co wiąże się z potrzebą zapewnienia imigrantom odpowiednich warunków do życia – wyzwaniem jest integracja uchodźców z mieszkańcami POF oraz zapewnienie im możliwości podjęcia pracy zarobkowej.

Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą częstotliwości i dostępności połączeń komunikacji zbiorowej autobusowej i kolejowej, a także integracji istniejącego systemu transportowego. Obecna oferta przewozowa nie jest wystarczająco atrakcyjna – szczególnie dotyczy to niskiej jakości usług transportowych oferowanych przez prywatnych przewoźników (niewystarczająca liczba połączeń, niska jakość taboru itp.). Wykluczenie transportowe jest jednym z głównych czynników negatywnie wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy w obrębie POF, utrudniającym dostęp do usług publicznych i rynku pracy. W

najbliższych latach istnieje konieczność zwiększenia wewnętrznej spójności obszaru poprzez rozwój komunikacji zbiorowej, jak i zapewnienia lepszej dostępności zewnętrznej obszaru. W tym drugim przypadku poprawa skomunikowania między innymi ośrodkami miejskimi zależy przede wszystkim od inwestycji regionalnych.

Konieczność ograniczenia ruchu samochodowego – ze względu na m.in. wykluczenie komunikacyjne dużej części terenu POF oraz brak atrakcyjnej alternatywy transportowej skierowanej do turystów, na obszarze funkcjonalnym istnieje problem nadmiernego ruchu samochodowego, czego potwierdzeniem jest także znaczny wzrost liczby rejestrowanych samochodów osobowych na terenie powiatu tatrzańskiego i nowotarskiego. Liczba rejestrowanych autobusów także wzrosła, jednakże niekoniecznie wzrósł standard użytkowanych pojazdów, co dotyczy przede wszystkim przewoźników prywatnych. Nadmierny ruch samochodowy jest jedną z przyczyn złej jakości powietrza oraz niedostatecznej przepustowości części dróg. Ponadto generuje uciążliwy hałas, który obniża jakość życia mieszkańców POF. Z tego względu kluczowe jest rozwijanie innych form komunikacji, w tym wykorzystywanie autobusów nisko i zeroemisyjnych, niskopodłogowych, wygodnych dla użytkowników, integrowanie różnych form transportu (autobusowego, kolejowego, pieszo-rowerowego) oraz dostosowywanie transportu do potrzeb mieszkańców POF.

Niska jakość dróg – co negatywnie wpływa na dostępność transportową obszaru. Problemy z utrzymaniem dobrego stanu dróg wynikają m.in. z nadmiernego zatłoczenia dróg w sezonie turystycznym, co wpływa na przyspieszoną degradację nawierzchni jezdni. Problem ten skorelowany jest z niską jakością transportu publicznego w obrębie POF i jego skomunikowania z innymi, ważnymi ośrodkami miejskimi.

Ograniczenia w produkcji rolnej – gleby występujące na terenie POF są mało urodzajne. Problemem jest także stosunkowo krótki czas wegetacji, ostry, górski klimat oraz ukształtowanie terenu. Nie bez znaczenia jest także znaczące rozdrobnienie gruntów rolnych. Z tego względu POF nie ma dużego potencjału do rozwoju rolnictwa.

Zjawisko suburbanizacji – mieszkańcy POF przenoszą się z miast na tereny podmiejskie, co powoduje tzw. rozlewanie się miast takich jak Zakopane, Nowy Targ i Rabka-Zdrój. Proces zagospodarowywania terenów wiejskich powoduje zwiększone koszty w obszarze rozbudowy infrastruktury technicznej takiej jak drogi, wodociągi i kanalizacja. Ze względu na duże rozproszenie zabudowy mieszkaniowej, mieszkańcy terenów podmiejskich są mocno uzależnieni od transportu samochodowego – duże odległości pomiędzy budynkami mieszkalnymi a lokalizacją usług i miejsc pracy, wymagają częstszego korzystania z indywidualnego transportu.

Migracje młodych osób – na obszarze POF można zauważyć odpływ młodych osób, który widać najsilniej w trzech gminach POF: Mieście Zakopane, Gminie Rabka-Zdrój oraz Mieście Nowy Targ. Młodzi ludzie wyjeżdżają z POF w celu m.in. zdobycia wykształcenia wyższego – oferta studiów wyższych na terenie POF jest uboga. Ośrodkiem silnie przyciągającym młode osoby z terenu POF jest przede wszystkim Kraków, będący jednym z największych ośrodków akademickich w kraju.

Niska jakość powietrza – szczególnie w okresie jesienno-zimowym. W ostatnich latach odnotowywano przekroczenia dopuszczalnych stężeń m.in. pyłu PM10. Na złą jakość powietrza na

terenie POF wpływ ma przede wszystkim tzw. niska emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków, wynikająca ze spalania paliw niskiej jakości oraz użytkowania przestarzałych kotłów grzewczych. Większość gospodarstw domowych ogrzewana jest za pomocą paliw kopalnych, ze względu na ich dostępność i cenę w porównaniu z innymi nośnikami energii. Ze względu na problemy z dostępem do surowców energetycznych wywołane m.in. przez konflikt na Ukrainie, jakość paliw spalanych w kotłach grzewczych mogła ulec pogorszeniu, a tym samym jakość powietrza. Nad częścią terenu POF zjawisko smogu utrzymuje się dłużej, ze względu na ukształtowanie geograficzne terenu (kotlina). Wpływ na jakość powietrza niewątpliwie ma także wzmożony ruch samochodowy, na co wpływ mają zarówno mieszkańcy obszaru jak i turyści przybywający na teren POF własnymi samochodami.

Lokalny rynek pracy – na terenie POF działają przede wszystkim drobni przedsiębiorcy pracujący w branży usługowej: turystycznej, hotelowej i gastronomicznej. W regionie brak większych zakładów pracy, a zróżnicowanie ofert pracy jest niewielkie. Jest to jednym z powodów stosunkowo dużego bezrobocia w POF – brakuje pracy dla osób o różnych kwalifikacjach, a nie każdy chce pracować w branży usługowej, okołoturystycznej. Z badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby diagnozy wynika, że respondenci negatywnie oceniają lokalny rynek pracy pod względem dostępności pracy oraz oferowanych wynagrodzeń. Problemem obszaru jest także tzw. szara strefa, czyli zatrudnianie pracowników „na czarno”, co jest szczególnie powszechne w branży usługowej. Głównym źródłem dochodów mieszkańców teraz i w przyszłości będzie turystyka i usługi z nią związane, co wynika z uwarunkowań POF – z tego względu dostępność komunikacyjna POF powinna być silnie rozwijana tak, aby część mieszkańców mogła znaleźć pracę poza terenem POF, bez konieczności opuszczenia obszaru. Konieczne jest zatem rozwijanie atrakcyjnej oferty przewozowej zarówno wewnątrz POF jak i zwiększanie dostępności komunikacyjnej względem innych ośrodków miejskich w regionie.

Konieczność wsparcia aktywizacji społeczno-zawodowej – na terenie POF mieszkają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, co wynika z m.in. braku pracy, ubóstwa i niepełnosprawności. Problemem jest m.in. wzrost odsetka osób długotrwale pozostających bez pracy, co wymaga zintensyfikowania działań wspierających aktywizację zawodową. Na lokalnym rynku pracy występują problemy ze znalezieniem odpowiedniej liczby pracowników. Dotyczy to różnych branż, wśród których można wskazać m.in. pracowników socjalnych czy opiekunów osoby starszej lub niepełnosprawnej. Brak pracowników wynika z deficytu osób poszukujących pracy oraz systematycznego wzrostu tempa procesów demograficznych, w szczególności starzenia się. Z tego względu konieczne będzie podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców POF, w tym także ułatwienie przekwalifikowania zawodowego osobom, które chciałyby pracować w innej branży niż dotychczas.

Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru – obecnie na terenie POF nie funkcjonuje żadna strefa ekonomiczna, w której koncentrowałaby się działalność gospodarcza. Brakuje także podmiotów wspierających rozwój przedsiębiorczości oraz miejsc takich jak inkubatory biznesu. Jak już wspomniano, na terenie POF dominują mikro przedsiębiorcy, dlatego istotne jest wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, ale także przyciąganie większych inwestorów, którzy zapewnią więcej miejsc pracy na obszarze funkcjonalnym.

Konieczność adaptacji POF do zmian klimatu – kryzys klimatyczny jest zjawiskiem globalnym,

którego skutki widoczne są także na terenie POF. Warto wspomnieć, że według informacji zawartych w części diagnostycznej, POF jest obszarem, w którym notuje się szczególnie dużo miejscowych zagrożeń wymagających interwencji straży pożarnej. Zagrożenia te wynikają z ukształtowania terenu i klimatu i są to przede wszystkim silne wiatry, gwałtowne opady deszczu, opady śniegu, co powoduje wiele niebezpiecznych zdarzeń m.in. komunikacyjnych. Ze względu na zmiany klimatu, gwałtowne zjawiska pogodowe będą występować częściej, co oznacza konieczność adaptacji POF do zmian, m.in. w obszarze retencjonowania wody i rozbudowy infrastruktury przeciwpowodziowej. Jest to szczególnie istotne z uwagi na fakt, że obszar ten znajduje się w obszarze problemowym Górnego Dunajca, który zawiera dwanaście miejsc problemowych, w tym: Bystra-Zakopane, Dunajec-Długopole-Krauszów-Ludźmierz-Nowy Targ, znajdujące się na terenie POF. Charakteryzują się one szczególnie wysokim poziomem ryzyka powodzi. Wśród typów powodzi, które mogą wystąpić na tym terenie wskazuje się typ A11 - powódź rzeczna – powódź związana z wezbraniem wód rzecznych, strumieni, kanałów, potoków górskich, jezior.

Zagospodarowanie wód opadowych – ze względu na zmiany klimatu i ukształtowanie terenu, POF jest narażony na występowanie gwałtownych, ulewnych deszczy. Warto zaznaczyć także, że POF jest w większości zagrożony wystąpieniem suszy w stopniu umiarkowanym, a południowa część obszaru zagrożona jest w stopniu silnym – dotyczy to przede wszystkim Miasta Zakopane, Gminy Poronin, Gminy Kościelisko i Gminy Biały Dunajec. Jak już wspomniano, konieczne jest rozwijanie tzw. niebiesko-zielonej infrastruktury poprzez m.in.: rozbudowę kanalizacji deszczowej, zapewnienie odpowiedniego poziomu melioracji gruntów, zwiększenia małej retencji oraz powierzchni biologicznie czynnych. Szczególnie ważne jest zwiększanie powierzchni terenów zielonych na obszarach mocno zurbanizowanych, czyli przede wszystkim w miastach POF, co wpłynie pozytywnie zarówno na zwiększenie retencji wód opadowych jak i poprawi estetykę przestrzeni publicznych.

Niska dostępność mieszkaniowa – obszar POF cechuje się stosunkowo niskim zasobem mieszkaniowym w stosunku do liczby mieszkańców. Na obszarze POF dominuje zabudowa jednorodzinna – ceny działek budowlanych lub domów w POF są jednak wysokie. Brakuje mieszkań, a te dostępne cechują się wysoką ceną najmu lub sprzedaży – szczególnie dotyczy to gmin położonych w obrębie powiatu tatrzańskiego, w którym średnia cena za 1 m² mieszkania jest niemal dwa razy wyższa od przeciętnej ceny dla kraju ogółem. W ostatnich latach ceny wynajmu i sprzedaży mieszkań rosną, zatem można spodziewać się obniżającej się dostępności mieszkaniowej, co dotyczy szczególnie przeciętnie zarabiających mieszkańców POF. Ponadto wśród deweloperów zauważa się działania nakierowane na tworzenie zabudowy mieszkaniowej przeznaczonej wyłącznie na najem turystyczny, co traktowane jest jako lokata kapitału. Tego typu działalność wpływa na sytuację na rynku nieruchomości – brakuje przystępnych cenowo mieszkań na wynajem przeznaczonych dla mieszkańców POF.

Presja urbanizacyjna – dotycząca atrakcyjnych turystycznie terenów położonych w pobliżu cennych siedlisk przyrodniczych. W wyniku dość liberalnego podejścia do określania granic zabudowy mieszkalnej, istnieje ryzyko coraz większej ingerencji człowieka w lokalną przyrodę – m.in. poprzez fragmentaryzację korytarzy ekologicznych, co utrudnia migracje zwierząt. Niekontrolowana zabudowa mieszkalna wpływa także negatywnie na jakość przestrzeni publicznych na terenie POF. Ponadto nadmierny ruch turystyczny może negatywnie wpłynąć na stan i jakość obszarów

przyrodniczych i poziom bioróżnorodności. Kluczowe jest zatem prowadzenie działań z zakresu ochrony przyrody, wzmocnienie świadomości ekologicznej oraz powstanie i rozwijanie takiej infrastruktury, która pozwoli na racjonalne wykorzystanie potencjału obszarów chronionych przy jednoczesnej dbałości o ich stan.

Rozwój usług medycznych i opiekuńczych – ze względu na starzenie się społeczności lokalnej, notuje się zwiększone zapotrzebowanie na usługi medyczne i opiekuńcze. Liczba seniorów wzrasta, a co za tym idzie, wzrasta także liczba osób niesamodzielnych potrzebujących całodobowej opieki. Obecne zasoby dotyczące całodobowej opieki są niewystarczające, brakuje także dziennych placówek wsparcia dla seniorów, osób chorych i z niepełnosprawnościami. Należy podkreślić, że liczba osób pobierających zasiłki z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wzrosła w latach 2014-2020 aż o 30%, gdy w województwie liczba ta wzrosła o 4%. Oznacza to, że stan zdrowia mieszkańców POF ulega pogorszeniu, ze względu na słaby dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej. Na terenie POF znajduje się zbyt mała liczba przychodni w stosunku do liczby mieszkańców, podobna sytuacja dotyczy punktów aptecznych. Brakuje także pielęgniarek, położnych, opiekunów osoby starszej lub niepełnosprawnej. Brak dostępu do lekarzy i długi czas oczekiwania na poradę medyczną niewątpliwie powoduje większą umieralność mieszkańców. Najczęstszą przyczyną zgonów mieszkańców POF są tzw. choroby cywilizacyjne – nowotwory i choroby układu krążenia, a w ostatnich latach także choroby układu oddechowego, w tym te spowodowane przez COVID-19. W celu zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców, niezbędny jest rozwój usług medycznych (w tym specjalistycznych) oraz opiekuńczych.

Rozwój usług w zakresie zdrowia psychicznego – w ostatnich latach wzrasta liczba osób cierpiących na zaburzenia w sferze zdrowia psychicznego. Większe zapotrzebowanie na usługi z zakresu zdrowia psychicznego mogą być m.in. efektem pandemii COVID-19, która spowodowała przymusową izolację społeczną oraz niepewność w sferze gospodarczej, co niewątpliwie negatywnie wpłynęło na stan psychiczny mieszkańców POF. Z tego względu konieczne jest rozwijanie różnych form wsparcia, zarówno w obszarze szpitalnej opieki psychiatrycznej jak i w ramach usług wspierających. Z diagnozy obszaru wynika, że istnieje realna potrzeba tworzenia środowiskowych centrów zdrowia psychicznego, w których mieszkańcy w kryzysie psychicznym mogą szukać pomocy. W tym celu niezbędne będzie stworzenie odpowiedniego zaplecza medycznego, w szczególności zwiększenia dostępu do usług psychologów, psychoterapeutów i lekarzy psychiatrów. Osoby z problemami psychicznymi są często stygmatyzowane, dlatego należy także podjąć działania edukacyjne na ten temat, poprzez popularyzację wiedzy w zakresie promocji zdrowia psychicznego oraz profilaktyki uzależnień. Działania te powinny być adresowane do szerokiej grupy odbiorców, zarówno do osób dorosłych jak i młodzieży i dzieci.

Podniesienie jakości kształcenia na terenie POF – uczniowie z terenu POF osiągają niższe wyniki z egzaminów ósmoklasisty i egzaminów maturalnych w porównaniu do przeciętnych wyników dla województwa małopolskiego. Najniższe wyniki uzyskali uczniowie z egzaminu z języka angielskiego i matematyki, a wyraźne dysproporcje w poziomie nauczania są widoczne i wskazują na nieco gorszą sytuację na obszarach wiejskich. Podniesienie jakości kształcenia jest kluczowe, szczególnie w obszarze szkolnictwa ponadpodstawowego, zawodowego, mającego na celu wykształcenie pracowników poszukiwanych na lokalnym rynku pracy. W tym celu niezbędne jest unowocześnianie i doposażanie bazy dydaktycznej (pracowni, warsztatów itd.), dostosowywanie programu

kształcenia do potrzeb rynku pracy, rozwijanie kompetencji miękkich wśród uczniów oraz rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych. Ważną kwestią jest także zapewnienie odpowiedniej dostępności do edukacji osobom z niepełnosprawnościami poprzez odpowiednie dostosowanie obiektów edukacyjnych pod względem dostępności architektonicznej, a także podnoszenie kompetencji nauczycieli w tym zakresie i prowadzenie edukacji włączającej.

Rozbudowa infrastruktury i oferty kulturalnej – obszar POF wyróżnia się bogatym dziedzictwem kulturowym, które powinno być rozpowszechniane zarówno wśród turystów jak i mieszkańców POF. Jednym z istotnych wyzwań jest rozwój oferty kulturalnej dostosowanej do różnych grup odbiorców: dzieci, młodzieży, osób pracujących oraz seniorów, która wykorzysta istniejące potencjały i specyfikę poszczególnych jednostek tworzących obszar funkcjonalny. Kluczowe jest zwiększanie dostępności do oferty kulturowej poprzez dostosowywanie obiektów kulturalnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz rozwój komunikacji zbiorowej, umożliwiającej dotarcie na zajęcia, warsztaty, imprezy itp. osobom wykluczonym komunikacyjnie.

Konkurencja ze strony innych JST – teren POF cechuje się peryferyjnym położeniem, przy granicy polsko-słowackiej. Silną konkurencję można zauważyć szczególnie ze strony Krakowa i jego obszaru funkcjonalnego, który jako jeden z najistotniejszych ośrodków akademickich przyciąga młode osoby. Także inne ośrodki miejskie mogą stanowić dużą konkurencję dla POF, szczególnie te, które są atrakcyjniejsze dla inwestorów, gdzie lokalny rynek pracy jest bardziej rozwinięty.

Występowanie osuwisk terenu – obszar POF, ze względu na swoje położenie na terenie wysokogórskim, jest szczególnie narażony na występowanie osuwisk skalnych. Na terenie POF zidentyfikowano wiele obszarów zagrożonych przemieszczaniem się warstw skalnych, co wynika przede wszystkim z dużego stopnia nachylenia powierzchni i przepływu wód spowodowanego przez tzw. deszcze nawalne.

Słabo rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna – ze względu na rozproszenie zabudowy mieszkaniowej i ukształtowanie terenu, w POF występuje problem z dostępem do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Najniższy odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej odnotowano w Gminie Łapsze Niżne, Gminie Czarny Dunajec i Gminie Szaflary (poniżej 40%). W przypadku sieci kanalizacyjnej, najmniejszą jej dostępnością cechuje się Gmina Czarny Dunajec oraz Gmina Szaflary, w której odsetek mieszkańców korzystających z sieci nie przekroczył 40%.

Konieczność dalszego rozwoju sieci ciepłowniczej – w ostatnich latach na terenie POF obserwowany jest wzrost znaczenia sieci ciepłowniczej. Wzrasta zarówno długość sieci cieplnej jak i kotłowni. Obecnie sieć obejmuje tylko część obszaru POF. W najbliższych latach wyzwaniem będzie poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej oraz wymiana przestarzałych systemów grzewczych – możliwość podłączenia większej części budynków POF do sieci ciepłowniczej wpłynie na poprawę jakości powietrza. Zanieczyszczenia powietrza na terenie POF pochodzą w głównej mierze z przestarzałych systemów ogrzewania takich jak kotły na paliwo stałe. Rozwój sieci ciepłowniczej wpłynie także na podniesienie jakości życia mieszkańców – ciepło z sieci jest rozwiązaniem wygodniejszym niż konieczność ogrzewania budynku samodzielnie.

Podążanie w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym – ze względu na coraz większą liczbę odpadów przypadających na jednego mieszkańca POF, konieczne jest zwiększenie poziomów recyklingu i odzysku wyprodukowanych odpadów poprzez rozbudowę istniejących systemów

składowania i odzysku, a także budowę nowych. Na obszarze POF działa obecnie tylko siedem punktów selektywnej zbiórki odpadów. To dość mało biorąc pod uwagę liczbę ludności zamieszkującą teren POF. Racjonalne wykorzystywanie zasobów przy ograniczeniu wytwarzania odpadów wpisuje się w koncepcję rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym, czyli bardziej ekologicznej, ograniczającej negatywny wpływ człowieka na środowisko.

Niewielka powierzchnia terenów zieleni – obszar POF wyróżnia się wysoką lesistością, jednakże powierzchnia terenów zieleni, w tym urządzonej, jest stosunkowo niska. Ponadto ich powierzchnia uległa zmniejszeniu w okresie 2017-2021, co jest zjawiskiem niekorzystnym. Niska liczba terenów zieleni jest szczególnie uciążliwa w miastach POF w czasie występowania letnich upałów. Należy podkreślić, że zwiększenie powierzchni terenów zieleni, nowe nasadzenia drzew i krzewów, pomogą złagodzić i przeciwdziałać występowaniu tzw. miejskich wysp ciepła, co korzystnie wpłynie zarówno na aspekt ekologiczny (zwiększenie bioróżnorodności, powierzchni retencji wody) jak i na jakość życia mieszkańców (więcej terenów rekreacyjnych).

Potencjały:

Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe – na terenie POF znajduje się wiele form ochrony przyrody takiej jak obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000 oraz Tatrzański Park Narodowy, będący jednym z najczęściej odwiedzanych parków narodowych w Polsce. Ponadto POF cechuje się wysoką lesistością oraz wysokogórskim ukształtowaniem terenu. Walory przyrodnicze w istotny sposób wpływają na atrakcyjność turystyczną obszaru. Należy podkreślić, że współcześnie jakość środowiska przyrodniczego jest ważnym atutem rozwojowym – bogactwo przyrodnicze na terenie POF stanowi znaczną przewagę konkurencyjną względem innych ośrodków funkcjonalnych.

Bogate dziedzictwo kulturowe – tereny Podhala wyróżniają się unikalnym w skali kraju dziedzictwem kultury materialnej i niematerialnej, która związana jest z tradycjami górskimi. Na obszarze POF zlokalizowana jest najbardziej znana grupa etnograficzna Górali Polskich – Podhalanie, którzy wyróżniają się specyficzną gwarą, zwyczajami, oraz strojem, będącym jednym z głównych polskich strojów narodowych. Na obszarze POF występuje także charakterystyczny styl architektoniczny, tzw. styl zakopiański oraz tradycje rzemieślnicze takie jak m.in.: rzeźbiarstwo, snycerstwo, kaletnictwo, hafciarstwo. Mieszkańcy POF mają również poczucie silnej tożsamości lokalnej. Ponadto na terenie POF znajduje się wiele obiektów zabytkowych takich jak np. kościół w Dębnie Podhalańskim wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO, zamek w Niedzicy, zamek Czorsztyn, zespół budownictwa drewnianego w Chochołowie, dwór w Łopusznej oraz liczne obiekty sakralne.

Pasterstwo – wypas owiec od wieków odgrywał ważną rolę na terenie Podhala. Współcześnie wypas owiec nie ma dużego znaczenia gospodarczego, lecz jest kontynuacją dawnych tradycji Podhala oraz jedną z istotniejszych atrakcji turystycznych obszaru. Dzięki hodowli owiec tworzone są wyroby nabiałowe, będące znakiem rozpoznawczym obszaru (np. ser oscypek) oraz tradycyjne kożuchy z wełny owczej. Pasterstwo jest znakiem charakterystycznym Podhala, a jego potencjał do promocji obszaru nie jest jeszcze w pełni wykorzystany.

Turystyka – ze względu na dziedzictwo kulturowe i zasoby przyrodnicze, tereny POF są chętnie odwiedzane przez turystów, czego dowodem są m.in. statystyki dotyczące udzielanych noclegów. Obszar cechuje się dobrze rozwiniętym zapleczem hotelowym oraz gastronomicznym – w POF funkcjonuje wiele hoteli, pensjonatów, ośrodków wypoczynkowych oraz obiektów agroturystycznych. Oferta turystyczna jest zróżnicowana zarówno w okresie wiosenno-letnim jak i jesienno-zimowym. Tatry przyciągają osoby zainteresowane przede wszystkim aktywnym wypoczynkiem. Zimą POF jest rajem dla narciarzy – w gminach POF funkcjonują ośrodki narciarskie, w tym jedno z największych w kraju. POF posiada bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej oraz sportowej. Z tego względu warto nadal rozwijać zróżnicowaną ofertę turystyczną skierowaną do różnych grup odbiorców.

Rozwój gospodarki niskoemisyjnej i OZE – na terenie POF istnieje potrzeba podjęcia działań termomodernizacyjnych, przebudowy istniejących systemów grzewczych oraz rozbudowy sieci ciepłowniczej, która ograniczy spalanie paliw stałych w gospodarstwach domowych. Należy podkreślić, że teren POF posiada bogate zasoby wód geotermalnych, osiągających temperaturę ponad 80 °C. Dzięki wykorzystaniu wód geotermalnych w instalacjach ciepłowniczych, obszar POF wyróżnia się w skali województwa najwyższym udziałem wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Ponadto część terenu POF cechuje się dobrymi warunkami do pozyskiwania energii z instalacji fotowoltaicznych oraz wykorzystania energii wodnej, dzięki obecności licznych rzek i potoków górskich. Zwiększenie wykorzystania OZE jest konieczne nie tylko z powodów ekologicznych – zapewnia także bezpieczeństwo energetyczne, co jest szczególnie ważne biorąc pod uwagę sytuację globalną (problemy z dostawami surowców energetycznych).

Podhalańska Kolej Regionalna – która ma istotne znaczenie w kwestii poprawy dostępności komunikacyjnej obszaru. W ramach PKR na trasie Nowy Targ – Zakopane obsługiwane jest 16 połączeń w jedną i drugą stronę, w średnio godzinnym odstępie czasowym. Obecnie na linii kolejowej nr 98 i 99 prowadzone są prace modernizacyjne mające na celu skrócenie czasu przejazdu na trasie Kraków-Zakopane. Według planów, na terenie Gminy Rabka-Zdrój (Chabówka) ma powstać łącznica kolejowa, co znacząco wpłynie na czas przejazdu pociągów na wspomnianej wcześniej trasie. Inną inwestycją kolejową zwiększającą dostępność komunikacyjną POF będzie modernizacja linii nr 104, relacji Chabówka – Nowy Sącz, która połączy POF i Sądecki Obszar Funkcjonalny.

Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych – w ostatnich latach na terenie POF zauważa się wzrost długości dróg przeznaczonych dla rowerów. Na terenie POF powstał m.in. Historyczno-kulturowo-przyrodniczy szlak wokół Tatr – trasa rowerowa przebiegająca wokół najwyższych gór w Polsce na granicy Polski i Słowacji, trasa rowerowa wokół Jeziora Czorsztyńskiego zwana często potocznie przez rowerzystów Velo Czorsztyń będąca jednocześnie częścią VeloDunajec - trasy rowerowej w Małopolsce. Drogi rowerowe pełnią kluczową funkcję turystyczną w powiecie, szczególnie biorąc pod uwagę coraz większą popularność wykorzystywania rowerów w celach rekreacyjnych i ich roli w tzw. turystyce aktywnej. Rower może stać się chętniej wykorzystywanym środkiem transportu także przez mieszkańców POF w codziennej komunikacji do pracy, szkoły itd. Ponadto rozwój sieci ścieżek rowerowych pozwoli na odciążenie sieci drogowej oraz ograniczenie nadmiernego ruchu samochodowego, a przez to emisji szkodliwych substancji wpływających na jakość powietrza na terenie POF.

II.3 Kluczowe powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe

Rozwój ośrodków funkcjonalnych warunkują powiązania w sferze społecznej, gospodarczej oraz środowiskowo-przestrzennej. W celu określenia istotnych zależności pomiędzy poszczególnymi jednostkami tworzącymi Podhalański Obszar Funkcjonalny przeanalizowano wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania obszaru. Poniżej przedstawiono kluczowe czynniki opisujące stan i jakość powiązań funkcjonalnych w ramach POF:

- W latach 1975-1998 wszystkie gminy POF należały administracyjnie do województwa nowosądeckiego. Obecnie gminy te leżą w powiecie tatrzańskim i powiecie nowotarskim.
- Geograficznie obszar POF położony jest w makroregionie Obniżenia Orawsko-Podhalańskiego i łańcucha Tatrzańkiego. POF cechuje się znacznym zróżnicowaniem terenu.
- Obszar położony jest przy granicy ze Słowacją, co stwarza możliwość współpracy transgranicznej. Od trzech dekad na terenie POF funkcjonuje Związek Euroregion „Tatry” – stowarzyszenie zrzeszające gminy i powiaty z terenu pogranicza polsko-słowackiego. W 2013 r. z inicjatywy Euroregionu powołano polsko-słowacki transgraniczny podmiot prawny tj. Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TATRY z o.o. Od lat Euroregion „Tatry” zarządzał funduszem mikroprojektów realizowanym w ramach unijnych programów współpracy polsko-słowackiej. W przeciągu 20 lat za pośrednictwem Euroregionu „Tatry” zrealizowano ok. 400 polsko-słowackich projektów na łączną kwotę dofinansowania prawie 15 mln euro. W 2020 r. przy Euroregionie Tarty utworzone zostało Transgraniczne Centrum Edukacji Euroregionu „Tatry”. W ostatnich latach gminy wchodzące w skład POF współpracowały z gminami słowackimi w celu stworzenia atrakcyjnej oferty turystycznej – realizowano projekt pn. „Historyczno-kulturowo-przyrodniczy szlak wokół Tatr”, którego celem było stworzenie tras rowerowych przebiegających po obu stronach Tatr, stworzono Centrum Dziedzictwa Przyrodniczego „Muzeum torfowisk”, będący wspólnym produktem turystycznym Polski i Słowacji, a także Muzeum Drukarstwa w Nowym Targu.
- Jednostki POF łączą silne powiązania kulturowe, wynikające z historii regionu. Na obszarze kultywowane są dawne tradycje góralskie, w tym m.in. pasterstwo, będące elementem mocno kojarzonym z Podhalem. Tożsamość kulturowa i chęć zachowania dawnej kultury jest silnie widoczna wśród mieszkańców POF.
- Dwa główne miasta POF, czyli Nowy Targ i Zakopane, zostały zaliczone w *Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”* do miast średnich, tracących funkcje społeczno-gospodarcze, jako jedno z 6 miast w całym województwie. Ponadto trzy gminy POF zostały zaliczone do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją ze względów ekonomicznych: Gmina Czarny Dunajec, Gmina Biały Dunajec oraz Gmina Szaflary.

- POF posiada dwa główne ośrodki: Miasto Zakopane oraz Miasto Nowy Targ, stanowiące centra edukacyjne, administracyjne oraz gospodarcze regionu. Jest to jedyny tego typu obszar funkcjonalny na terenie województwa małopolskiego.
- W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”⁸ ustanowiono 6 Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, w tym MOF Podhala. Zgodnie z założeniami delimitacji obejmował on obszar gmin: Miasto Nowy Targ, Zakopane, Nowy Targ, Rabka-Zdrój, Szaflary, Biały Dunajec, Bukowina Tatrzańska, Kościelisko, Poronin. Zgodnie z zapisami ustawy wdrożeniowej na obszarach MOF mogą być realizowane Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, a zasięg terytorialny MOF może zostać zmieniony, po pozytywnym zaopiniowaniu przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, w drodze uchwały zarządu województwa. Modyfikacja zasięgu MOF⁹ wynika z bezpośrednich uzgodnień pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego znajdującymi się w obszarze funkcjonalnym miast Nowego Targu i Zakopanego, co do podjęcia współpracy w ramach Związku ZIT. W związku z tym w skład ZIT weszły również powiaty Tatrzański i Nowotarski, a dotychczasowy zasięg MOF Podhala został powiększony o gminy: Czarny Dunajec i Łapsze Niżne.
- W sferze gospodarczej w jednostkach POF dominują podmioty związane z branżą turystyczną. Według sekcji PKD 2007 najwięcej podmiotów działa w obszarze zakwaterowania i usług gastronomicznych, budownictwa oraz handlu i naprawy pojazdów samochodowych. Gminy tworzące POF powiązane są ze sobą podobną ofertą turystyczną, współpracowały także w zakresie stworzenia zintegrowanej oferty turystycznej i spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

⁸ Przyjęta Uchwałą NR XXXI/422/20 z dnia 17 grudnia 2020 r.)

⁹ UCHWAŁA Nr 308/23 ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO z dnia 28 lutego 2023 roku w sprawie zmiany zasięgu terytorialnego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Podhala.

III. Poziom operacyjny. Plan działań ZIT

III.1. Założenia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

W przypadku realizacji ZIT warunkiem jest zawiązanie zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa. W Umowie Partnerstwa wskazuje się cztery możliwe formy partnerstwa: stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego, porozumienie międzygminne, związek międzygminny, powiatowy lub powiatowo-gminny oraz związek metropolitalny województwa śląskiego. W przypadku Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego zostało powołane stowarzyszenie powiatów i gmin, w celu wsparcia idei samorządności terytorialnej, ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń, promocji osiągnięć oraz koordynacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji¹⁰.

Zasięg ZIT Podhala obejmuje: Gminy: Miasto Nowy Targ, Zakopane, Nowy Targ, Rabka-Zdrój, Czarny Dunajec, Szaflary, Łapsze Niżne, Biały Dunajec, Bukowina Tatrzańska, Kościelisko, Poronin oraz Powiat Tatrzański i Powiat Nowotarski.

Poziom operacyjny Strategii terytorialnej ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 odnosi się do instrumentu ZIT. Zgodnie z zapisami FEM 2021-2027 w ramach ZIT mogą być realizowane wyłącznie projekty zintegrowane – stanowiące w przedmiotowym opracowaniu wiązki projektów (przedsięwzięcia zintegrowane).

Każda ze zidentyfikowanych wiązek, zgodnie z Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej na lata 2021-2027 stanowi projekty zintegrowane w ramach instrumentu ZIT oraz spełnia przynajmniej jeden z dwóch warunków:

1. jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027;
2. deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin OF.

¹⁰ Uchwała nr 2/2021 przyjęciu statutu Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny

III.2. Cele realizowane w ramach ZIT

Schemat i logika interwencji przedmiotowej strategii wynika z zapisów Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, w którym wskazano 11 priorytetów:

Priorytet 1.	Fundusze europejskie dla badań i rozwoju oraz przedsiębiorczości
Priorytet 2.	Fundusze europejskie dla środowiska
Priorytet 3.	Fundusze europejskie dla transportu miejskiego
Priorytet 4.	Fundusze europejskie dla transportu regionalnego
Priorytet 5.	Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną
Priorytet 6.	Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego
Priorytet 7.	Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych
Priorytet 8.	Fundusze europejskie dla sprawiedliwej transformacji Małopolski Zachodniej
Priorytet 9.	Pomoc techniczna FST
Priorytet 10.	Pomoc techniczna EFRR
Priorytet 11.	Pomoc techniczna EFS+

Poniżej zaprezentowano alokacje dla ZIT Podhala w poszczególnych celach szczegółowych w ramach wskazanych wyżej priorytetów.

Tabela 2 Alokacje dla ZIT Podhala

Priorytet	Cel szczegółowy	Alokacja dla ZIT Podhale (euro)
PRIORYTET 2. Fundusze europejskie dla środowiska	CSz 2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	4 864 484,00
	CSz 2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	1 612 652,00
	CSz 2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	1 582 366,00
	CSz 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	3 497 874,00
	CSz 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	892 135,00
	CSz 2(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury,	1 418 964,00

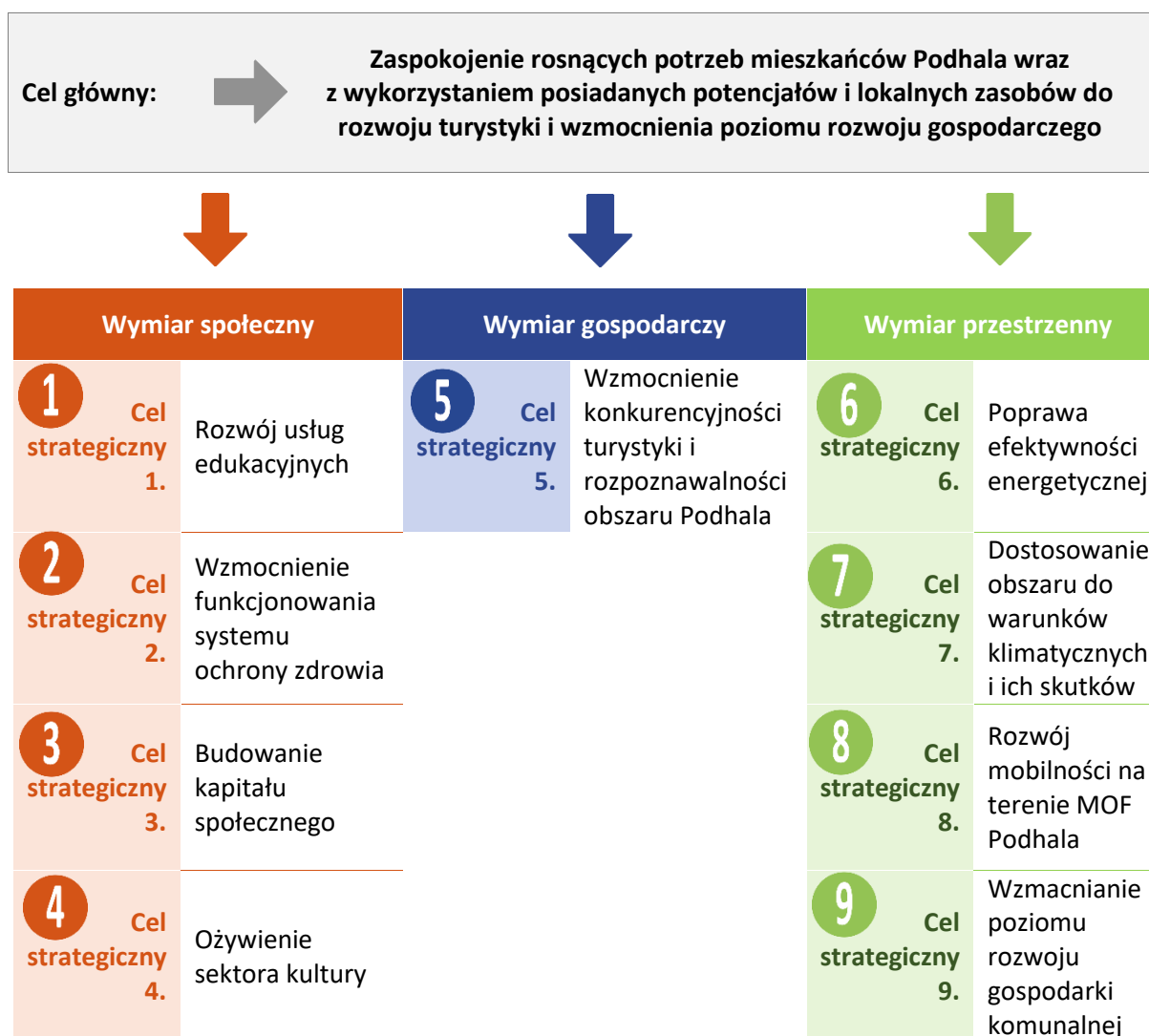

Priorytet	Cel szczegółowy	Alokacja dla ZIT Podhale (euro)
	w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	
PRIORYTET 3. Fundusze europejskie dla transportu miejskiego	CSz 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	11 299 736,00
PRIORYTET 4. Fundusze europejskie dla transportu regionalnego	CSz 3(ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	1 317 261,00
PRIORYTET 5. Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną	CSz 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	303 983,00
	CSz 4(iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	101 328,00
	CSz 4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	766 444,00
PRIORYTET 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego	CSz 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	4 978 350,00
	CSz 4(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	1 736 260,00
	CSz 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej,	4 207 295,00

Priorytet	Cel szczegółowy	Alokacja dla ZIT Podhale (euro)
	ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	
PRIORYTET 7. Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych	CSz 5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	30 000 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie FEM 2021-2027.

Poszczególne cele i priorytety zidentyfikowane w FEM 2021-2027 znajdują odbicie w celach strategicznych zidentyfikowanych w ramach przedmiotowego opracowania. Poniżej zaprezentowano cele strategiczne w podziale na trzy wymiary planowania strategicznego: społeczny, gospodarczy i przestrzenny. Zaprezentowane cele, będą zrealizowane w ramach ZIT.

Wymiar społeczny

1

**Cel strategiczny
1.**

**Rozwój usług
edukacyjnych**

W większości gmin POF widoczny jest wzrost odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym, który determinuje konieczność rozwijania sektora edukacji. Wsparcie funkcjonowania placówek przedszkolnych oraz szkół zlokalizowanych w POF oraz podnoszenie jakości opieki i nauczania stanowi kluczowe wyzwanie w perspektywie długookresowej. Młodzi mieszkańcy stanowią siłę napędową rozwoju regionu, dlatego też kluczowe jest budowanie wysokiego poziomu kapitału ludzkiego i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej wśród najmłodszych. Szczególnie istotne z uwagi na aktualne zmiany gospodarcze i postępującą globalizację jest wzmacnianie kompetencji cyfrowych, jak również językowych wśród dzieci i młodzieży, dzięki organizowanym zajęciom dodatkowym i prowadzonym kołom zainteresowań w szkołach. Oferta edukacyjna, w szczególności kształcenie ogólne czy zawodowe, dostępne w POF powinno opowiadać na wymogi lokalnego rynku pracy. Dostosowanie oferty kształcenia pozwoli młodym mieszkańcom na podjęcie pracy w miejscu zamieszkania i ograniczy zjawisko drenażu mózgow. Dla powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego, w latach 2017-2021 r. liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, która wymeldowała się do innych powiatów była wyższa niż liczba zameldowań z innych powiatów, co świadczy o utracie zasobów kapitału ludzkiego.

Szczególnym wsparciem powinny zostać objęte dzieci i młodzież ze szczególnymi potrzebami. Dostosowanie toku nauczania oraz zajęcia indywidualne pozytywnie przełożą się na wyniki nauczania. Wdrażanie koncepcji edukacji włączającej ma również na celu umożliwienie dzieciom mającym szczególne potrzeby, integrację z rówieśnikami.

2

**Cel strategiczny
2.**

**Wzmocnienie
funkcjonowania
systemu ochrony
zdrowia**

W POF odnotowuje się procesy starzenia się społeczności lokalnej. W każdej z gmin odnotowano w latach 2017-2021 wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. Aktualnie grupa tych osób największy udział w strukturze ludności stanowi w mieście Zakopane (26,5%) a następnie gminie Rabka-Zdrój (22,8%) oraz mieście Nowy Targ (22,0%).

Starzenie się jest tendencją ogólnopolską, która będzie postępować. Z procesem tym wiążą się wyzwania związane z koniecznością zapewnienia grupie osób ze szczególnymi potrzebami (w tym również osób z niepełnosprawnością), odpowiednich warunków do życia i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Jedną z fundamentalnych kwestii jest zwiększenie dostępu do usług podstawowej i specjalistycznej opieki medycznej oraz placówek wsparcia i form opieki skierowanych w stronę seniorów, osób z niepełnosprawnością, czy dzieci i młodzieży.

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba są jednymi z częstszych przyczyn przyznawania pomocy rodzinom zamieszkującym na terenie powiatu tatrzańskiego i nowotarskiego. Dodatkowo istotnym elementem jest dbałość o zdrowie psychiczne mieszkańców. Obecnie na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego odnotowuje się deficyt psychologów i psychoterapeutów oraz opiekunów osoby starszej lub niepełnosprawnej¹¹. Deficyt wynikający ze wzrostu zapotrzebowania na tego rodzaju specjalistów oraz usługi może być długotrwałym efektem pandemii COVID-19. Przymusowa

¹¹ Barometr Zawodów 2023 r.

Wymiar społeczny

	izolacja, wzrost cen oraz niepewność znacząco wpłynęły na pogorszenie zdrowia psychicznego mieszkańców, dorosłych, jak i dzieci, a co za tym idzie konieczności zapewnienia wsparcia psychologicznego na terenie POF.
<div style="text-align: center; font-size: 2em; font-weight: bold; color: white; border: 2px solid white; border-radius: 50%; width: 40px; height: 40px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">3</div> <p>Cel strategiczny 3.</p> <p>Budowanie kapitału społecznego</p>	<p>W POF w latach 2017-2021 odnotowuje się wzrost liczby organizacji trzeciego sektora. Ich liczba wzrosła z 748 do 804 w 2021 r. Ich działalność ma sprzyjać włączeniu w życie społeczne mieszkańców oraz grup osób zagrożonych marginalizacją, wśród których można wskazać m.in.: osoby bezrobotne (szczególnie długotrwale), seniorów czy osoby z niepełnosprawnościami. W POF obserwuje się wzrost odsetka osób pozostających bez pracy ponad rok, jak również seniorów. Z uwagi na to, grupy te powinny zostać objęte szczególnym wsparciem z zakresu integracji i reintegracji zawodowej, aktywizacji i procesom mającym na celu podniesienie kompetencji i umiejętności. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych wpływa na zmiany społeczne i budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Aby zapewnić i umożliwić uczestnictwo w życiu społecznym, wszystkim mieszkańcom kluczowe jest wsparcie mieszkańców i prowadzenie działań aktywizacyjnych.</p>
<div style="text-align: center; font-size: 2em; font-weight: bold; color: white; border: 2px solid white; border-radius: 50%; width: 40px; height: 40px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">4</div> <p>Cel strategiczny 4.</p> <p>Ożywienie sektora kultury</p>	<p>Atrakcyjna oferta kulturalna jest jednym z podstawowych oczekiwań mieszkańców, wpływających na jakość życia. Jest to również element budujący i wzmacniający atrakcyjność turystyczną POF. Warto wykorzystać posiadany potencjał dotyczący obecności obiektów zabytkowych oraz budynków, które mogą zostać zaadaptowane na pełnienie nowych – kulturalnych funkcji.</p> <p>Zabezpieczenie i poprawa stanu zabytków na terenie POF wpłynie pozytywnie na wizerunek obszaru oraz stanowić będzie magnes przyciągający turystów. Zaadaptowanie na pełnienie nowych funkcji posiadanych obiektów oraz ich remont pozwala na połączenie rozwoju kultury z rozwojem gospodarczym (zwiększenie ruchu turystycznego). Jednakże aby uzyskać kompleksowy efekt działań należy skupić się na zapewnieniu, w placówkach świadczących usługi z zakresu kultury, dostępu wszystkim grupom mieszkańców, w celu zapobiegania zjawisku wykluczenia społecznego wśród osób ze szczególnymi potrzebami.</p>

Wymiar gospodarczy

5

Cel strategiczny
5.

Wzmocnienie
konkurencyjności
turystyki i
rozpoznawalności
obszaru Podhala

W wyniku pandemii COVID-19, która miała miejsce w 2020 r. osłabieniu i ograniczeniu uległ ruch turystyczny, co wpłynęło na spowolnienie rozwoju gospodarczego obszaru funkcjonalnego. Warto zatem wykorzystać potencjał obszaru, bazując w szczególności na walorach środowiska przyrodniczego. Wśród istotnych zasobów środowiskowych można wskazać na bliskość obszarów cennych przyrodniczo, takich jak: Tatrzański Park Narodowy, Gorczański Park Narodowy czy obszar Natura 2000. Potencjał do rozwoju turystyki stanowią również miejscowości uzdrowiskowe. Na terenie POF znajduje się miejscowość uzdrowiskowa¹² (Rabka-Zdrój) oraz miejscowość, która posiada status obszaru ochrony uzdrowiskowej (Czarny Dunajec)¹³. Elementem pełniącym zarówno funkcje komunikacyjne, jak i rekreacyjne są ścieżki rowerowe. Długość dróg dla rowerów na terenie POF w 2017 r. wynosiła 29,2 km (obecnie 79,0 km). Na terenie POF przebiegają jedne z najbardziej znanych i atrakcyjnych tras rowerowych w Małopolsce: „Szlak wokół Tatr”, Velo Dunajec (w tym tzw. Velo Czorsztyn). W ostatnich latach odnotowano wzrost świadczący o rozbudowie sieci dróg dla rowerów, jednakże nadal na terenie niektórych gmin widoczne są deficyty w rozwoju tego rodzaju infrastruktury.

Należy mieć na uwadze, że zarówno miasto Nowy Targ, jak i Zakopane zostały uznane na poziomie krajowym jako miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, a dokładniej miasta obniżającego się potencjału. Kluczowe jest zatem wzmocnienie roli gospodarczej tych ośrodków w strukturze osadniczej oraz kompleksowy rozwój gospodarki i oferty turystycznej na całym obszarze POF. Przyczyni się to do wzmocnienia roli turystyki, poprawy warunków życia mieszkańców oraz zwiększenia siły powiązań pomiędzy członkami POF, dzięki tworzeniu produktów turystycznych promujących i przyczyniających się do zwiększenia rozpoznawalności obszaru funkcjonalnego.

¹² Uzdrowiskiem jest obszar posiadający złoża naturalnych surowców leczniczych oraz klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych, spełnia wymagania dotyczące środowiska, które określają przepisy o ochronie środowiska, ma odpowiednią infrastrukturę techniczną oraz posiada zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego przygotowane do prowadzenia lecznictwa.

¹³ Jeśli dany obszar spełnia warunki dotyczące uzdrowiska, ale nie ma zakładów oraz urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, gmina może starać się o uzyskanie dla niego statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Wymiar przestrzenny

<p>6</p> <p>Cel strategiczny 6.</p> <p>Poprawa efektywności energetycznej</p>	<p>Obecnie obowiązujące przepisy¹⁴ wprowadzają krajowy cel oszczędności energii finalnej do uzyskania do końca 2030 roku. Dążenie do efektywności energetycznej w obliczu postępujących zmian klimatu jest jednym z istotnych wyzwań w sferze środowiskowej. Powinno ono polegać na racjonalnym i optymalnym zużyciu energii wraz ze wdrażaniem rozwiązań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego. Zwiększenie efektywności energetycznej przyczyni się do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, dzięki zmniejszeniu produkcji energii oraz niesie ze sobą korzyści ekonomiczne wynikające ze zmniejszenia ponoszonych kosztów energii. Istotna jest termomodernizacja budynków wraz z wymianą systemów grzewczych oraz wdrażanie odnawialnych źródeł energii wraz z budową magazynów energii.</p>
<p>7</p> <p>Cel strategiczny 7.</p> <p>Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków</p>	<p>Kryzys klimatyczny i jego skutki dotyczą samorzady tworzące POF i stanowią wyzwanie na przyszłość, w kontekście zapewnienia warunków do życia mieszkańców całego obszaru i ochrony przed negatywnym oddziaływaniem zmian klimatu.</p> <p>Podhalański Obszar Funkcjonalny według klas łącznego zagrożenia suszą, w przeważającej części zagrożony jest w stopniu umiarkowanym, a południowa część jest silnie zagrożona. Analizując poszczególne rodzaje suszy, największe (ekstremalne) zagrożenie dotyczy suszy atmosferycznej i hydrologicznej. Ponadto, drugim identyfikowanym zagrożeniem jest możliwość wystąpienia powodzi, z uwagi m.in. na przebieg rzeki Dunajec, Biały Dunajec. Z punktu widzenia aktualnej sytuacji i postępujący kryzys klimatyczny, ważna jest realizacja przedsięwzięć z zakresu adaptacji do zmian klimatu. Działania te z uwagi na zdiagnozowane problemy powinny obejmować kwestie dotyczące zwiększenia retencji, zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego oraz przeciwdziałanie suszy, jak również rozwijanie zielono-niebieskiej infrastruktury.</p>
<p>8</p> <p>Cel strategiczny 8.</p> <p>Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala</p>	<p>Rozwijanie nowoczesnego, nisko bądź zeroemisyjnego transportu zbiorowego, wdrażanie rozwiązań multimodalnych oraz promocja transportu drogowego, pozytywnie wpłyną na stan środowiska i jakość życia mieszkańców POF. Zwiększenie dostępności transportu umożliwi sprawne przemieszczanie się, a tym samym zwiększenie powiązań, dostępności i spójności transportowej w MOF Podhala. Wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych przyczyni się do ograniczenia zanieczyszczeń pochodzących w transporcie, a tym samym poprawy stanu powietrza, a w konsekwencji zdrowia i jakości życia mieszkańców obszaru. Promocja transportu publicznego i jego wysoka dostępność i efektywność wpłyną na ograniczenie wykorzystania transportu indywidualnego na rzecz wzrostu korzystania z transportu zbiorowego. W celu zwiększenia poziomu zintegrowania różnych form transportu istotna jest rozbudowa infrastruktury do obsługi podróży. Ma to szczególne znaczenie z uwagi na odnotowywany wzrost liczby samochodów osobowych. Na terenie POF funkcjonują tylko 2 parkingi w systemie Park&Ride, zlokalizowane w mieście Nowy Targ, zatem widoczne są wyraźne deficyty w tym zakresie.</p>

¹⁴ Ustawa dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (tj. Dz.U. z 2021 r., poz. 2166)

Wymiar przestrzenny

9

**Cel strategiczny
9.**

**Wzmacnianie
poziomu rozwoju
gospodarki
komunalnej**

W POF znajdują się gminy, które zostały zaliczone na poziomie krajowym do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją. Wśród nich wymienia się następujące gminy: Czarny Dunajec, Biały Dunajec i Szaflary. Analiza obszarów problemowych przedstawiona w strategii wojewódzkiej, wskazuje, że największy problem w tych gminach dotyczy kwestii środowiskowych. Do analizy wykorzystano dane dotyczące poziomu rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej i obecności obszarów chronionych.

Obecnie dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie POF jest nierównomierny, z czego niższa dostępność dotyczy sieci wodociągowej. Kluczowe jest prowadzenie działań mających na celu poprawę efektywności systemów zaopatrzenia w wodę i rozwijanie sieci infrastruktury wodno-ściekowej, szczególnie na obszarach wiejskich.

W POF widoczna jest presja urbanistyczna w gminach wiejskich, która jest efektem suburbanizacji miast (Zakopanego czy Nowego Targu). Determinuje to konieczność rozwoju infrastruktury technicznej i gospodarki komunalnej, w celu zaspokojenia rosnących potrzeb i dostosowania infrastruktury do aktualnych uwarunkowań i zmian ludnościowych.

Liczba ludności POF nie uległa dużym wahaniom w ostatniej dekadzie, jednakże zauważa się pozytywne zmiany dotyczące masy wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w roku. Średnia wartość wskaźnika w 2021 r. wynosiła 307 kg i była niższa w porównaniu do 2019 r. (332 kg). Świadczyć to może o wzroście świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Aby obserwowana tendencja się utrzymała, ważne jest wsparcie samorządów w działaniach na rzecz minimalizacji wytwarzania odpadów, jak i ich selektywnego zbierania oraz wdrażania koncepcji gospodarki obiegu zamkniętego. Przełoży się to również na stan i jakość środowiska przyrodniczego w POF.

III.3. Wiązki projektów

Poniżej zaprezentowano zidentyfikowane wiązki projektów wynikające z Priorytetów i celów szczegółowych FEM 2021-2027 wraz ze wskazaniem celów, które mają być zrealizowane w ramach ZIT w odniesieniu do poszczególnych przedsięwzięć zintegrowanych.

Tabela 3 Zidentyfikowane wiązki projektów

Priorytet FEM 2021-2027	Cel szczegółowy FEM 2021-2027	Cel Strategii ZIT	Wiązka projektów/ Przedsięwzięcie zintegrowane
PRIORYTET 2 Fundusze europejskie dla środowiska	CSz 2(i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Cel strategiczny 6. Poprawa efektywności energetycznej	PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej
	CSz 2(ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	Cel strategiczny 6. Poprawa efektywności energetycznej	PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii
	CSz 2(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Cel strategiczny 7. Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków	PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu
	CSz 2(v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	Cel strategiczny 9. Wzmacnianie poziomu rozwoju gospodarki komunalnej	PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodna
	CSz 2(vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	Cel strategiczny 9. Wzmacnianie poziomu rozwoju gospodarki komunalnej	PZ.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami
	CSz 2(vii) wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Cel strategiczny 7. Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków	PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury
PRIORYTET 3. Fundusze europejskie dla transportu	CSz 2(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Cel strategiczny 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala	PZ.7. Rozwój zintegrowanego systemu transportu na terenie POF

Priorytet FEM 2021-2027	Cel szczegółowy FEM 2021-2027	Cel Strategii ZIT	Wiązka projektów/ Przedsięwzięcie zintegrowane
miejskiego			
PRIORYTET 5. Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną	CSz 4(ii) poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	Cel strategiczny 1. Rozwój usług edukacyjnych	PZ.8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej
	CSz 4(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	Cel strategiczny 2. Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia	PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej
PRIORYTET 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego	CSz 4(f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	Cel strategiczny 1. Rozwój usług edukacyjnych	PZ.10. Poprawa jakości usług edukacyjnych i ich rozwój
	CSz 4(h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	Cel strategiczny 3. Budowanie kapitału społecznego	PZ.11. Wspieranie aktywizacji zawodowej, społecznej i kulturalnej
	CSz 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	Cel strategiczny 2. Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia	PZ.12. Rozwój usług medycznych i opiekuńczych
PRIORYTET 7.	CSz 5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu	Cel strategiczny 5. Wzmocnienie	PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras

Priorytet FEM 2021-2027	Cel szczegółowy FEM 2021-2027	Cel Strategii ZIT	Wiązka projektów/ Przedsięwzięcie zintegrowane
Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych	społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala	rowerowych na terenie POF
		Cel strategiczny 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala	PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej
		Cel strategiczny 4. Ożywienie sektora kultury	PZ.15. Ochrona zabytków w POF

Należy mieć na uwadze, że na terenie POF realizowane będą różne mechanizmy terytorialne oprócz ZIT, będzie to mechanizm IIT (Inne Instrumenty Terytorialne) oraz RLKS (Rozwój lokalny kierowany przez społeczność). IIT wspiera rozwój obszarów powiązanych ze sobą funkcjonalnie lub problemowo przez realizację projektów, które wynikają ze wspólnie opracowanej strategii. Odstępstwem od tej zasady jest IIT dotyczący rewitalizacji, który będzie wdrażany w pojedynczych gminach na podstawie GPR (Gminny Program Rewitalizacji) pełniących funkcję strategii IIT. RLKS jest wdrażany przez lokalne grupy działania (LGD) w oparciu o lokalne strategie rozwoju (LSR). Jest to instrument służący wsparciu rozwoju obszarów wiejskich, miejskich i wiejsko-miejskich. Kluczowe jest, że te same projekty nie będą składane do różnych mechanizmów. Zapewniona zostanie komplementarność podejmowanych działań oraz nie będzie występowało podwójne finansowanie realizowanych w ich ramach projektów. Dodatkowo wymagane będą osobne strategie właściwe dla poszczególnych instrumentów terytorialnych. Projekty zawarte na liście nie będą ujmowane w innych strategiach terytorialnych i składane w ramach RLKS. Zgodnie z zapisami FEM 2021-2027 IIT (w tym GPR) realizowane będą głównie w priorytecie 7 CS 5(i), choć dopuszcza się interwencję również w innych priorytetach 2-6. Natomiast RLKS realizowany będzie w ramach CS 5(ii), CS 4(h) i CS4(k).¹⁵

¹⁵ Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 1827/22 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 października 2022 r. - Instrumenty terytorialne w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027

III.4. Lista projektów ZIT i uzasadnienie zintegrowania

Tabela 4 Lista projektów ZIT i uzasadnienie zintegrowania

Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii ZIT/IIT (CWD), przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego (ZIT/OPK)	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) <i>(wskaźnik z FEM 2021-2027)</i>	LP	Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta/ew. partnerów	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem**	Planowane źródło finansowania, w przypadku finansowania w ramach FEM 21-27 wskazanie konkretnego CS***	Maksymalna wartość wkładu UE (euro) - wg średniego kursu dla okresu 2016-2022 1EUR=4,4074	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)	Planowany termin złożenia wniosku o dofinansowanie (WOD) w ujęciu miesiąc/rok	Powiązanie z innymi projektami/wskazanie konkretnych cech zintegrowania projektu (ZIT)
PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej	<p>PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej realizuje Cel strategiczny 6. Poprawa efektywności energetycznej ponieważ obejmuje działania mające na celu dążenie do zrównoważonej polityki energetycznej, poprzez podnoszenie efektywności energetycznej.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany ponieważ jego realizacja może wpłynąć na osiągnięcie wspólnego efektu, mianowicie poprawy stanu i jakości powietrza na terenie MOF Podhala.</p> <p>Rozwijanie sieci ciepłowniczej jest jednym z elementów z zakresu wspierania efektywności energetycznej. W powiatach nowotarskim i tatrzańskim, obserwuje się wzrost liczby kotłowni i długości sieci ciepłej, jak również przyłączy do budynków. Sieć ciepłownicza występuje na terenie miasta Nowy Targ, miasta Zakopane oraz w gminach Szaflary, Biały Dunajec i Poronin. Inwestycje realizowane będą w szczególności tam, gdzie występują możliwości wykorzystania ciepła z geotermii, co jeszcze bardziej przyczyni się do uzyskania oczekiwanego efektu ekologicznego. Jednostki na terenie których realizowane będą inwestycje są jednymi z bardziej zaludnionych w POF. Z uwagi na dużą liczbę ludności w nich zamieszkującą skala poziomu i produkcji zanieczyszczeń, również jest wyższa, co przemawia za koniecznością wsparcia efektywności energetycznej.</p> <p>W celu poprawy efektywności energetycznej istotna jest również termomodernizacja budynków wraz z wymianą systemów grzewczych, co równocześnie wpłynie na poprawę jakości powietrza i obniżenie kosztów utrzymania budynków.</p>	<p>Wskaźniki produktu:</p> <p>Wybudowane lub zmodernizowane sieci ciepłownicze i chłodniczej – 6 km</p> <p>Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej – 484 m²</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego –</p> <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <p>Szacowana emisja gazów cieplarnianych – 64 300,31 tony/rok</p> <p>Wskaźniki oddziaływania:</p> <p>Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki (SO₂): 2021 – 125,51 Mg/rok, 2025 – 104,52 Mg/rok</p> <p>Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: pyłów: - PM 10: 2022 – 191,55 Mg/rok, 2025 – 156,34 Mg/rok, - PM 2,5: 2022 – 163,18 Mg/rok, 2025 – 136,87 Mg/rok</p>	1		Miasto Nowy Targ	Budowa/rozbudowa sieci ciepłowniczej	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(i) - wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z budową/rozbudową/modernizacją systemów ciepłowniczych i chłodniczych (w tym sieci) wraz z magazynami ciepła oraz jest zgodny z linią demarkacyjną.</p> <p>Wdrażanie projektu pozwoli na transformację do efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>		1 581 335	2024-2025	czerwiec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 2 i 3, ponieważ ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia efektywności energetycznej.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania gdyż jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu oraz odnotowanych przekroczeń dotyczących jakości powietrza i przyczyni się do poprawy jakości powietrza w POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 6. Poprawa efektywności energetycznej.</p> <p>Ponadto projekt jest spójny z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii. Ich realizacja w konsekwencji przyczyni się do redukcji emisji szkodliwych substancji, zwiększenia wykorzystania OZE oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową. Sieć ciepłownicza wykonywana będzie tylko na terenie Gminy Miasta Nowy Targ.</p>
			2	Rozwój sieci ciepłowniczej	Gmina Szaflary	Budowa osiedlowych sieci ciepłowniczych wraz z przyłączami	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(i) - wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z budową/rozbudową/modernizacją systemów ciepłowniczych i chłodniczych (w tym sieci) wraz z magazynami ciepła oraz jest zgodny z linią demarkacyjną.</p> <p>Wdrażanie projektu pozwoli na transformację do efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Szaflary (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	CS 2(i)	1 418 665	2025-2027	grudzień/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1 i 3, ponieważ ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia efektywności energetycznej.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 6. Poprawa efektywności energetycznej oraz części diagnostycznej. Według danych BDL GUS długość przyłączy do budynków sieci ciepłowniczej w ostatnich pięciu latach nie uległa zmianie i wynosiła 2,9 km. Wskazuje to na konieczność rozwoju sieci ciepłowniczej w tej gminie.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania gdyż jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu oraz odnotowanych przekroczeń dotyczących jakości powietrza. Pozwoli to również na ograniczenie niskiej emisji z indywidualnych źródeł ciepła.</p> <p>Ponadto projekt jest spójny z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii. Ich realizacja w konsekwencji przyczyni się do redukcji emisji szkodliwych substancji, zwiększenia wykorzystania OZE oraz</p>

											zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową. Projekt jest powiązany z projektem 1 i 2, ponieważ ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia efektywności energetycznej. Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, gdyż z infrastruktury poddanej termomodernizacji będą mogli korzystać mieszkańcy pozostałych gmin MOF. Ponadto jego realizacja pozytywnie przełoży się na jakość i stan środowiska, w szczególności powietrza. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu oraz odnotowanych przekroczeń dotyczących jakości powietrza. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 6. Poprawa efektywności energetycznej. Ponadto projekt jest spójny z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii. Ich realizacja w konsekwencji przyczyni się do redukcji emisji szkodliwych substancji, zwiększenia wykorzystania OZE oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową.
			3	Poprawa efektywności energetycznej	Miasto Zakopane	Kompleksowa termomodernizacja budynku komunalnego wraz z przebudową systemów grzewczych.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(i) - wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych. Projekt realizuje typ operacji związany z głęboką modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznej (dotacja). Wdrażanie projektu pozwoli na poprawę efektywności energetycznej. Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	794 119 (dotacja)	2025-2027	styczeń/2025 r.	
PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii	<p>PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii realizuje Cel strategiczny 6. Poprawa efektywności energetycznej gdyż skupia się na rozwijaniu i zwiększeniu poziomu wykorzystania OZE.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany ponieważ jego realizacja może wpłynąć na osiągnięcie wspólnego efektu, zwiększenia wykorzystania OZE oraz poprawy stanu i jakości powietrza na terenie MOF Podhala.</p> <p>Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii prowadzony będzie m.in. poprzez montaż magazynów energii. W przypadku Gminy Łapsze Niżne widoczny jest potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej oraz gemotermalnej.</p> <p>Realizację inwestycji pozwoli na zwiększenie efektywności energetycznej.</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego - 165 osób</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego – 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Rozwiązania w zakresie magazynowania energii elektrycznej(RCO105) - 200 MWh</p>	1	Montaż magazynów energii elektrycznej na terenie gminy Łapsze Niżne	Gmina Łapsze Niżne	Montaż magazynów energii dla mieszkańców gminy.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(ii) - wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Projekt realizuje typ projektu polegający na dofinansowaniu magazynów energii odnawialnej jako samodzielnych projektów.</p> <p>Wdrażanie projektu przyczyni się do zwiększenia wykorzystania OZE, zwiększenia poziomu bezpieczeństwa energetycznego.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Łapsze Niżne (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	499 161	2025-2026	marzec/2025 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej, ponieważ ich realizacja w konsekwencji przyczyni się do redukcji emisji szkodliwych substancji, zwiększenia wykorzystania OZE oraz zmniejszenia zapotrzebowania na energię końcową.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę a jego realizacja przyczyni się do zwiększenia wykorzystania OZE a tym samym poprawy jakości powietrza na terenie całego MOF.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu oraz odnotowanych przekroczeń dotyczących jakości powietrza, jak również zidentyfikowanego potencjału do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej i OZE.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 6. Poprawa efektywności energetycznej.</p>
PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu	<p>PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu realizuje Cel strategiczny 7. Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków, ponieważ skupione jest na adaptacji do zmian klimatu na obszarze MOF.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Nowo wybudowane lub wzmocnione środki ochrony przeciwpowodziowej wybrzeża morskiego oraz brzegów rzek i jezior</p>	1	Bezpieczeństwo powodziowe i remont urządzeń wodnych	Gmina Nowy Targ	Zabezpieczenie brzegu lewego rzeki Dunajec i jej udroźnienie.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(iv) - wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a</p>	1 959 239	2024-2027	styczeń/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, ponieważ dotyczą one postępujących zmian klimatu i zapobiegania jego negatywnym skutkom.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania,</p>

<p>ponieważ jego realizacja wpłynie na ograniczenie i zapobieganie negatywnym skutkom ekstremalnych zjawisk pogodowych, w szczególności powodzi, z uwagi na postępujący kryzys klimatyczny.</p> <p>Przeważająca część POF znajduje się w obszarze zagrożonym ryzykiem powodziowym. Jest to obszar problemowy zlewnia Górnego Dunajca. Jest to obszar na którym możliwe jest wystąpienie powodzi rzecznych o mechanizmie naturalnego wezbrania z uwagi m.in. na przebieg rzeki Dunajec, Biały Dunajec.</p> <p>Obszar problemowy zlewni Górnego Dunajca zawiera dwanaście miejsc problemowych, w tym niektóre z nich znajdują się na terenie POF np.: Bystra-Zakopane czy Dunajec-Długopole-Krauszów-Ludźmierz-Nowy Targ. Z uwagi na ten fakt kluczowe jest zrealizowane projektów na terenie gminy Nowy Targ, ponieważ jest to jeden z problemowych obszarów. Dodatkowo prowadzone działania pozwolą na zabezpieczenie gmin sąsiednich przed negatywnymi skutkami powodzi dzięki budowie infrastruktury przeciwpowodziowej.</p> <p>Z punktu widzenia zmian klimatu istotne jest prowadzenie działań z zakresu adaptacji do zmian klimatu, w szczególności zwiększenie retencji, zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego oraz przeciwdziałanie suszy, rozwijanie zielono-niebieskiej infrastruktury, jak również zabezpieczenie potrzeb służb ratowniczych.</p>	<p>– 0,8 km</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego – 1500</p> <p>Wskaźnik oddziaływania: Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej – 1500 osób</p>	<p>2</p>			<p>Przebudowa progu piętrzącego na rzece Dunajec w miejscowości Waksmund.</p>	<p>także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z zwiększeniem retencyjności zlewni, w tym: rozwojem różnych form małej retencji oraz inwestowaniem w infrastrukturę przeciwpowodziową. Inwestycja spełnia wymogi wskazane w UP jeśli chodzi o inwestycje na rzekach.</p> <p>Postępujący kryzys klimatyczny stanowi istotne wyzwanie dla samorządów. Teren MOF Podhala jest zagrożony zarówno wystąpieniem powodzi m.in. z uwagi na przebieg rzeki Dunajec. Istotne zagrożenie związane jest również z zaklasyfikowaniem części terenu MOF do klas silnego i umiarkowanego zagrożenia suszą. W związku z tym istotna jest realizacja zadań mających na celu zwiększenie zdolności retencyjnej, rozwój małej retencji oraz rozbudowa infrastruktury przeciwpowodziowej.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>352 158</p>	<p>2024-2026</p>	<p>styczeń/2024 r.</p>	<p>ma wpływ na więcej niż jedną gminę a jego realizacja przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego i zabezpieczenia przed możliwymi skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych. Obszar gminy jest zagrożony wystąpieniem powodzi z uwagi na przepływ rzeki Dunajec. Realizacja projektu oddziaływać będzie w szczególności na obszar miasta Nowy Targ, który otacza Gmina Nowy Targ.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu, jak również możliwego zagrożenia związanego z wystąpieniem powodzi.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 7. Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków.</p> <p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, ponieważ dotyczą one postępujących zmian klimatu i zapobiegania jego negatywnym skutkom.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę a jego realizacja przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa powodziowego i zabezpieczenia przed możliwymi skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych. Obszar gminy jest zagrożony wystąpieniem powodzi z uwagi na przepływ rzeki Dunajec. Realizacja projektu oddziaływać będzie w szczególności na obszar miasta Nowy Targ, który otacza Gmina Nowy Targ, a także na obszar Gminy Łapsze Niżne, na terenie której znajduje się Jezioro Czorsztyńskie -zbiornik zaporowy na rzece Dunajec.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu, jak również możliwego zagrożenia związanego z wystąpieniem powodzi. Przebudowa progu pozwoli na utrwalenie, stabilizację i zabezpieczenie dna cieku, z uwagi, że stanowi budowlę regulacyjną, Zabezpieczenie i umocnienie przełoży się</p>
---	--	----------	--	--	---	---	----------------	------------------	------------------------	--

						retencyjnej, rozwój małej retencji oraz rozbudowa infrastruktury przeciwpowodziowej. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).					na zmniejszenie strat w sąsiadujących obszarach, jeśli nastąpi powódź. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 7. Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków.	
PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodna	<p>PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa realizuje Cel strategiczny 9. Wzmacnianie poziomu rozwoju gospodarki komunalnej, ponieważ skupia się na rozwoju elementu gospodarki komunalnej mianowicie sieci wodno-kanalizacyjnej.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany ponieważ jego realizacja wpłynie na rozwój infrastruktury wodno-ściekowej, z której korzystać będą mieszkańcy obszaru. Obecnie dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie POF jest nierównomierny, z czego niższa dostępność dotyczy sieci wodociągowej. Najlepszą dostępnością do obu sieci wyróżniło się Miasto Zakopane i Miasto Nowy Targ, gdzie odsetek korzystających z sieci przekroczył 80%. Najniższą dostępność do sieci wodociągowej w 2021 r. odnotowano w gminie Szaflary, gminie Czarny Dunajec i gminie Łapsze Niżne, gdzie udział ludności korzystającej z tego rodzaju infrastruktury wynosił kolejno 28,2%, 28,5% i 36,1%. Istotne jest zatem prowadzenie działań mających na celu poprawę efektywności systemów zaopatrzenia w wodę i rozwijanie sieci infrastruktury wodno-ściekowej, szczególnie na obszarach wiejskich. W POF widoczna jest presja urbanistyczna w gminach wiejskich (wynikająca z suburbanizacji miast m.in. Zakopanego czy Nowego Targu), a w związku tym rosnące potrzeby mieszkańców dotyczące rozwoju infrastruktury.</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę – 6 km</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego –</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę – 1 729 osób</p>	1	Rozwój gospodarki wodnej	Gmina Łapsze Niżne	Modernizacja sieci wodociągowej oraz systemów zarządzania wraz z robotami towarzyszącymi.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(v) - wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany ze zwiększeniem efektywności systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacją zużycia wody.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Łapsze Niżne (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	CS 2(v)	385 715	2025-2026	lutu/2025 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami, ponieważ oba dotyczą systemu gospodarki komunalnej.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ jego realizacja pozwoli na zwiększenie efektywności i wydolności gospodarki wodnej na obszarze najbardziej problematycznym w POF, a tym samym poprawę sytuacji w obszarze funkcjonalnym.</p> <p>W POF zidentyfikowano deficyt w rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym w gminie Łapsze Niżne. W 2021 r. udział korzystających z sieci wodociągowej wynosił 36,1%, a w ostatnich pięciu latach zmiana była nieznaczna. Ponadto w gminie widoczne są straty wody, które w dużej mierze mogą wynikać ze niezmodyfikowanej sieci wodociągowej.</p> <p>Gmina Łapsze Niżne jest również jedną z jednostek w POF, w których udział strat wody w łącznej ilości dostarczonej wody był jednym z wyższych i w 2021 r. wynosił 51,8%. Ponadto dobowa produkcja wody jest jedną z niższych, wynosi 370 m³. A wskaźnik wody dostarczonej w 2021 r. był najniższy i wynosił zaledwie 53,3 dam³. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej presji urbanistycznej, która wymaga podjęcia działań inwestycyjnych i modernizacji sieci infrastruktury z uwagi na niższe w porównaniu do pozostałych gmin POF wskaźniki dotyczące kwestii związanych z dostarczaniem wody. Realizacja wskazanego projektu pozytywnie wpłynie na racjonalne gospodarowanie wodami i stan środowiska.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 9. Wzmacnianie poziomu rozwoju gospodarki komunalnej</p>
PZ.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami	<p>PZ.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami realizuje Cel strategiczny 9. Wzmacnianie poziomu rozwoju gospodarki komunalnej, ponieważ skupia się na rozwoju elementu gospodarki komunalnej mianowicie systemu gospodarowania odpadami.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, ponieważ jego realizacja pozwoli na poprawę jakości środowiska poprzez</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów - 839 497,28 EUR</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego -</p>	1	Rozwój systemu gospodarki odpadami	Gmina Kościelisko	Utworzenie PSZOK Kościelisko.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(vi) - wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z budową, rozbudową, przebudową punktów</p>	CS 2(vi)	385 715	2024-2025	kwiecień/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa, ponieważ oba dotyczą systemu gospodarki komunalnej. Ponadto projekt jest spójny z projektem 2 wskazanym w PZ.5, ponieważ ich realizacja przyczyni się to rozwoju systemu gospodarki odpadami.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania,</p>

	<p>uporządkowanie systemu gospodarowania odpadami i stworzenie miejsc do składowania odpadów, a także zwiększenia udziału odpadów zebranych selektywnie.</p> <p>Powstawanie punktów selektywnego zbierania odpadów oraz rozbudowa i budowa instalacji przeznaczonych do odzysku i recyklingu wpisują się w koncepcję rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). GOZ zmierza do racjonalnego wykorzystywania zasobów oraz ograniczenia wytwarzania zasobów. Istotne jest przygotowanie odpadów do ponownego użycia lub odzysku. W POF obecnie znajduje się siedem punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zlokalizowanych na terenie sześciu gmin POF. W przypadku 5 z nich powierzchnia przypadająca na 1 punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmuje teren całej gminy. Wyjątek stanowi Gmina Nowy Targ. Sieć PSZOK nie jest zatem wystarczająca i wymaga poszerzenia i rozbudowy, w szczególności w gminach w których aktualnie nie znajduje się taki punkt.</p> <p>Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca z roku w większości gmin zmniejszyła się. Jednakże mimo to istotne jest rozbudowanie systemu gospodarowania odpadami i powstanie punktów selektywnej zbiórki odpadów w pierwszej kolejności w miejscach gdzie masa produkowanych odpadów jest najwyższa. Pozytywne zmiany widoczne są także w przypadku odsetka odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu opadów. W 8 gminach POF nastąpił wzrost wartości wskaźnika. W pozostałych gminach, mianowicie w mieście Nowy Targ, gminie Łapsze Niżne i Białym Dunajcu odnotowano spadek wartości odsetka, a jego wartość wynosiła poniżej 45%. Kluczowe jest zatem wsparcie samorządów w działaniach na rzecz minimalizacji wytwarzania odpadów, jak i ich selektywnego zbierania i wzrostu wielkości odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych.</p>	<p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Odpady zbierane selektywnie - 680 ton/rok</p>	2	Gmina Nowy Targ	Budowa PSZOK Krempachy oraz rozbudowa PSZOK Trute wraz z infrastrukturą.	<p>selektywnego zbierania odpadów komunalnych</p> <p>W docelowym systemie gospodarki odpadami województwa małopolskiego przewiduje się minimalizację ilości składowanych odpadów poprzez przygotowania do ponownego użycia, recykling lub odzyskiwanie innymi metodami. Jednym z elementów systemu jest budowa PSZOKów. PSZOK będzie obsługiwał nie więcej niż 20 tys. mieszkańców.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Kościelisko (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	385 715	2024-2027	styczeń/2024 r.	<p>ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ jego realizacja ograniczy negatywny wpływ na środowisko i pozwoli na poprawę wizerunku obszaru. Projekt prowadzi do uzyskania wspólnego efektu w postaci zapewnienia co najmniej jednego punktu PSZOK w każdej gminie. Obecnie na terenie gminy Kościelisko nie występuje PSZOK.</p> <p>Dodatkowo realizacja projektu wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej wysokiej wartości wskaźnika dotyczącej masy produkowanych odpadów, co wymaga wzmocnienia poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców i kompleksowej rozbudowy systemu gospodarowania odpadami.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 9. Wzmacnianie poziomu rozwoju gospodarki komunalnej.</p> <p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa, ponieważ oba dotyczą systemu gospodarki komunalnej. Ponadto projekt jest spójny z projektem 1 wskazanym w PZ.5, ponieważ ich realizacja przyczyni się to rozwoju systemu gospodarki odpadami.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ jego realizacja ograniczy negatywny wpływ na środowisko i pozwoli na poprawę wizerunku obszaru. Gmina Nowy Targ jest trzecią w kolejności (zaraz po mieście Nowy Targ i Zakopane) jednostką, którą zamieszkuje najwięcej mieszkańców. Na terenie gminy zlokalizowane są 2 PSZOKI, jednakże powierzchnia przypadająca na 1 punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych wynosi tam 10 384 ha i nie obejmuje całej gminy, co uzasadnia konieczność rozbudowy i budowy nowego PSZOK.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej niskiej wartości wskaźnika dotyczącej odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych, co wymaga wzmocnienia poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców i kompleksowej rozbudowy systemu gospodarowania odpadami.</p> <p>Kluczowe jest zatem kontynuowanie działań z zakresu poprawy i podniesienia jakości funkcjonowania systemu gospodarki odpadami.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 9. Wzmacnianie poziomu rozwoju gospodarki komunalnej.</p>	
<p>PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury</p>	<p>PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury realizuje Cel strategiczny 7. Dostosowanie obszaru do warunków</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Wykonanie zielonej</p>	1	Zielone Podhale - rozwój zielono - niebieskiej	Gmina Rabka-Zdrój	<p>Organizacja i urządzenie terenów zielonych,</p> <p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(vii)</p>	CS 2(vii)	671 598	2025-2027	październik/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze</p>

<p>klimatycznych i ich skutków, ponieważ skupia się na działaniach, których realizacja przyczynić się może do ograniczenia negatywnych skutków postępującego kryzysu klimatycznego.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany ponieważ jego realizacja, pozwoli na zwiększenie bioróżnorodności, zwiększenie powierzchni biologicznie czynnych, terenów zielonych oraz złagodzenie i przeciwdziałanie zjawisku wysp ciepła co wpłynie na cały obszar MOF. Wsparcie ma na celu ochronę bioróżnorodności (fauny i flory). Jest to uzasadnione z uwagi na wysoki stopień pokrycia¹⁶ gminy Rabka-Zdrój (60,2%) i Miasto i Gmina Czarny Dunajec (100,%) formami ochrony przyrody – występowaniem Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Występujące na jego obszarze zróżnicowane ekosystemy leśne m.in. ekosystem rzeki Białki, kompleksy torfowisk orawskich czy izolowane skałki Pasa Skalic Nowotarskich i Spiskich. Dodatkowo na obszarze tym występuje wiele pomników przyrody, wymagających ochrony. Łącznie 17 – w tym 9 w gminie Czarny Dunajec.</p> <p>Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury łączy się z projektami z zakresu adaptacji do zmian klimatu, m.in. poprzez rozwój różnych form zieleni na terenie POF. Rozwijanie i urządzenie terenów zielonych jest istotne z uwagi na fakt, że powierzchnia terenów zieleni w POF w 2021 r. w porównaniu do 2017 r. zmniejszyła się i wynosi 877,29 ha. Najwyższy udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem odnotowuje się w gminie Czarny Dunajec (2,11%), a najniższy w gminie Bukowina Tatrzańska (0,03%). Kluczowe jest również zwiększenie liczby nasadzeń. W 2021 r. liczba nasadzeń drzew w powiecie nowotarskim wynosiła 513 i była wyższa niż liczba ubytków (110). Odwrotną, a zarazem niekorzystną sytuację odnotowuje się w powiecie tatrzańskim, gdzie liczba nasadzeń w 2021 r. wynosiła 110, a liczba ubytków drzew była równa 345.</p> <p>Rozwój terenów zielonych wpłynie pozytywnie na jakość życia mieszkańców obszaru, jak również wizerunek całego POF. Rozwijanie i budowa niebiesko-zielonej infrastruktury przyczyni się do zwiększenia ochrony bioróżnorodności na terenie POF oraz pozwoli na ograniczenie negatywnych skutków antropopresji na cenne obszary, związanej z nadmiernym ruchem turystycznym. Pozwoli na racjonalne udostępnianie terenów atrakcyjnych przyrodniczo. Jest to istotne z uwagi na wysoki poziom bioróżnorodności POF. Znajduje się on w regionie geobotanicznym – Dział Zachodniokarpacki (Krain Karpat Zachodnich). Dodatkowo wskazane gminy w strategii wojewódzkiej zostały wskazane</p>	<p>infrastruktury objętej wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu – 10 ha</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego -</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury - 37 035 osób</p>	<p>2</p>	<p>infrastruktury</p>	<p>wykonanie nowych nasadzeń, zagospodarowanie zieleni niskiej i wysokiej</p>	<p>- wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z rozwojem zielonej i niebieskiej infrastruktury.</p> <p>Zaproponowane działania mają na celu ochronę oraz zwiększenie bioróżnorodności poprzez rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury. Rozbudowa zielonej infrastruktury stanowić będzie uzupełnienie szarej infrastruktury, poprawi warunki funkcjonowania ekosystemów, zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych oraz złagodzenia i przeciwdziałania zjawisku wysp ciepła.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Rabka-Zdrój, (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(vii) - wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z rozwojem zielonej i niebieskiej infrastruktury.</p> <p>Zaproponowane działania mają na celu ochronę oraz zwiększenie bioróżnorodności poprzez rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury. Rozbudowa zielonej infrastruktury stanowić będzie uzupełnienie szarej infrastruktury, poprawi warunki funkcjonowania ekosystemów, zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych oraz złagodzenia i przeciwdziałania zjawisku wysp ciepła.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta i Gminy Czarny Dunajec (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>447 316</p>	<p>2024-2026</p>	<p>czerwiec/2024 r.</p>	<p>zmianami klimatu, ponieważ dotyczą one postępujących zmian klimatu i zapobiegania jego negatywnym skutkom oraz projektem 2 wskazanym w wiązce PZ.6, ponieważ dotyczy on terenów zielonych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę a jego realizacja przyczyni się do ograniczenia negatywnych skutków zmian klimatu, co wpłynie na cały obszar MOF Podhala. Ponadto projekt ten służyć będzie zmniejszeniu antropopresji na obszary cenne przyrodniczo, z uwagi na duży ruch turystyczny w gminie, jak i na terenie całego POF. W gminie Rabka-Zdrój nowe nasadzenia drzew i krzewów miały miejsce w 2019 r. Z uwagi na wpływ wizerunku gminy na atrakcyjność całego obszaru, jego realizacja jest ważna z perspektywy całego POF.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 7. Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków.</p> <p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu, ponieważ dotyczą one postępujących zmian klimatu i zapobiegania jego negatywnym skutkom oraz projektem 1 wskazanym w wiązce PZ.6, ponieważ dotyczy on terenów zielonych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę a jego realizacja przyczyni się do ograniczenia negatywnych skutków zmian klimatu, co wpłynie na cały obszar MOF Podhala. Ponadto projekt wynika z deficytów w powierzchni obszarów, a tym samym niedostatecznej powierzchni biologicznie czynnej, co może zakłócać funkcjonowanie ekosystemu na tym obszarze. Aktualna powierzchnia parków, zieleńców i tereny zieleni osiedlowej wynosi w Mieście i Gminie Czarny Dunajec zaledwie 0,12 ha. Ponadto projekt ten służyć będzie zmniejszeniu antropopresji na obszary cenne przyrodniczo, z uwagi na duży ruch turystyczny w gminie, jak i na terenie całego POF.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności adaptacji POF do zmian klimatu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu</p>
---	---	----------	-----------------------	---	---	---	----------------	------------------	-------------------------	---

¹⁶ Wskaźnik nie uwzględnia informacji o obszarach Natura 2000.

	<p>jako OSI – obszary cenne przyrodniczo, co stanowi uzasadnienie prowadzenia interwencji na ich obszarze.</p>											<p>strategicznego 7. Dostosowanie obszaru do warunków klimatycznych i ich skutków.</p>
<p>PZ.7. Rozwój zintegrowanego systemu transportu na terenie POF</p>	<p>PZ.7. Rozwój zintegrowanego systemu transportu na terenie POF realizuje Cel strategiczny 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala ponieważ obejmuje działania mające na celu rozwijanie nowoczesnego, nisko bądź zeroemisyjnego transportu zbiorowego, a tym samym zwiększenie powiązań, dostępności i spójności transportowej w MOF Podhala.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany ponieważ ma na celu stworzenie zintegrowanego systemu transportu na obszarze MOF Podhala, z którego korzystać będą wszyscy mieszkańcy obszaru.</p> <p>Na terenie POF funkcjonują tylko 2 parkingi w systemie Park&Ride, zlokalizowane w mieście Nowy Targ. Pojawienie się na tym terenie tego rodzaju infrastruktury wpłynęłoby na ograniczenie ruchu samochodowego i zwiększenie wykorzystania zbiorowych form transportu publicznego. Jest to istotne szczególnie z uwagi na fakt, że zarówno w powiecie nowotarskim, jak i tatrzańskim odnotowano wzrost liczby samochodów w ostatnich pięciu latach. Liczba autobusów również uległa zwiększeniu, jednakże kluczowe jest zwrócenie uwagi na stan techniczny pojazdów, budowę nisko bądź zeroemisyjnych pojazdów. W celu zwiększenia poziomu zintegrowania różnych form transportu istotna jest rozbudowa infrastruktury do obsługi podróżnych. Ze względu na stan środowiska ważne jest dążenie do dekarbonizacji transportu i ograniczenia emisji zanieczyszczeń z tego sektora, dzięki rozwijaniu systemów zarządzania ruchem (ITS), w tym systemów dynamicznej informacji pasażerskiej oraz promocję zrównoważonej mobilności wśród mieszkańców.</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego – 550 osób</p> <p>Wspierana infrastruktura rowerowa – 7 km</p> <p>Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych – 5 szt.</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego - 8 800 osób</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego – 1</p> <p>Liczba wspartych przystanków - 46 szt.</p> <p>Liczba wspartych zintegrowanych przystanków komunikacji – 10 szt.</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego - 83 300 użytkowników/rok</p> <p>Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej – 1 100 użytkowników/rok</p>	<p>1</p>	<p>Zintegrowany system transportu na terenie POF</p>	<p>Gmina Kościelisko</p>	<p>Standaryzacja przystanków komunikacyjnych - modernizacja i/lub wykonanie nowych. Przystanki będą wyposażone w system spójnej informacji komunikacyjno-turystycznej oraz przystosowane do korzystania przez rowerzystów. Planowana jest także budowa parkingów dla rowerów.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu rozwój nowoczesnego, zero/niskoemisyjnego transportu, co przyczynić się może do zmniejszenia wykorzystania transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość powietrza. Projekt obejmuje m.in. budowę systemów dynamicznej informacji pasażerskiej, budowę obiektów P&R oraz przebudowę infrastruktury do obsługi podróżnych.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Kościelisko, (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>776 057</p> <p>CS 2(viii)</p>	<p>2024-2027</p>	<p>lipiec/2024 r.</p>	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróżnych oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do zwiększenia dostępności komunikacyjnej ,zintegrowania przestrzennego obszaru i uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>	
			<p>2</p>	<p>Zintegrowany system transportu na terenie POF</p>	<p>Gmina Łapsze Niżne</p>	<p>Stworzenie spójnego systemu informacji pasażerskiej, wiat przystankowych, stacji ładowania rowerów. Wprowadzenie systemu nowoczesnego zarządzania ruchem.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu rozwój nowoczesnych rozwiązań w zarządzaniu ruchem, ,obejmuje budowę systemów dynamicznej informacji pasażerskiej, budowę obiektów P&R oraz przebudowę infrastruktury do obsługi podróżnych, co pozwoli na zwiększenie efektywności</p>	<p>335 838</p>	<p>2025-2026</p>	<p>styczeń/2025 r.</p>	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróżnych oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a</p>	

						funkcjonowania komunikacji w gminie. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Łapsze Niżne, (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).				jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości klimatu, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru i uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.
			3	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Gmina Biały Dunajec	Modernizacja oraz budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróżnych korzystających ze zbiorowego transportu gminnego. Stworzenie spójnej informacji komunikacyjno-turystycznej. Standaryzacja przystanków komunikacyjnych - ujednolicenie wiat przystankowych. Utworzenie połączeń komunikacyjnych w miejscowościach oddalonych od centrum gminy. Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii. Przedsięwzięcie ma na celu zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz gminy, wraz z poprawą standardu infrastruktury transportu gminnego, co przyczyni się może do zmniejszenia wykorzystania transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość powietrza. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Biały Dunajec (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	932 630	2025-2027	listopad/2024 r.	Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróżnych oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride. Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF. Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru oraz uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.
			4	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Gmina Poronin	Budowa zintegrowanego systemu informacji drogowej wraz z modernizacją i budową dróg (wykorzystywanych wyłącznie przez autobusy) usprawniających Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.	1 536 230	2024-2026	sierpień/2024 r.	Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróżnych oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.

					<p>komunikację zbiorową, nowych wiat przystankowych, systemu informacji pasażerskiej, infrastruktury rowerowej, chodników. Budowa parkingów "parkuj i jedź" przy przystanku kolejowym Poronin-Misiagi oraz przy stacji kolejowej Poronin.</p>	<p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu budowę obiektów P&R w miejscach w bliskości przystanków kolejowych, co umożliwi odbywanie podróży z wykorzystaniem wielu środków transportu i wdrażanie rozwiązań multimodalnych. Przyczynić się to może do zmniejszenia wykorzystania transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość powietrza.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Poronin (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości klimatu, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru, a także uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF.</p> <p>Na terenie gminy nie funkcjonuje parking P&R dlatego też w celu zwiększenia dostępności transportowej i spójności przestrzennej POF za uzasadnione uznaje się rozbudowanie tej infrastruktury.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>
5	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Gmina Rabka-Zdrój	<p>Budowa parkingów typu P&R zlokalizowanych przy głównych węzłach komunikacyjnych (obydwa parkingi zintegrowane z transportem publicznym - jeden zlokalizowany przy dworcu PKP, a drugi przy przystanku autobusowym) i stworzenie systemu informacji pasażerskiej</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu budowę obiektów P&R w miejscach w bliskości głównych węzłów komunikacyjnych, co umożliwi odbywanie podróży z wykorzystaniem wielu środków transportu i wdrażanie rozwiązań multimodalnych.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Rabka-Zdrój (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	1 157 278	2025-2027	listopad/2024 r.	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróżnych oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości klimatu, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru oraz uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF. Na terenie gminy nie funkcjonuje parking P&R dlatego też w celu zwiększenia</p>		

										<p>dostępności transportowej i spójności przestrzennej POF za uzasadnione uznaje się rozbudowanie tej infrastruktury.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>
		6	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Gmina Rabka-Zdrój	<p>Standaryzacja przystanków komunikacyjnych. Wykonanie wiat przystankowych wraz z oświetleniem panelami PV, kosztami do segregacji</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu rozwój infrastruktury towarzyszącej i standaryzację przystanków komunikacyjnych.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Rabka-Zdrój (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	385 759	2024-2026	październik/2024	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróżnych oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>
		7	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Miasto Nowy Targ	Zakup autobusów niskoemisyjnych, przebudowa zaplecza technicznego służącego do	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako</p>	2 795 112	2024-2026	marzec/2024 r.	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego,</p>

					<p>obsługi transportu publicznego, wykonanie wiat przystankowych, budowa niewielkich parkingów P&R, wykonanie energooszczędnego oświetlenia drogowego, spójna informacja komunikacyjno-turystyczna, integracja komunikacji, nowe ciągi pieszo-rowerowe.</p>	<p>elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu rozwój nowoczesnego, zero/niskoemisyjnego transportu, co przyczyni się może do zmniejszenia wykorzystania transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość powietrza. Projekt obejmuje m.in. budowę systemów dynamicznej informacji pasażerskiej, budowę obiektów P&R oraz przebudowę infrastruktury do obsługi podróży.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ, (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróży oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości klimatu, uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru. Na terenie gminy nie funkcjonuje parking P&R dlatego też w celu zwiększenia dostępności transportowej i spójności przestrzennej POF za uzasadnione uznaje się rozbudowanie tej infrastruktury.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>
8	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Gmina Nowy Targ	<p>Budowa zintegrowanego systemu informacji drogowej, budowa, przebudowa, modernizacja wiat przystankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz infrastrukturą pieszo-rowerową</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu rozwój zintegrowanego systemu informacji drogowej oraz rozbudowę infrastruktury.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	452 189	2024-2027	lipiec/2024 r.	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróży oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i</p>		

										<p>zintegrowania przestrzennego obszaru.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>
		9	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Gmina Bukowina Tatrzańska	<p>Zakup niskoemisyjnych autobusów do obsługi linii użyteczności publicznej, dla których organizatorem jest Gmina Bukowina Tatrzańska oraz budowa bazy komunikacyjnej.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu rozwój nowoczesnego, zero/niskoemisyjnego transportu, co przyczynić się może do zmniejszenia wykorzystania transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość powietrza.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	1 281 850	2024-2025	czerwiec/2024 r.	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróży oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości powietrza, uzupełnienia oferty transportowej na terenie POF, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>
		10	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Gmina Bukowina Tatrzańska	<p>Standaryzacja przystanków komunikacyjnych. Modernizacja oraz budowa i przebudowa infrastruktury do obsługi podróży korzystających z publicznego i/lub zbiorowego transportu</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem</p>	479 027	2024-2025	czerwiec/2024 r.	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróży oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie</p>

					gminnego.	<p>miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu przebudowę infrastruktury do obsługi podróźnych, co ułatwi i zachęci do korzystania z transportu gminnego.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości klimatu, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na terenie MOF Podhala.</p>
11	Zintegrowany system transportu na terenie POF	Miasto Zakopane oraz Partner: TESKO Tatrzańska Komunalna Grupa Kapitałowa Sp. o.o.	Zakup autobusów niskoemisyjnych wraz przebudową i wyposażeniem zaplecza technicznego służącego do obsługi taboru miejskiego transportu publicznego oraz infrastruktury obsługi komunikacji zbiorowej. Rozbudowa systemów zarządzania ruchem.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z transportem miejskim. Projekt będzie wynikał z załącznika transportowego do przedmiotowej strategii.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu rozwój nowoczesnego, zero/niskoemisyjnego transportu, co przyczyni się może do zmniejszenia wykorzystania transportu indywidualnego na rzecz transportu zbiorowego, a tym samym pozytywnie wpłynie na jakość powietrza. Projekt obejmuje m.in. budowę systemów dynamicznej informacji pasażerskiej oraz przebudowę zaplecza technicznego służącego do obsługi taboru miejskiego transportu publicznego</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	2 688 969	2022-2025	styczeń/2024 r.	<p>Wykluczenie komunikacyjne – problem ten dotyczy większości gmin POF, w których brak wygodnej alternatywy dla podróży samochodem. Zdiagnozowane deficyty dotyczą konieczności integracji istniejącego systemu transportowego, modernizacji oraz rozbudowy infrastruktury obsługi podróźnych oraz usprawnienia dojazdów w POF m.in. dzięki budowie parkingów Park&Ride.</p> <p>Projekt jest powiązany z PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej i PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ponieważ ich wdrożenie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń, a tym samym ograniczenie negatywnego wpływu na jakość powietrza. Ponadto jest spójny z wszystkimi projektami wskazanymi w ramach PZ.7, ponieważ ich realizacja pozwoli na stworzenie zintegrowanego systemu transportu na terenie POF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, a jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości klimatu, zwiększenia dostępności komunikacyjnej i zintegrowania przestrzennego obszaru.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanego w części diagnostycznej problemu związanego z wykluczeniem, a także konieczności integracji istniejącego systemu transportowego oraz pogarszającej się jakości powietrza.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 8. Rozwój mobilności na</p>		

<p>PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej</p>	<p>PZ.8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej realizuje Cel strategiczny 1. Rozwój usług edukacyjnych ponieważ dotyczy poszerzenia oferty edukacyjnej, poprzez utworzenie fablabu.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany ponieważ z efektów projektu i powstałego w rezultacie fablabu korzystać będą mogli wszyscy mieszkańcy MOF, w celu podnoszenia kompetencji zawodowych. Jest to szczególnie istotne z uwagi na widoczne deficyty poszukujących pracy zarówno w powiecie nowotarskim, jak i tatrzańskim.</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego -</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych – 5 000 osób/rok</p>	<p>1</p> <p>Utworzenie Podhalańskiego Centrum Nauki i Techniki w Czarnym Dunajcu</p>	<p>Miasto i Gmina Czarny Dunajec</p>	<p>Odrestaurowanie budynku dawnego sądu i stworzenie tam fablabu, który stanowić będzie uzupełnienie oferty edukacyjnej skierowanej do różnych grup wiekowych. Fablab zostanie wyposażony w nowoczesne pracownie i laboratoria, także te umożliwiające podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców obszaru zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(ii) - poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z infrastrukturą szkoleniową i wsparciem infrastruktury specjalistycznej i wyposażenia innowacyjnych pracowni lub laboratoriów typu fablab (z wyłączeniem budowy nowych budynków), jedynie w zakresie w jakim wspierają podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców, zgodnie z potrzebami rynku pracy.</p> <p>Zgodnie z zapisami programu możliwe jest wsparcie infrastruktury specjalistycznej i wyposażenia laboratorium typu fablab, z wykluczeniem budowy nowych obiektów. Projekt obejmuje odrestaurowanie budynku i zagospodarowanie na fablab, co pozwoli na wsparcie i rozwijanie kompetencji zawodowych mieszkańców.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta i Gminy Czarny Dunajec (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>CS 4(ii)</p>	<p>2 500 000</p>	<p>2025-2026</p>	<p>czerwiec/2024 r.</p>	<p>terenie MOF Podhala.</p> <p>Projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.10. Poprawa jakości usług edukacyjnych i ich rozwój, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania. Będzie to jedyna placówka na obszarze całego MOF świadcząca usługi dla wszystkich, wykraczając poza granice gminy. Ponadto podniesienie kompetencji mieszkańców POF zgodnie z wymaganiami i prognozami zawodów pozwoli na poprawę sytuacji gospodarczej POF. Przekwalifikowanie i zwiększenie zatrudnienia oraz podjęcie zatrudnienia przez mieszkańców, pozytywnie wpłynie na zmniejszenie skali bezrobocia oraz deficytu poszukujących pracy.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF, jak również odnotowanego problemu związanego z migracją młodych mieszkańców.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
<p>PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej</p>	<p>PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej realizuje Cel strategiczny 2. Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia. Skupia się na deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz kwestii zdrowia psychicznego i wsparcia mieszkańców.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany ponieważ stanowi projekt partnerski, a z efektów projektu i powstałego w rezultacie Centrum Zdrowia Psychicznego korzystać będą mogli wszyscy mieszkańcy MOF, w celu otrzymania wsparcia w zakresie opieki psychiatrycznej.</p> <p>Obecnie na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego odnotowuje się deficyt psychologów i psychoterapeutów oraz opiekunów osoby starszej lub niepełnosprawnej.</p> <p>Wzrost zapotrzebowania na tego rodzaju specjalistów oraz usługi i konieczność</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą – 1 szt.</p> <p>Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej: - 2 800 osób/rok</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego -</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki</p>	<p>1</p> <p>Utworzenie Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego na obszarze POF w celu zapewnienia równego dostępu do opieki ambulatoryjnej oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (opieka środowiskowa i ambulatoryjna bez pobytu stacjonarnego)</p>	<p>Powiat Nowotarski (lider projektu) Powiat Tatrzański</p>	<p>Budowa budynku i adaptacja pomieszczeń na Punkty Zgłoszeniowo-Koordinacyjne przeznaczone na potrzeby Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(v) - zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej,</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z budową, przebudową i modernizacją obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i/lub ich wyposażenie w sprzęt medyczny w zakresie środowiskowych centrów zdrowia psychicznego.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Powiatu Nowotarskiego i</p>	<p>CS 4(v)</p>	<p>3 455 552</p>	<p>2024-2026</p>	<p>wrzesień/2023 r.</p>	<p>Projekt jest powiązany z PZ.12. Rozwój usług medycznych i opiekuńczych, ponieważ oba dotyczą sektora ochrony zdrowia.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, jest projektem partnerskim, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Jego realizacja pozwoli na poprawę jakości życia i zdrowia psychicznego, które uległo pogorszeniu w wyniku wystąpienia pandemii COVID-19. Zagwarantowanie kompleksowego wsparcia dla mieszkańców, pozwoli na ograniczenie skali m.in. liczby prób samobójczych oraz zapewni miejsca do stale narastającej liczby klientów korzystających z tego rodzaju wsparcia.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności rozwoju usług w zakresie zdrowia</p>

	zapewnienia wsparcia i dostępu do Centrum Zdrowia Psychicznego może być długotrwałym efektem pandemii COVID-19. Przymusowa izolacja, wzrost cen i niepewność znacząco wpłynęły na pogorszenie zdrowia psychicznego mieszkańców, a co za tym idzie konieczności zapewnienia wsparcia psychologicznego na terenie POF.	zdrowotnej - 2 500 osób/rok					Tatrzańskiego, których zasięg obejmuje teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego.				psychicznego, z uwagi na pogłębiające się problemy i wzrost zapotrzebowania, będący m.in. wynikiem pandemii COVID-19. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2. Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.
PZ.10. Poprawa jakości usług edukacyjnych i ich rozwój	PZ.10. Poprawa jakości usług edukacyjnych i ich rozwój realizuje Cel strategiczny 1. Rozwój usług edukacyjnych, ponieważ skupia się na zwiększeniu dostępności usług edukacyjnych, podnoszeniu jakości nauczania oraz wdrażanie edukacji włączającej w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu i marginalizacji dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi. Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, ponieważ jego efekt widoczny będzie na terenie całego MOF, a z organizowanych zajęć będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy.	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem – 2998 osób</p> <p>Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem – 47 szt.</p> <p>Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem – 1544 osób</p> <p>Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej - 1250 osób</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego -</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie ogólne) – 1230 osób</p> <p>Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie zawodowe) – 620 osób</p>	1	Podhalański Inkubator Edukacyjny (edukacja włączająca)	Miasto Nowy Targ	<p>Organizacja różnych zajęć dodatkowych, warsztatów tematycznych w szkołach podstawowych, dla dzieci i młodzieży z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, umożliwienie ich integracji z rówieśnikami, podniesienie kompetencji kadry w zakresie pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zajęcia i warsztaty prowadzone zarówno w trakcie roku szkolnego, jak i podczas ferii zimowych i wakacji. Dopuszenie pracowni przedmiotowych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwanie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany ze wsparciem i promowanie edukacji włączającej oraz poprawy jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ. (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	CS 4(f)	199 445	2024-2026	marzec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 2-7, ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji, umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym uczniom ze szczególnymi potrzebami. Projekt jest również spójny z pozostałymi projektami wskazanymi w ramach PZ.10. ponieważ dotyczy kwestii związanych z edukacją.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania. Edukacja włączająca jest szczególnie istotna z uwagi na wzrost liczby uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych, z 27 w 2017 r. do 54 w 2021 r. w Nowym Targu. Liczba uczniów w tych oddziałach była jedną z wyższych w POF, zaraz po Mieście i Gminie Czarny Dunajec (61 uczniów),, co wskazuje na istotny problem i zapotrzebowanie na organizację zajęć skierowanych w stronę dzieci z szczególnymi potrzebami. W szkołach podstawowych w Nowym Targu jest 2,65 % dzieci z orzeczeniami. Istotne jest również wzmocnienie i kompetencji kadry i ich wsparcie z uwagi na odnotowywany w powiecie nowotarskim deficyt nauczycieli szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, który widoczny jest również na terenie Miasta Nowy Targ, będącego siedzibą powiatu.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF i konieczności rozwijania edukacji włączającej z uwagi na obecność w POF dzieci i młodzieży, ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
			2	Podhalański Inkubator Edukacyjny (edukacja włączająca)	Gmina Kościelisko	<p>Organizacja zajęć dodatkowych (w szkołach podstawowych z terenu gminy) w obszarze edukacji włączającej w tym m. in.: wsparcie dzieci mających</p> <p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od</p>		28 800	2024-2027	marzec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1 i 3-7 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji, umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym uczniom ze szczególnymi potrzebami. Projekt jest również spójny z pozostałymi projektami wskazanymi w ramach PZ.10. ponieważ</p>

					<p>szczególne potrzeby edukacyjne i społeczne; realizacja warsztatów tematycznych dla uczniów ze szczególnym uwzględnieniem uczniów w specyficznej sytuacji rozwojowej oraz zakup niezbędnych pomocy i wyposażenia do pracowni przedmiotowych.</p>	<p>wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany ze wsparciem i promowanie edukacji włączającej oraz poprawy jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Kościelisko (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>dotyczy kwestii związanych z edukacją.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ efekt przedsięwzięcia pozwoli na uzupełnienie oferty innych jednostek i zapewni dostęp do edukacji dzieciom ze szczególnymi potrzebami w ich miejscu zamieszkania. Edukacja włączająca jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że na terenie gminy nie funkcjonuje placówka ani oddziały specjalne, integracyjne w szkołach zlokalizowanych na jej terenie. Liczba uczniów z innych gmin uczących się w szkołach w Kościelisku jest równa 24, co stanowi 3,9% wszystkich uczniów (609). W Kościelisku liczba uczniów z orzeczeniem jest równa 7, co stanowi 1,1% wszystkich uczniów uczęszczających tam do szkół.</p> <p>Kluczowe jest zatem poszerzenie oferty zajęcia dodatkowe, z których korzystać będą mogły dzieci i młodzież. Istotne jest zapewnienie dostępu do edukacji osobom ze szczególnymi potrzebami, w ich miejscu zamieszkania.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF i konieczności rozwijania edukacji włączającej z uwagi na obecność w POF dzieci i młodzieży, ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
3	Podhalański Inkubator Edukacyjny (edukacja włączająca)	Gmina Rabka-Zdrój	<p>Projekt ma na celu wsparcie dzieci mających szczególne potrzeby edukacyjne i społeczne w szkołach publicznych Gminy Rabka-Zdrój. W ramach projektu przewidziana jest organizacja zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych oraz zapewnienie większej liczby nauczycieli wspomagających dla dzieci z terenu Gminy Rabka-Zdrój wraz z zakupem niezbędnych pomocy i wyposażenia pracowni przedmiotowych.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany ze wsparciem i promowanie edukacji włączającej oraz poprawy jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p>	135 935	2024-2027	czerwiec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1,2 i 4-7 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji, umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym uczniom ze szczególnymi potrzebami. Projekt jest również spójny z pozostałymi projektami wskazanymi w ramach PZ.10. ponieważ dotyczy kwestii związanych z edukacją.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ efekt przedsięwzięcia pozwoli na uzupełnienie oferty innych jednostek i zapewni dostęp do edukacji dzieciom ze szczególnymi potrzebami w ich miejscu zamieszkania. W gminie liczba uczniów równa jest 1324, z czego ok 1% stanowią dzieci z innych gmin. 48 uczniów to uczniowie z orzeczeniem, co stanowi 3,6%</p>		

					Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Rabka-Zdrój, (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).				wszystkich. Edukacja włączająca jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że na terenie gminy kształcą się uczniowie niepełnosprawni indywidualnie nauczeni. Zatem kluczowe jest zapewnienie im jak najlepszej jakości i efektywności nauczania. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF i konieczności rozwijania edukacji włączającej z uwagi na obecność w POF dzieci i młodzieży, ze szczególnymi potrzebami. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.
4	Podhalański Inkubator Edukacyjny (edukacja włączająca)	Miasto Zakopane	Realizacja programu edukacji włączającej w Zakopiańskich szkołach podstawowych: podniesienie kompetencji kadry. likwidacja barier architektonicznych, zakup materiałów dydaktycznych.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt realizuje typ operacji związany ze wsparciem i promowanie edukacji włączającej oraz poprawy jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	86 400	2024-2025	kwiecień/2024 r.	Projekt jest powiązany z projektem 1-3 i 5-7 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji, umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym uczniom ze szczególnymi potrzebami. Projekt jest również spójny z pozostałymi projektami wskazanymi w ramach PZ.10. ponieważ dotyczy kwestii związanych z edukacją. Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczy one edukacji na obszarze MOF. Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ efekt przedsięwzięcia pozwoli na uzupełnienie oferty innych jednostek i zapewni dostęp do edukacji dzieciom ze szczególnymi potrzebami w ich miejscu zamieszkania. Należy również pamiętać, że na terenie miasta kształcą się również dzieci zamieszkujące poza miastem, o czym świadczy wskaźnik skolarzacji przekraczający 100%. Edukacja włączająca jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych wzrosła w Zakopanem z 22 w 2017 r. do 43 w 2021 r. Kluczowe jest zatem zabezpieczenie potrzeb edukacyjnych i doposażanie placówek w niezbędne sprzęty. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF i konieczności rozwijania edukacji włączającej z uwagi na obecność w POF dzieci i młodzieży, ze szczególnymi potrzebami. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.	
5	Podhalański Inkubator Edukacyjny	Gmina Poronin	Realizacja programu edukacji włączającej w szkołach	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) -	78 912	2025-2026	październik/2024 r	Projekt jest powiązany z projektem 1-4 i 6-7 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia kompetencji dzieci i	

			(edukacja włączająca)		<p>podstawowych. Organizacja zajęć w zakresie wsparcia dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany ze wsparciem i promowanie edukacji włączającej oraz poprawy jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Poronin (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji, umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym uczniom ze szczególnymi potrzebami. Projekt jest również spójny z pozostałymi projektami wskazanymi w ramach PZ.10. ponieważ dotyczy kwestii związanych z edukacją.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ efekt przedsięwzięcia pozwoli na uzupełnienie oferty innych jednostek i zapewni dostęp do edukacji dzieciom ze szczególnymi potrzebami w ich miejscu zamieszkania. Edukacja włączająca jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych wzrosła z 13 w 2017 r. do 15 w 2021 r. w gminie Poronin. Do szkół w Poroninie uczęszcza 887 uczniów, z czego 97 z innych obwodów. Wśród uczniów jest 11 osób, co stanowi 1,24%, posiadających orzeczenia o niepełnosprawności.</p> <p>Kluczowe jest zatem zabezpieczenie potrzeb edukacyjnych i organizacja zajęć dostosowanych do potrzeb tej grupy uczniów.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF i konieczności rozwijania edukacji włączającej z uwagi na obecność w POF dzieci i młodzieży, ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
		6	Podhalański Inkubator Edukacyjny (edukacja włączająca)	Gmina Nowy Targ	<p>Realizacja programu edukacji włączającej w szkołach podstawowych m.in. organizacja zajęć w zakresie wsparcia dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi</p> <p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany ze wsparciem i promowanie edukacji włączającej</p>	315 648	2024-2027	styczeń/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1-5 i 7 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji, umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym uczniom ze szczególnymi potrzebami. Projekt jest również spójny z pozostałymi projektami wskazanymi w ramach PZ.10. ponieważ dotyczy kwestii związanych z edukacją.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ efekt przedsięwzięcia pozwoli na uzupełnienie oferty innych jednostek i zapewni dostęp do edukacji dzieciom ze szczególnymi potrzebami w ich miejscu zamieszkania. Edukacja włączająca jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że</p>

										<p>liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych wzrosła w gminie Nowy Targ z 23 w 2017 r. do 33 w 2021 r. W szkołach podstawowych Gminy Nowy Targ dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego stanowią 2,1 % ogółu dzieci. Dzieci zamieszkałe na terenie innych gmin a korzystające z nauki w szkołach Gminy Nowy Targ to 1 % ogółu uczniów. Kluczowe jest zatem zabezpieczenie potrzeb edukacyjnych i organizacja zajęć dostosowanych do potrzeb tej grupy uczniów.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF i konieczności rozwijania edukacji włączającej z uwagi na obecność w POF dzieci i młodzieży, ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
		7	Podhalański Inkubator Edukacyjny (edukacja włączająca)	Gmina Bukowina Tatrzańska	<p>Wsparcie dzieci mających szczególne potrzeby edukacyjne i społeczne. W ramach projektu przewidziana jest organizacja zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych dla dzieci z terenu Gminy Bukowina Tatrzańska wraz z zakupem niezbędnych pomocy i wyposażenia pracowni przedmiotowych.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany ze wsparciem i promowanie edukacji włączającej oraz poprawy jej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	176 832	2024-2026	listopad/2023 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1-6 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji, umożliwienia pełnego uczestnictwa w życiu społecznym uczniom ze szczególnymi potrzebami. Projekt jest również spójny z pozostałymi projektami wskazanymi w ramach PZ.10. ponieważ dotyczy kwestii związanych z edukacją.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ efekt przedsięwzięcia pozwoli na uzupełnienie oferty innych jednostek i zapewni dostęp do edukacji dzieciom ze szczególnymi potrzebami w ich miejscu zamieszkania. Edukacja włączająca jest szczególnie istotna z uwagi na fakt, że liczba uczniów w oddziałach specjalnych, integracyjnych, ogólnodostępnych wzrosła w gminie Bukowina Tatrzańska z 19 w 2017 r. do 32 w 2021 r. W roku szkolnym 2022/2023 w Bukowinie Tatrzańskiej kształciło się 1376 dzieci, z czego średnia liczba dzieci z innych gmin w placówkach wynosiła 16. Procent dzieci z orzeczeniem wynosił 1,45%. Kluczowe jest zatem zabezpieczenie potrzeb edukacyjnych i organizacja zajęć dostosowanych do potrzeb tej grupy uczniów.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF i konieczności rozwijania edukacji włączającej z uwagi na obecność w POF dzieci i młodzieży, ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one</p>

									edukacji na obszarze MOF. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.		
			8	Podhalański Inkubator Edukacyjny (podnoszenie jakości nauczania)	Miasto Nowy Targ	Organizacja zajęć dodatkowych w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych w szkołach podstawowych.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z realizacją zajęć dodatkowych, w tym tworzenie oferty edukacyjnej podnoszącej kompetencje uczniów.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	153 364	2024-2027	kwiecień/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 9-13 ponieważ dotyczą wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji. Projekt jest również spójny z wszystkimi pozostałymi projektami w ramach PZ.10, ponieważ dotyczą one poprawy jakości nauczania na terenie POF i wzmocnienia kompetencji uczniów.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ z oferty szkół w gminie korzystają również dzieci spoza jej obszaru o czym świadczy wysoki wskaźnik skolaryzacji, przekraczający 100%.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
			9	Podhalański Inkubator Edukacyjny (podnoszenie jakości nauczania)	Gmina Kościelisko	Organizacja zajęć dodatkowych (w szkołach podstawowych z terenu gminy) w rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych, w tym m. in.: realizacja zajęć dodatkowych dla dzieci dotyczących kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych oraz zakup niezbędnych pomocy i wyposażenia do sal.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z realizacją zajęć dodatkowych, w tym tworzenie oferty edukacyjnej podnoszącej kompetencje uczniów.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Kościelisko (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	22 145	2024-2027	marzec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 8 i 10-13 ponieważ dotyczą wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji. Projekt jest również spójny z wszystkimi pozostałymi projektami w ramach PZ.10, ponieważ dotyczą one poprawy jakości nauczania na terenie POF i wzmocnienia kompetencji uczniów.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie oferty innych gmin i umożliwia korzystanie z niej w miejscu zamieszkania dzieci oraz uczniom spoza jej terenu a kształtujących się w placówkach w gminie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
			10	Podhalański	Miasto Zakopane	Podniesienie jakości	Projekt spełnia warunki zapisane	66 436	2024-2025	kwiecień/2024 r.	Projekt jest powiązany z projektem 8,9 i

				Inkubator Edukacyjny (podnoszenie jakości nauczania)	kształcenia poprzez rozwój i podniesienie kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych u uczniów szkół podstawowych: Realizacja zajęć rozwijających kompetencje kluczowe i umiejętności przekrojowe,	w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt realizuje typ operacji związany z realizacją zajęć dodatkowych, w tym tworzenie oferty edukacyjnej podnoszącej kompetencje uczniów. Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).				11-13 ponieważ dotyczą wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji. Projekt jest również spójny z wszystkimi pozostałymi projektami w ramach PZ.10, ponieważ dotyczą one poprawy jakości nauczania na terenie POF i wzmocnienia kompetencji uczniów. Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF. Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ z oferty szkół w gminie korzystają również dzieci spoza jej obszaru o czym świadczy wysoki wskaźnik skolaryzacji, przekraczający 100%. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.
		11	Podhalański Inkubator Edukacyjny (podnoszenie jakości nauczania)	Gmina Poronin	Organizacja zajęć dodatkowych w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych w szkołach podstawowych.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Projekt realizuje typ operacji związany z realizacją zajęć dodatkowych, w tym tworzenie oferty edukacyjnej podnoszącej kompetencje uczniów. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Poronin (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	60 679	2025-2026	październik/2024 r.	Projekt jest powiązany z projektem 8-10 i 12-13 ponieważ dotyczą wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji. Projekt jest również spójny z wszystkimi pozostałymi projektami w ramach PZ.10, ponieważ dotyczą one poprawy jakości nauczania na terenie POF i wzmocnienia kompetencji uczniów. Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF. Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie oferty innych gmin i umożliwia korzystanie z niej w miejscu zamieszkania dzieci oraz uczniom spoza jej terenu a kształcących się w placówkach w gminie. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.
		12	Podhalański Inkubator Edukacyjny (podnoszenie jakości nauczania)	Gmina Nowy Targ	Organizacja zajęć dodatkowych w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do	242 716	2024-2027	styczeń/2024 r.	Projekt jest powiązany z projektem 8-11 i 13 ponieważ dotyczą wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji. Projekt jest również spójny z wszystkimi pozostałymi projektami w ramach PZ.10, ponieważ dotyczą one poprawy jakości nauczania na terenie POF i wzmocnienia kompetencji uczniów.

					<p>grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z realizacją zajęć dodatkowych, w tym tworzenie oferty edukacyjnej podnoszącej kompetencje uczniów.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie oferty innych gmin i umożliwia korzystanie z niej w miejscu zamieszkania dzieci oraz uczniom spoza jej terenu a kształcących się w placówkach w gminie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
13	Podhalański Inkubator Edukacyjny (podnoszenie jakości nauczania)	Gmina Bukowina Tatrzańska	Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych. W ramach projektu przewidziana jest organizacja zajęć dodatkowych, pozalekcyjnych dla dzieci z terenu Gminy Bukowina Tatrzańska wraz z zakupem niezbędnych pomocy i wyposażenia pracowni przedmiotowych.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z realizacją zajęć dodatkowych, w tym tworzenie oferty edukacyjnej podnoszącej kompetencje uczniów.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	135 974	2024-2025	styczeń/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 8-12 ponieważ dotyczą wzmocnienia kompetencji dzieci i młodzieży poprzez podniesienie jakości edukacji. Projekt jest również spójny z wszystkimi pozostałymi projektami w ramach PZ.10, ponieważ dotyczą one poprawy jakości nauczania na terenie POF i wzmocnienia kompetencji uczniów.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie oferty innych gmin i umożliwia korzystanie z niej w miejscu zamieszkania dzieci oraz uczniom spoza jej terenu a kształcących się w placówkach w gminie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>	
14	Wychowanie i edukacja przedszkolna	Miasto Nowy Targ	Organizacja zajęć dodatkowych w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się</p>	355 227	2024-2027	kwiecień/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami 15-19 ponieważ ich realizacja dotyczy edukacji przedszkolnej. Dodatkowo projekt jest spójny z wszystkimi projektami w ramach PZ.10 ponieważ skupia się na podnoszeniu poziomu edukacji i kompetencji dzieci zamieszkujących w POF.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ z oferty korzystać będą dzieci</p>	

					<p>dorosłych, w tym ułatwienie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i podniesieniem jej jakości, poprzez m.in. realizację zajęć dodatkowych czy podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadry.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>uczęszczające do placówek przedszkolnych zlokalizowanych w mieście. W przedszkolach na terenie Nowego Targu wychowaniem przedszkolnym objętych było średnio 68 dzieci zamieszkałych w innych gminach. W Nowym Targu widoczny jest 101,6% udział dzieci w wieku 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, co świadczy o tym, że z infrastruktury korzysta więcej dzieci w wieku 6 lat mieszkających poza miastem. W związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy, od lutego 2022r. do polskich szkół zaczęli uczęszczać uczniowie – uchodźcy pochodzenia ukraińskiego. Do nowotarskich placówek trafiło ponad 100 uczniów.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
		15	Wychowanie i edukacja przedszkolna	Gmina Poronin	<p>Organizacja zajęć dodatkowych w przedszkolach w zakresie rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwanie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i podniesieniem jej jakości, poprzez m.in. realizację zajęć dodatkowych czy podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadry.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Poronin (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	326 868	2025-2027	styczeń/2025 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami 14 i 16-19 ponieważ ich realizacja dotyczy edukacji przedszkolnej. Dodatkowo projekt jest spójny z wszystkimi projektami w ramach PZ.10 ponieważ skupia się na podnoszeniu poziomu edukacji i kompetencji dzieci zamieszkujących w POF.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie oferty innych gmin i umożliwia korzystanie z niej w miejscu zamieszkania dzieci oraz uczniom spoza jej terenu a kształcących się w placówkach w gminie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
		16	Wychowanie i edukacja przedszkolna	Gmina Kościelisko	<p>Organizacja zajęć dodatkowych (w przedszkolach z terenu gminy) w rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności</p> <p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w</p>	127 135	2024-2027	marzec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami 14-15 i 17-19 ponieważ ich realizacja dotyczy edukacji przedszkolnej. Dodatkowo projekt jest spójny z wszystkimi projektami w ramach PZ.10 ponieważ skupia się na podnoszeniu poziomu edukacji i kompetencji dzieci zamieszkujących w POF.</p>

					<p>przekrojowych, w tym m. in.: zakup niezbędnych pomocy i wyposażenia do sal oraz realizacja zajęć dodatkowych dla dzieci dotyczących rozwoju kompetencji kluczowych oraz umiejętności przekrojowych.</p>	<p>odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i podniesieniem jej jakości, poprzez m.in. realizację zajęć dodatkowych czy podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadry.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Kościelisko (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie oferty innych gmin i umożliwia korzystanie z niej w miejscu zamieszkania dzieci oraz uczniom spoza jej terenu a kształtujących się w placówkach w gminie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
17	Wychowanie i edukacja przedszkolna	Gmina Rabka-Zdrój	<p>Organizacja zajęć dodatkowych (w przedszkolach z terenu gminy) w rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności przekrojowych, w tym m. in.: realizacja zajęć dodatkowych dla dzieci dotyczących kompetencji kluczowych oraz umiejętności przekrojowych oraz zakup niezbędnych pomocy i wyposażenia do sal.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i podniesieniem jej jakości, poprzez m.in. realizację zajęć dodatkowych czy podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadry.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Rabka-Zdrój (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	214 163	2024-2027	kwiecień/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 14-16 i 18,19 ponieważ ich realizacja dotyczy edukacji przedszkolnej. Dodatkowo projekt jest spójny z wszystkimi projektami w ramach PZ.10 ponieważ skupia się na podnoszeniu poziomu edukacji i kompetencji dzieci zamieszkujących w POF.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ z oferty korzysta będą dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych zlokalizowanych w mieście. W gminie widoczny jest 101,9% udział dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, co świadczy o tym, że z infrastruktury korzysta więcej dzieci w wieku 3-6 lat mieszkających poza gminą.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>		
18	Wychowanie i edukacja przedszkolna	Miasto Zakopane	<p>Realizacja zajęć dodatkowych i podniesienie jakości i kwalifikacji kadry.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od</p>	28 734	2025-2026	kwiecień/2025 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 14-17 i 19 ponieważ ich realizacja dotyczy edukacji przedszkolnej. Dodatkowo projekt jest spójny z wszystkimi projektami w ramach PZ.10 ponieważ skupia się na podnoszeniu poziomu edukacji i kompetencji dzieci zamieszkujących w POF.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z</p>		

					<p>wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i podniesieniem jej jakości, poprzez m.in. realizację zajęć dodatkowych czy podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadry.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ z oferty korzystać będą dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych zlokalizowanych w mieście. W mieście Zakopane widoczny jest przekraczający 100% wskaźnik odsetka dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, co świadczy o tym, że z infrastruktury korzystają dzieci mieszkające poza miastem.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>	
		19	Wychowanie i edukacja przedszkolna	Gmina Bukowina Tatrzańska	<p>Wsparcie ogólnorozwojowe dzieci. W ramach projektu przewidziana jest organizacja zajęć dodatkowych, rozwijających umiejętności dla dzieci z terenu Gminy Bukowina Tatrzańska wraz z zakupem niezbędnych pomocy, wyposażenia i likwidacji barier architektonicznych</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i podniesieniem jej jakości, poprzez m.in. realizację zajęć dodatkowych czy podniesienie kompetencji i kwalifikacji kadry.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	50 000	2024-2025	listopad/2023 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 14-18 ponieważ ich realizacja dotyczy edukacji dzieci. Dodatkowo projekt jest spójny z wszystkimi projektami w ramach PZ.10 ponieważ skupia się na podnoszeniu poziomu edukacji i kompetencji dzieci zamieszkujących w POF.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie oferty innych gmin i umożliwia korzystanie z niej w miejscu zamieszkania dzieci oraz uczniom spoza jej terenu a kształcących się w placówkach w gminie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
		20	Realizacja programu dwujęzyczności w zakresie języka angielskiego w przedszkolach	Gmina Rabka-Zdrój	<p>Realizacja programu dwujęzyczności w zakresie języka angielskiego w oddziałach przedszkolnych z terenu Gminy Rabka-Zdrój poprzez prowadzenie zajęć, zakup materiałów</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad</p>	259 681	2024-2027	czerwiec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w ramach PZ.10 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia poziomu edukacji w POF, na różnych poziomach. Szczególnie powiązany jest z projektami 21 i 22 ponieważ dotyczą one wzmocnienia kompetencji językowych.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury</p>

					<p>dydaktycznych oraz podniesienie kompetencji kadry.</p> <p>dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i zaplanowaną realizacją programów dwujęzyczności, w szczególności na obszarach wiejskich.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Rabka-Zdrój, (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ z oferty korzystać będą dzieci uczęszczające do placówek przedszkolnych zlokalizowanych w mieście. W gminie widoczny jest 101,9% udział dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, co świadczy o tym, że z infrastruktury korzysta więcej dzieci w wieku 3-6 lat mieszkających poza gminą. W przedszkolach gminy znajdują się dzieci z gmin sąsiednich. Jest to jednak znikoma ilość w stosunku do dzieci z terenu gminy Rabka-Zdrój tj. 3%</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
		21	Realizacja programu dwujęzyczności w zakresie języka angielskiego w przedszkolach	Miasto Nowy Targ	<p>Realizacja programu dwujęzyczności w zakresie języka angielskiego w przedszkolach poprzez organizację zajęć językowych dla dzieci, podniesienie kompetencji kadry oraz zakup materiałów dydaktycznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i zaplanowaną realizacją programów dwujęzyczności, w szczególności na obszarach wiejskich.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	44 145	2024-2027	kwiecień/2024 r	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w ramach PZ.10 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia poziomu edukacji w POF, na różnych poziomach. Szczególnie powiązany jest z projektami 20 i 22 ponieważ dotyczą one wzmocnienia kompetencji językowych.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Uczniowie szkół podstawowych w mieście osiągają najwyższe wyniki z egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego na tle pozostałych gmin powiatu nowotarskiego. Jednakże w celu wzmocnienia kompetencji uczniów, istotne jest wdrażanie nauczania języków już na etapie przedszkola. Do placówek w mieście uczęszczają również dzieci z terenów innych gmin (również wiejskich), co wpływa na konieczność prowadzenia tego rodzaju zajęć.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>

											<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w ramach PZ.10 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia poziomu edukacji w POF, na różnych poziomach. Szczególnie powiązany jest z projektami 20 i 21 ponieważ dotyczą one wzmocnienia kompetencji językowych.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Wynika to z faktu, że odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w tej gminie wynosił w 2021 r. 110,1% co wskazuje na fakt, że do placówek wychowania przedszkolnego w mieście uczęszczają również dzieci spoza obszaru miasta. Do przedszkoli uczęszczają dzieci z sąsiednich gmin, jest ich mały odsetek ponieważ pierwszeństwo mają dzieci z Zakopanego.</p> <p>Wskaźnik ten jest najwyższy wśród wszystkich gmin POF, co świadczy o wysokiej atrakcyjności Miasta Zakopane pod względem nauczania i wychowania przedszkolnego, zatem za uzasadnione uznaje się dalsze podnoszenie jakości i realizację programów mających na celu podnoszenie kompetencji dzieci uczęszczających do placówek zlokalizowanych w mieście.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności podniesienia jakości kształcenia na terenie POF.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>
		22	Realizacja programu dwujęzyczności w zakresie języka angielskiego w przedszkolach	Miasto Zakopane	Realizacja programu dwujęzyczności w zakresie języka angielskiego w przedszkolach poprzez organizację zajęć, zakup materiałów dydaktycznych oraz podniesienie kompetencji kadry	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z edukacją przedszkolną i zaplanowaną realizacją programów dwujęzyczności, w szczególności na obszarach wiejskich.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	96 947	2024-2025	kwiecień/2024 r		
		23	Szkoły zawodowców - rozwój kształcenia zawodowego w placówkach oświatowych Powiatu Nowotarskiego	Powiat Nowotarski	Kompleksowe wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w zakresie przedmiotów zawodowych i ogólnych.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z rozwojem kształcenia zawodowego w branżach</p>	1 334 575	2024-2027	październik/2023 r.		

						kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy. Projekt będzie realizowany na terenie Powiatu Nowotarskiego (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).					<p>i kwalifikacje, a tym samym zwiększenie ich atrakcyjności i konkurencyjności na rynku pracy, zarówno lokalnym, regionalnym, jak i międzynarodowym. Realizowane w ramach projektu formy wsparcia będą uwzględniać zarówno indywidualne potrzeby i możliwości uczniów, jak i wymagania współczesnego rynku pracy.</p> <p>Dodatkowe działania np. realizacja zajęć z języka obcego zawodowego będą służyć wyrównaniu dysproporcji edukacyjnych uczniów zamieszkałych na terenach wiejskich w stosunku do uczniów korzystających z ośrodków edukacyjnych w dużych miastach oraz znacząco zwiększą ich szanse na rynku pracy.</p> <p>Projekt jest również odpowiedzią na problem niskiego poziomu wiedzy uczniów przybywających do szkół średnich o funkcjonowaniu rynku pracy oraz specyfice różnych zawodów danej branży. W tym celu zakłada się działania np. w postaci wizyt zawodoznawczych w przedsiębiorstwach. Wsparcie w obszarze doradztwa zawodowego pomoże także w przygotowaniu młodzieży do efektywnego poszukiwania pracy, planowania ścieżki kariery oraz mobilności zawodowej.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>	
			24	Szkoły zawodowców - rozwój kształcenia zawodowego w placówkach oświatowych Powiatu Nowotarskiego	Powiat Tatrzański	Rozszerzenie oferty kształcenia zawodowego w szkołach w powiecie tatrzańskim	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z rozwojem kształcenia zawodowego w branżach kluczowych z punktu widzenia zapotrzebowania regionalnego rynku pracy.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Powiatu Tatrzańskiego (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	468 904	2024-2027	październik/2023 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w ramach PZ.10 ponieważ ich realizacja dotyczy wzmocnienia poziomu edukacji w POF, na różnych poziomach. Szczególnie powiązany jest z projektem 23 ponieważ dotyczą one kształcenia zawodowego.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektem zidentyfikowanym w ramach PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej, ponieważ dotyczą one edukacji na obszarze MOF.</p> <p>Udział uczniów branżowych szkół I stopnia w ogólnej liczbie uczniów szkół ponadpodstawowych wynosił w 2021 r. około 73%, co świadczy o wysokiej liczbie tego rodzaju placówek w powiecie. Zatem kluczowe jest rozszerzenie oferty kształcenia zgodnie z wymogami lokalnego rynku pracy. Sprzyjać to będzie budowaniu zasobów kapitału ludzkiego, który przełoży się na wzrost gospodarczy regionu, z uwagi na fakt, że do tych placówek (zlokalizowanych w mieście Zakopane) uczęszczają uczniowie również spoza miasta i powiatu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 1. Rozwój usług edukacyjnych.</p>	
PZ.11. Wsparcie	PZ.11. Wsparcie aktywizacji zawodowej,	Wskaźniki produktu	1	Aktywizacja	Gmina Poronin	Wspieranie	Projekt spełnia warunki zapisane	CS 4(h)	68 067	2025-2027	grudzień/2024 r.	Projekt jest spójny z innymi projektami

<p>aktywizacji zawodowej, społecznej i kulturalnej</p> <p>społecznej i kulturalnej realizuje Cel strategiczny 3. Budowanie kapitału społecznego ponieważ skupia się na zwiększeniu aktywności mieszkańców, integracji i reintegracji zawodowej oraz przeciwdziałaniu marginalizacji osób zagrożonych wykluczeniem.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, a swoim zasięgiem obejmie wszystkich mieszkańców obszaru MOF, którzy będą mogli skorzystać z oferowanego wsparcia w ramach realizowanego przedsięwzięcia.</p> <p>W POF odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych w latach 2017-2021 o 23%. Jednakże osoby bezrobotne są zagrożone marginalizacją społeczną, podobnie jak osoby w wieku poprodukcyjnym. W POF obserwuje się starzenie społeczności, dlatego też należy dążyć do aktywizacji i integracji wszystkich grup mieszkańców. .</p> <p>Ubóstwo również może prowadzić do wykluczenia społecznego. Jest to druga (zaraz po długotrwałej lub ciężkiej chorobie) przyczyna przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, zarówno w powiecie nowotarskim, jak i tatrzańskim.</p> <p>Istotna jest zatem aktywizacja wszystkich grup mieszkańców i zapewnienie możliwości uczestnictwa w życiu społecznym wszystkim mieszkańcom POF.</p>	<p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego – 22 035 osób</p> <p>Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie - 55 osób</p> <p>Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie - 15 osób</p> <p>-</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 80 osób</p> <p>Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – 25 osób</p>	<p>społeczna i zawodowa</p>	<p>aktywnego włączenia społecznych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez diagnozę potrzeb oraz organizację adekwatnych do potrzeb działań.</p>	<p>w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(h) - wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia zintegrowanego obejmuje wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo, w celu podniesienia jakości kapitału i aktywizacji mieszkańców na różnych płaszczyznach, ze szczególnym wskazaniem na aktywizację społeczną, zawodową i edukacyjną.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Poronin (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>103 803</p>	<p>2024-2027</p>	<p>marzec/2024 r.</p>	<p>wpisanymi w PZ.11.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wzmocnienia kapitału ludzkiego i poczucia tożsamości lokalnej oraz ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego. Ponadto Gmina Poronin jest jedną z jednostek w POF w których liczba osób bezrobotnych jest najwyższa, w 2021 r. wynosiła 451. Wskazuje to na konieczność wsparcia tej grupy mieszkańców w adaptacji do zmian na rynku pracy.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 3. Budowanie kapitału społecznego.</p>				
								<p>2</p>	<p>Aktywizacja społeczna i zawodowa</p>	<p>Gmina Kościelisko</p>	<p>Projekt zakłada aktywizację społeczną poprzez organizację zajęć edukacyjnych, społecznych, zawodowych dla osób wykluczonych społecznie oraz zawodowo celem przygotowania ich pod kątem powrotu na rynek pracy.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia zintegrowanego obejmuje wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo, w celu podniesienia jakości kapitału i aktywizacji mieszkańców na różnych płaszczyznach, ze szczególnym wskazaniem na aktywizację społeczną, zawodową i edukacyjną.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Kościelisko (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(h) - wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wzmocnienia kapitału ludzkiego i poczucia tożsamości lokalnej oraz ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 3. Budowanie kapitału społecznego.</p>
								<p>3</p>	<p>Aktywizacja społeczna i zawodowa</p>	<p>Gmina Biały Dunajec</p>	<p>Aktywizacja społeczna, zawodowa, edukacyjna, zdrowotna, osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz biernych na rynku pracy poprzedzona analizą ich sytuacji życiowej.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia zintegrowanego obejmuje wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(h) - wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wzmocnienia kapitału ludzkiego i poczucia tożsamości lokalnej</p>

						biernych zawodowo, w celu podniesienia jakości kapitału i aktywizacji mieszkańców na różnych płaszczyznach, ze szczególnym wskazaniem na aktywizację społeczną, zawodową i edukacyjną.					oraz ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 3. Budowanie kapitału społecznego.
			4	Aktywizacja społeczna i zawodowa	Miasto i Gmina Czarny Dunajec	Aktywizacja zawodowa i społeczna - podnoszenie kompetencji z umożliwieniem powrotu na rynek pracy osób wykluczonych. Udzielenie wsparcia mieszkańcom zgodnie z diagnozą potrzeb uczestnika i dostosowane do jego potrzeb. Projekt dodatkowo zakłada zakup niezbędnych pomocy dydaktycznych adekwatnych do obszaru udzielanego wsparcia.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(h) - wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji. Realizacja przedsięwzięcia zintegrowanego obejmuje wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz biernych zawodowo, w celu podniesienia jakości kapitału i aktywizacji mieszkańców na różnych płaszczyznach, ze szczególnym wskazaniem na aktywizację społeczną, zawodową i edukacyjną.	900 000	2025-2027	listopad/2024 r.	Projekt jest spójny z innymi projektami wpisanymi w PZ.11. Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wzmocnienia kapitału ludzkiego i poczucia tożsamości lokalnej oraz ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 3. Budowanie kapitału społecznego.
PZ.12. Rozwój usług medycznych i opiekuńczych	PZ.12. Rozwój usług medycznych i opiekuńczych realizuje Cel strategiczny 2. Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia ponieważ skupia się na rozwoju infrastruktury wsparcia różnych grup mieszkańców, w szczególności dzieci i seniorów. Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, ponieważ jest projektem partnerskim, a z rezultatu projektu, będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy MOF Podhala. Najważniejsze problemy, na które reaguje wiązka to: brak wystarczającej infrastruktury opiekuńczej i wsparcia dzieci i młodzieży oraz problemy ze zdrowiem psychicznym. Wskazane projekty w sytuacji placówek wsparcia dziennego realizowane są tam, gdzie widoczny jest deficyt tego rodzaju placówek lub lub zapotrzebowanie jest bardzo duże i oferta wymaga wzbogacenia z uwagi na mnogość potrzeb/problemów. W odniesieniu do osób starszych inwestycje realizowane są w gminach o najwyższych wskaźnikach "niesamodzielnosci", natomiast oferta dotycząca zdrowia psychicznego obejmuje swoim zasięgiem wszystkie gminy.	Wskaźniki produktu Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie – 5 680 osób Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego - Wskaźniki rezultatu Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług – 17 szt. Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej - 10 szt.	1	Utworzenie Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego na obszarze POF	Powiat Nowotarski Powiat Tatrzański	Przeprowadzenie programów promocji zdrowia psychicznego, przedsięwzięć przeciwdziałających stygmatyzacji osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego oraz świadczenie usług społecznych mających na celu kompleksowe wsparcie osób dorosłych w kryzysie. Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030. Przedsięwzięcie obejmuje usługi w zakresie psychiatrii środowiskowej skierowanej do osób dorosłych. Projekt będzie realizowany na terenie Powiatu Nowotarskiego i	CS 4(k)	1 365 885	2024-2027	wrzesień/2023 r.	Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług z zakresu ochrony zdrowia. Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej problemów z zakresu zdrowia psychicznego i rosnącej liczby mieszkańców korzystających z tego rodzaju wsparcia. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

						Tatrańskiego (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).					
						<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z usługami zgodnymi z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych.</p> <p>Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie gminy Łapsze Niżne (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	241 639	2025-2026	maj/2025 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie sieci placówek na terenie POF, tak aby mieszkańcy POF mieli dostęp do tego rodzaju usług.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności rozwijania polityki senioralnej i zapewnienia wsparcia mieszkańcom, z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczności. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gminie wzrósł z 16,7% w 2017 r. do 18,2% w 2021 r., wskazuje to na konieczność utrzymania i poprawy funkcjonowania placówek skierowanych w stronę seniorów.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.</p>	
						<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p> <p>Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030.</p>	1 007 565	2024-2027	czerwiec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie sieci placówek na terenie POF, tak aby mieszkańcy mieli dostęp do tego rodzaju usług. Jest to istotne z uwagi na fakt, że na terenie miasta w 2021 r. działała jedna placówka zapewniająca całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności rozwijania polityki senioralnej i zapewnienia wsparcia mieszkańcom, z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczności.</p>	

						<p>Projekt realizuje typ operacji związany z usługami zgodnymi z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek oraz/lub usługi w zakresie wsparcia opiekunów nieformalnych</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.</p>
		4	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Gmina Kościelisko	<p>Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Doposażenie istniejącej placówki i zapewnienie personelu do jej obsługi w wymiarze odpowiednim dla bieżących potrzeb mieszkańców. Rozszerzenie oferty wsparcia podopiecznych placówki poprzez umożliwienie skorzystania z pomocy specjalistycznej (np. psychologa, logopedy, i innych, w zależności od potrzeb).</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z tworzeniem nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</p> <p>Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Kościelisko, (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	163 929	2024-2027	marzec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ jest jednym z obszarów problemowych w POF pod kątem dostępności tego rodzaju placówek Liczba miejsc w placówce w gminie wynosi 25, a liczba korzystających z placówki w 2020 r. również wynosiła 25, co świadczy o wysokim zapotrzebowaniu na tego rodzaju usługi w gminie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności rozwijania usług wsparcia pomocy specjalistycznej.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.</p>
		5	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Gmina Łąpsze Niżne	<p>Utworzenie placówek dziennego wsparcia dla dzieci i młodzieży.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem</p>	241 639	2025-2026	luty/2025 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców. Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ stanowi uzupełnienie deficytów na terenie POF. Na terenie gminy nie</p>

					<p>dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z tworzeniem nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</p> <p>Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Łapsze Niżne (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>funkcjonuje żadna placówka wsparcia dziennego. Jej utworzenie pozwoli na zwiększenie dostępności tego rodzaju wsparcia, co jest szczególnie istotne m.in. z uwagi na zapewnienie i maksymalne wykorzystanie możliwości w placówce wsparcia np. w gminie Kościelisko.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności rozwijania usług wsparcia pomocy specjalistycznej.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.</p>
6	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Miasto Nowy Targ	Rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - rozwinięcie oferty usług i doposażenie	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z tworzeniem nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</p> <p>Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	578 571	2024-2027	luty/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców. Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ jest to obszar problemowy, w którym widoczny jest wzrost zapotrzebowania na tego rodzaju placówki. Na terenie miasta funkcjonują dwie tego rodzaju placówki, które w 2021 r. oferowały 85 miejsc. W latach 2017-2021 odnotowuje się wzrost liczby korzystających z tego rodzaju placówek bez zwiększenia liczby miejsc, co może wynikać z braku warunków technicznych i konieczności uruchomienia nowych placówek. Z uwagi na fakt, że na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego działa w sumie 12 placówek wsparcia dziennego, które rozmieszczone są nierównomiernie.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności rozwijania usług wsparcia pomocy specjalistycznej.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.</p>	
7	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	LGD Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy	Rozwój już istniejącej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(k) zwiększanie równego i szybkiego</p>	263 836	2024-2025.	grudzień/2023 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców.</p>	

					<p>młodzieży w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę poprzez rozszerzenie oferty wsparcia.</p>	<p>dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z tworzeniem nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</p> <p>Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta i Gminy Czarny Dunajec (PWD prowadzona przez LGD znajduje się w Piekielniku) (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, stanowi uzupełnienie sieci placówek na terenie POF, tak aby mieszkańcy mieli dostęp do tego rodzaju usług Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności rozwijania usług wsparcia pomocy specjalistycznej.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.</p>
8	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Gmina Szaflary	Rozwój Placówek Wsparcia Dziennego w Gminie Szaflary poprzez rozwinięcie dostępnej oferty zajęć skierowanych do dzieci i młodzieży.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z tworzeniem nowych oraz rozwój już istniejących placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży</p> <p>Projekt będzie zgodny z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na</p>	609 742	2024-2027	luty/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektami wskazanymi w PZ.12. ponieważ ich realizacja dotyczy rozwijania usług społecznych i wsparcia mieszkańców. Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej, ponieważ oba odnoszą się do usług społecznych.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ponieważ stanowi obszar problemowy w POF wymagający podjęcia działań i poszerzenia oferty z uwagi na wysoki stopień wykorzystania placówek. Na terenie gminy funkcjonuje najwięcej placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. W 2021 r. ich liczba była równa 7. W sumie oferują one 285 miejsc, a w 2021 r. z ich oferty korzystało 274 osób. Odnotowano wzrost korzystających w latach 2017-2021 r. o 244 osoby. Kluczowe jest zatem wzmocnienie funkcjonalności tego rodzaju placówek, z uwagi na wysoki poziom ich wykorzystania przez mieszkańców całego POF.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności rozwijania usług wsparcia pomocy specjalistycznej.</p>		

						lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Szaflary (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).					Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 2 Wzmocnienie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.
PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF	<p>PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF realizuje Cel strategiczny 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala ponieważ wpłynie pozytywnie na zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru i rozbudowę infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, ponieważ jego realizacja pozwoli na stworzenie spójnej sieci tras rowerowych i infrastruktury, z której będą mogli korzystać nie tylko mieszkańcy MOF, ale również turyści.</p> <p>Długość dróg dla rowerów na terenie POF w 2017 r. wynosiła 29,2 km. W ostatnich latach odnotowano wzrost świadczący o rozbudowie sieci dróg dla rowerów. Ich długość w 2021 r. wynosiła 79,0 km. Gminami na terenie których odnotowuje się deficyt dróg dla rowerów jest w szczególności gmina Bukowina Tatrzańska i gmina Biały Dunajec.</p> <p>Odbudowa rynku turystycznego i powrót do czasów sprzed pandemii warunkuje konieczność dostosowania prowadzonych działań do obserwowanych trendów na rynku turystycznym. Wzrost zainteresowania turystyką aktywną implikuje zasadność tworzenia sieci ścieżek oraz tras rowerowych.</p> <p>Rozwój sieci tras rowerowych pozwoliłby na odciążenie sieci drogowej, ograniczenie ruchu samochodowego a tym samym emisji zanieczyszczeń. Z uwagi na zwartość obszaru i wysoki poziom koncentracji usług i oferty turystycznej na obszarze, jest to atrakcyjna forma transportu, zarówno dla turystów, jak i mieszkańców. Ponieważ drogi rowerowe pełnią funkcje zarówno komunikacyjnej, jak i rekreacyjne istotne jest ich dalsze rozwijanie, w szczególności w celu wzmocnienia atrakcyjności turystycznej.</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Długość wspartych szlaków turystycznych - 48,5 km</p> <p>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem – 1 szt.</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego -</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 18 200 osób/rok</p>	1	Rozwój infrastruktury turystycznej w Gminie Poronin	Gmina Poronin	<p>Budowa, przebudowa lub modernizacja ciągów pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</p>	558 951	2025-2027	październik/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.14. Rozwój infrastruktury. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać mieszkańcy całego POF. Gmina jest jedną z jednostek POF w której długość dróg dla rowerów jest najniższa i w 2021 r. wynosiła zaledwie 1,0 km, co świadczy o konieczności rozwijania tego rodzaju infrastruktury w celu zwiększenia spójności przestrzennej obszaru i dostępności. Gmina planuje głównie rozwój nowej infrastruktury turystycznej pieszej i rowerowej dodatkowo na terenie gminy przebiega trasa rowerowa Velo Dunajec oraz łącznik do ścieżki Szlak wokół Tatr.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>	
										<p>Projekt realizuje typ operacji związany z trasami turystycznymi. Obejmuje rozwój oferty turystycznej poprzez m.in. rozbudowę tras rowerowych i wykorzystanie potencjałów środowiska przyrodniczego. Realizacja tych działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności gmin, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzrost gospodarczy, dzięki rozwojowi sektora turystyki.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Poronin (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p>
			2	Trasa rowerowa Krempachy-Nowa Biała - do granicy z Gminą Bukowina Tatrzańska	Gmina Nowy Targ	Stworzenie trasy rowerowej oraz punktów obsługi rowerzystów.	760 173	2024-2026	lipiec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1,3,4,5, ponieważ dotyczą rozbudowy sieci tras rowerowych, które pozwolą na zwiększenie spójności przestrzennej i poziomu atrakcyjności turystycznej obszaru.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF, a</p>	

						<p>Obejmuje rozwój oferty turystycznej poprzez m.in. rozbudowę tras rowerowych i wykorzystanie potencjałów środowiska przyrodniczego. Realizacja tych działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności gmin, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzrost gospodarczy, dzięki rozwojowi sektora turystyki.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>rozbudowa infrastruktury rowerowej, ze szczególnym wskazaniem na ścieżki rowerowe przyczyni się do zwiększenia spójności przestrzennej obszaru. Planowana trasa uzupełnia ścieżkę rowerową na terenie Gminy Nowy Targ na odcinku Gronków - Dursztyn wykonanej w ramach II etapu „Historyczno – kulturowo – przyrodniczego Szlaku wokół Tatr” w roku 2018. Trasa rowerowa w miejscowości Krempachy prowadzi w stronę Frydmana w Gminie Łapsze Niżne oraz w miejscowości Nowa Białka prowadzi w stronę Białka Tatrzańska w Gminie Bukowina Tatrzańska.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>
3	Trasa rowerowa Pyzówka - Lasek - Ludźmierz	Gmina Nowy Targ	Stworzenie trasy rowerowej oraz punktów obsługi rowerzystów.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związanej z trasami turystycznymi. Obejmuje rozwój oferty turystycznej poprzez m.in. rozbudowę tras rowerowych i wykorzystanie potencjałów środowiska przyrodniczego. Realizacja tych działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności gmin, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzrost gospodarczy, dzięki rozwojowi sektora turystyki.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	760 173	2024-2026	lipiec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1,2,4,5, ponieważ dotyczą rozbudowy sieci tras rowerowych, które pozwolą na zwiększenie spójności przestrzennego i poziomu atrakcyjności turystycznej obszaru.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF, a rozbudowa infrastruktury rowerowej, ze szczególnym wskazaniem na ścieżki rowerowe przyczyni się do zwiększenia spójności przestrzennej obszaru oraz uzupełnieniu infrastruktury umożliwiającej uprawianie turystyki aktywnej. Pozwoli na wzbogacenie oferty turystycznej. Planowana trasa uzupełnia ścieżkę rowerową na terenie Gminy Nowy Targ na odcinku od Pyzówki do Klikuszowej wykonanej w ramach projektu pt. „Historyczno – kulturowo – przyrodniczy szlak wokół Tatr – etap III” w roku 2020. Planowana ścieżka łączy się do ww. w miejscowości Krauszów i w Lasku oraz tworzy dodatkowy wariant do Szlaku Wokół Tatr.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej</p>		

										<p>w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>
		4	Rozwój sieci lokalnych tras rowerowych	Miasto Zakopane	<p>Uzupełnienie sieci tras rowerowych, krajobrazowych stanowiących lokalny produkt turystyczny.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z trasami turystycznymi. Obejmuje rozwój oferty turystycznej poprzez m.in. rozbudowę tras rowerowych i wykorzystanie potencjałów środowiska przyrodniczego. Realizacja tych działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności gmin, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzrost gospodarczy, dzięki rozwojowi sektora turystyki.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	1 676 852	2024-2027	czerwiec/2025 r.	<p>Projekt jest powiązany z projektem 1,2,3,5, ponieważ dotyczy rozbudowy sieci tras rowerowych, które pozwolą na zwiększenie spójności przestrzennego i poziomu atrakcyjności turystycznej obszaru.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej ponieważ dotyczy wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF, a rozbudowa infrastruktury rowerowej, ze szczególnym wskazaniem na ścieżki rowerowe przyczyni się do zwiększenia spójności przestrzennej obszaru oraz zwiększenia potencjału lokalnego produktu turystycznego. Projekt zakłada połączenie planowanej trasy rowerowej z Velo Dunajec. Trasa Velo Dunajec będzie m.in. przez Gminy Poronin, Biały Dunajec, Szaflary, Nowy Targ, Łapsze Niżne.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>
		5	Budowa ścieżek historyczno-edukacyjnych	Gmina Bukowina Tatrzańska	<p>Budowa ścieżki historyczno-edukacyjnej wzdłuż planowanych ścieżek rowerowych na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną. Obejmuje rozwój oferty</p>	570 129	2024-2027	czerwiec/2024 r.	<p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej ponieważ dotyczy wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu przedsięwzięcia będą mogli korzystać turyści i stanowić ona będzie uzupełnienie oferty kierowanej dla turysty ponadlokalnego.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności</p>

						<p>turystycznej poprzez m.in. wykorzystanie posiadanych potencjałów i historii. Realizacja tych działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności gmin, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzrost gospodarczy, dzięki rozwojowi sektora turystyki.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Bukowina Tatrzańska (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>	
<p>PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej</p>	<p>PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej realizuje Cel strategiczny 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala poprzez wykorzystanie posiadanych potencjałów i rozwijanie infrastruktury turystycznej.</p> <p>Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, ponieważ jego realizacja przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej, a powstała infrastruktura będzie służyć mieszkańcom całego obszaru MOF.</p> <p>Z uwagi na pandemię COVID-19, która rozpoczęła się w 2020 r. osłabieniu uległ sektor turystyki. W 2020 r. porównaniu do 2019 r. i lat wcześniejszych zmniejszyła się liczba udzielonych noclegów na 1000 ludności.</p> <p>W 2019 r. w powiecie nowotarskim udzielono 5 582 noclegów na 1000 ludności, a w powiecie tatrzańskim 51 291. W 2020 r. sytuacja uległa zmianie, a wartość wskaźnika zmniejszyła się do 3 205 (powiat nowotarski) i 34 525 (powiat tatrzański).</p> <p>W 2021 r. odnotowano wzrost wartości wskaźników, jednakże kluczowe jest dalsze rozwijanie tego sektora i oferty turystycznej w oparciu o posiadane zasoby i potencjały.</p> <p>Kluczowe jest ograniczenie sezonowości popytu turystycznego, poprzez rozwijanie oferty całorocznej skierowanej w stronę różnych grup mieszkańców. Wiązka projektów uzupełnia dostępną infrastrukturę turystyczną, czyniąc ofertę bardziej różnorodną.</p>	<p>Wskaźniki produktu</p> <p>Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem –15 szt.</p> <p>Długość wspartych szlaków turystycznych – 10 km</p> <p>Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego - 1 000 osób</p> <p>Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego - 1</p> <p>Wskaźniki rezultatu</p> <p>Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 48 400 osób/rok</p>	1	<p>Centrum Dialogu Międzynarodowego z Domem Pamięci Ziemi Czarnodunajeckiej i jej Mieszkańców</p>	<p>Miasto i Gmina Czarny Dunajec</p>	<p>Odrestaurowanie dawnej synagogi w Czarnym Dunajcu, w której powstanie centrum wystawiennicze dziedzictwa kulturowego ziemi czarnodunajeckiej.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z infrastrukturą kultury i ochrony i opieki nad zabytkami.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta i Gminy Czarny Dunajec (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	1 900 433	2024-2025	czerwiec/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej oraz PZ.15 Ochrona zabytków w POF, ponieważ modernizowana synagoga stanowi obiekt zabytkowy i decyzją z dnia 13.10.2021 r., znak: DNT-I.5140.60.2020.MK Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa małopolskiego pod nr – A-1604/M budynku Synagogi usytuowanej na dz. ew. nr 3754 przy ul. Henryka Sienkiewicza 10 w Czarnym Dunajcu.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać mieszkańcy całego POF. Jego efektem będzie również zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>
											2

					<p>lokalizacji istniejącej infrastruktury tj. wagonika kolejki wąskotorowej zlokalizowanego na terenie zakładu produkcji torfu.</p>	<p>społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną. Obejmuje rozwój oferty turystycznej poprzez m.in. wykorzystanie potencjałów środowiska przyrodniczego w celu stworzenia oferty turystycznej mającej na celu przyciągnięcie turystów ponadlokalnych.</p> <p>Realizacja tych działań pozwoli na zwiększenie atrakcyjności gmin, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzrost gospodarczy, dzięki rozwojowi sektora turystyki.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta i Gminy Czarny Dunajec (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>				<p>turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać turyści, a jej oddziaływanie na inne gminy opiera się na stworzeniu produktu niepowielającego/uzupełniającego ofertę innych jednostek w POF. Atrakcja będzie unikatowa w regionie i stanowić będzie uzupełnienie aktualnej oferty turystycznej.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>
3	Wiele Kultur – Jeden Spisz	Gmina Łapsze Niżne	<p>Modernizacja Sali teatralnej w miejscowości Frydman oraz zakup sceny mobilnej wraz z niezbędnym wyposażeniem, co umożliwi organizację imprez kulturalno-rozrywkowych dla szerszego grona odbiorców.</p>	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z infrastrukturą kultury.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Łapsze Niżne (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	285 065	2024-2025	październik/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do zwiększenia dostępności oferty kultury oraz wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z infrastruktury kultury będą mogli korzystać mieszkańcy całego MOF. Gmina Łapsze Niżne jest jednostką w której od 2019 r. nie zorganizowano żadnej imprezy masowej, co wiąże się z niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą. Realizacja projektu pozytywnie przełoży się na wzrost rozwoju turystyki i wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej dzięki organizacji imprez promujących dziedzictwo kulturowe.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z</p>		

										uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.		
										Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.		
		4	Aktywnie na Spiszu	Gmina Łapsze Niżne	Budowa odcinka trasy do narciarstwa biegowego oraz zakup kontenera, który będzie stanowił wyposażenie, celem magazynowania sprzętu narciarskiego.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną.	Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Łapsze Niżne (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	152 035	2024-2025	październik/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Gmina Łapsze Niżne, posiada na swoim terenie zaplecze do uprawiania sportów zimowych w postaci: lodowiska wraz niezbędnym wyposażeniem oraz narty biegowe wraz z frezą do tworzenia śladu biegowego. Widoczny jest natomiast deficyt pomieszczeń do przechowywania sprzętu tj. łyżew, chodzików, suszarki, nart, butów, kijów itp. Zakup kontenera/budowa obiektu zbliżonego kubaturowo do kontenera poprawi dostępność do zimowej oferty turystycznej. Podniesienie dostępności infrastruktury okołoturystycznej wpłynie na atrakcyjność oraz zwiększy zasięg możliwości zimowego aktywnego wypoczynku mieszkańców oraz turystów.</p> <p>Gmina planuje budowę odcinka trasy do narciarstwa biegowego, latem wykorzystywaną jako rowerowa, która będzie odcinkiem uzupełniającym i stanowić będzie połączenie z gminą Nowy Targ. Trasa prowadzić będzie z miejscowości Trybsz do miejscowości Krempachy, gdzie znajduje się Szlak wokół Tatr oraz będzie pośrednio stanowił dojazd do Velo Dunajec. Zakup kontenera, będzie stanowił wyposażenie, celem magazynowania sprzętu narciarskiego.</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać turyści oraz mieszkańcy całego MOF. Efektem będzie również promocja zdrowia i sportu, a tym samym poprawa kondycji fizycznej mieszkańców.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z</p>

									uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.		
									Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.		
		5	Rozwój infrastruktury turystycznej na cele propagowania sportów zimowych	Miasto Zakopane	Utworzenie tras narciarstwa biegowego oraz sankach wraz z zakupem miejskiego lodowiska, systemu naśnieżania i ratraka.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną i tworzeniem produktów turystycznych, które bazują na lokalnych potencjałach.	1 341 482	2024-2027	czerwiec/2025 r.	Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.
		6	Utworzenie pracowni konserwacji zbiorów oraz digitalizacji w Miejskiej	Miasto Zakopane Partner: Miejska Biblioteka Publiczna w Zakopanem	Projekt zakłada remont pomieszczenia wraz z wyposażeniem pracowni w niezbędny sprzęt.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi		223 580	2024-2027	czerwiec/2025 r.	Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej
									Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać turyści. Projekt wpłynie na wydłużenie sezonu turystycznego i ograniczenie sezonowości oraz stanowić będzie uzupełnienie oferty kierowanej w stronę turysty ponadlokalnego, co ma również oddziaływanie (poprzez wprowadzenie różnorodności i możliwości oraz form turystyki) na inne gminy. Projekt zakłada utworzenie tras narciarstwa biegowego, utworzenie lodowiska oraz górek do zjeżdżania na sankach dla dzieci. Z uwagi, iż w centrum miasta nie ma miejsca na budowanie stacjonarnego lodowiska, niezbędny jest zakup lodowiska mobilnego z możliwością złożenia go w okresie letnim. Zakopane jest zimowa stolica Polski, gdzie statystycznie ferie spędza największy odsetek mieszkańców całej Polski.		
									Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.		
									Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.		
									Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest		

			Bibliotece Publicznej w Zakopanem		społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich. Projekt realizuje typ operacji związany z infrastrukturą kultury obejmujący wyposażenie obiektów w nowe technologie wzmacniające ofertę kulturalną. Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).				istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r. Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z efektu będą mogli korzystać mieszkańcy całego POF. Digitalizacja wpłynie pozytywnie na zwiększenie poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym oraz korzystaniem z oferty biblioteki. Wdrażanie tego rodzaju rozwiązań jest istotne z uwagi na najwyższy w skali całego POF wskaźnik liczby księgozbiorów bibliotek na 1000 mieszkańców (6 173,5 w 2021 r.) i potencjał rozwojowy placówki. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.
		7	Rozwój infrastruktury kultury w Zakopanem	Miasto Zakopane Partner: Zakopiańskie Centrum Kultury	Wykorzystanie istniejącej infrastruktury oraz stworzenie amfiteatru i sceny plenerowej na cele stworzenia zaplecza kulturalnego na potrzeby organizacji imprez kulturalnych w mieście Zakopane, w tym Międzynarodowego Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich. Projekt realizuje typ operacji związany z infrastrukturą kultury obejmujący rozwój obiektów. Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	1 117 902	2024-2027	czerwiec/2025 r.	Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r. Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, ponieważ z infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać mieszkańcy całego POF, jak również turyści. Zasięg oddziaływania festiwalu będzie szeroki o znaczeniu ponadkrajowym, dlatego też konieczne będzie przygotowanie odpowiedniej infrastruktury. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.

										<p>Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, jego realizacja pozwoli na poszerzenie i zwiększenie różnorodności oferty dla turysty ponadlokalnego. Ze stworzonej infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać turyści.</p> <p>Efektom realizacji będą również korzyści zdrowotne, w szczególności w zakresie leczenia schorzeń górnych dróg oddechowych. Mimo iż w powiatach tatrzańskim i nowotarskim odnotowuje się zmniejszenie liczby zgonów wynikających z chorób układu oddechowego, rozwijanie tego rodzaju infrastruktury jest wskazane i stanowić będzie uzupełnienie oferty innych miejscowości – np. Rabki-Zdrój będącej uzdrowiskiem, czy Miasta i Gminy Czarny Dunajec posiadającej status obszaru ochrony uzdrowiskowej.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>
		8	Rozwój oferty turystycznej w Zakopanem	Miasto Zakopane	Budowa tężni solankowych w Zakopanem	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną i tworzeniem produktów turystycznych, które bazują na lokalnych potencjałach oraz rozwojem infrastruktury turystycznej, uzdrowiskowej.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Zakopane (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	223 580	2024-2027	czerwiec/2025 r.	
		9	Turystyka brzegiem Dunajca	Gmina Biały Dunajec	Zagospodarowanie terenów nadrzecznych, budowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z trasami turystycznymi oraz ofertą turystyczną.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Biały Dunajec</p>	7 601 727	2024 - 2026	kwiecień/2024 r.	

						(teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).				<p>dla turysty ponadlokalnego. Ze stworzonej infrastruktury turystycznej będą mogli korzystać turyści. Dunajec ma bardzo duże znaczenie dla turystyki i rekreacji w POF, a tym samym rozwój gospodarczy. Wykorzystanie tego potencjału pozwoli na poszerzenie oferty turystycznej i stanowić będzie uzupełnienie oferty innych gmin POF. Dopuszczenie przestrzeni w obiekty małej architektury ponadto wpłynie pozytywnie na wizerunek całego obszaru.</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.</p>
		10	Zagospodarowanie strefy edukacyjno-sensualnej nadbrzeża górskiego potoku Biały Dunajec w Szaflarach	Gmina Szaflary	Zagospodarowanie nadbrzeża potoku Biały Dunajec w Szaflarach poprzez stworzenie nowej oferty i atrakcji turystycznej w regionie na obszarze nadbrzeża potoku Biały Dunajec w oparciu o lokalne dziedzictwo przyrodnicze.	<p>Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.</p> <p>Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną i tworzeniem produktów turystycznych, które bazują na lokalnych potencjałach.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Szaflary (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).</p>	950 216	2024-2027	grudzień/2024 r.	<p>Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r.</p> <p>Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej</p> <p>Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, jego realizacja pozwoli na poszerzenie oferty dla turysty ponadlokalnego. Ze stworzonej infrastruktury turystycznej i prowadzanych zajęć edukacyjnych będą mogli korzystać turyści, ponieważ obiekt będzie stanowił uzupełnienie oferty innych gmin POF. Ponadto rozwój tego rodzaju infrastruktury wpłynie na zwiększenie znaczenia sektora turystyki w regionie, a tym samym rozwój gospodarczy całego POF</p> <p>Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu.</p> <p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i</p>

										rozpoznawalności obszaru Podhala. Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ. 14. Rozwój infrastruktury turystycznej i promocja kulturalna POF. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r. Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę, jego realizacja pozwoli na poszerzenie oferty dla turysty ponadlokalnego. Ze stworzonej infrastruktury turystycznej i prowadzonych zajęć edukacyjnych będą mogli korzystać turyści, ponieważ obiekt będzie stanowił uzupełnienie oferty innych gmin POF. Ponadto zwiększy się świadomość mieszkańców i turystów dotycząca wykorzystania energii odnawialnej, a konkretnie energii geotermalnej, której wykorzystanie w POF mogłoby przyczynić się do redukcji emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.
		11	Geologiczne i geotermalne atrakcje Szaflar	Gmina Szaflary	Stworzenie centrum turystyczno-informacyjnego prezentującego budowę geologiczną regionu oraz możliwości wykorzystaniu zasobów wód geotermalnych.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich. Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną i tworzeniem produktów turystycznych, które bazują na lokalnych potencjałach. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Szaflary (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	3 990 908	2024-2027	grudzień/2024 r.	
		12	Rozbudowa infrastruktury turystycznej w obszarze Łąpsowej Polany i Długiej Polany	Miasto Nowy Targ	Wykonanie wież widokowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, toru rowerowego, poprawa dojazdu poprzez rozbudowę ciągów pieszko-rowerowych.	Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich. Projekt realizuje typ operacji związany z ofertą turystyczną. Obejmuje rozwój oferty turystycznej poprzez m.in. rozbudowę tras rowerowych i wykorzystanie potencjałów środowiska przyrodniczego oraz stworzenie produktu turystycznego (wież widokowych). Realizacja tych działań pozwoli	1 520 346	2024-2025	lipiec/2024 r.	Projekt jest powiązany z wszystkimi projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia sektora turystyki i dalszego rozwoju, co jest istotne z uwagi na osłabienie tego sektora z uwagi na pandemię COVID-19 w 2020 r. Ponadto projekt jest powiązany z projektami zidentyfikowanymi w ramach PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF, ponieważ dotyczą wzmocnienia atrakcyjności turystycznej Projekt spełnia warunki zintegrowania, ma wpływ na więcej niż jedną gminę. Jego realizacja przyczyni się do zwiększenia różnorodności oferty na terenie POF, a tym samym stworzenia kompleksowej, różnorodnej oferty dla turysty ponadlokalnego. Dodatkowo rozbudowa infrastruktury rowerowej, ze szczególnym

						na zwiększenie atrakcyjności gmin, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz wzrost gospodarczy, dzięki rozwojowi sektora turystyki. Projekt będzie realizowany na terenie Miasta Nowy Targ (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).				wskazaniem na ścieżki rowerowe przyczyni się do zwiększenia spójności przestrzennej obszaru. Miasto Nowy Targ jest jedynym miejscem w Polsce, z którego widoczne są cztery parki narodowe równocześnie, jest atrakcyjnym punktem widokowym na Tatry i Gorce, dlatego w celu wzmocnienia tego potencjału, oprócz rozbudowy ciągów pieszo-rowerowych, warto wykonać wieże widokowe. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej w szczególności konieczności wsparcia rozwoju turystyki z uwagi na konkurencyjność innych ośrodków, jak również wykorzystanie posiadanego potencjału związanego z lokalnymi zasobami i rozpoznawalnością regionu. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 5. Wzmocnienie konkurencyjności turystyki i rozpoznawalności obszaru Podhala.
PZ.15. Ochrona zabytków w POF	PZ.15. Ochrona zabytków w POF realizuje Cel strategiczny 4. Ożywienie sektora kultury, ponieważ skupia się na obiektach wykorzystywanych do prowadzenia działalności kulturalnej. Przedsięwzięcie ma wymiar zintegrowany, ponieważ efektem będzie poszerzenie oferty kulturalnej dzięki modernizacji i renowacji obiektów. Z rezultatu realizowanego przedsięwzięcia korzystać będą mogli wszyscy mieszkańcy obszaru funkcjonalnego. POF charakteryzuje się atrakcyjnością turystyczną i dużą liczbą obiektów zabytkowych, wśród których można wskazać m.in. obiekty sakralne, cmentarze czy zamki (Niedzica, Czorsztyn). Realizacja projektów wskazanych w wiążce skupia się na ochronie, zabezpieczeniu i poprawie stanu zabytków na terenie POF. Zaadaptowaniu ich na pełnienie nowych funkcji pozwala na połączenie rozwoju kultury z rozwojem gospodarczym (zwiększenie ruchu turystycznego) oraz włączeniem społecznym.	Wskaźniki produktu Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem - 2 szt. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego -	1	Dostosowanie budynku nowotarskiego „Sokoła” na potrzeby działalności i edukacji kulturalnej realizowanej przez Powiatowe Centrum Kultury w Nowym Targu	Powiat Nowotarski	Dostosowanie pomieszczeń budynku zlokalizowanego przy Pl. Słowackiego 13 w Nowym Targu do potrzeb działalności kulturalnej, poprzez przebudowę istniejących sal, pomieszczeń administracyjnych i modernizację instalacji technicznych. Prace obejmować będą także dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich. Projekt realizuje typ operacji związany z infrastrukturą kultury oraz ochrony i opieki nad zabytkami w celu nadania im nowych funkcji użytkowych m.in. kulturalnych, edukacyjnych czy służących turystom. Projekt będzie realizowany na terenie Powiatu Nowotarskiego (teren Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego).	1 520 346	2024 - 2026	styczeń/2024 r.	Projekt jest powiązany z projektem 2, ponieważ ich realizacja dotyczy ochrony zabytków i zaadaptowanie ich pod pełnienie nowych funkcji. Projekt spełnia warunki zintegrowania gdyż efektów korzystać będą mogli mieszkańcy całego MOF. Wskazany projekt realizowany będzie w Powiatowym Centrum Kultury w Nowym Targu, który jest historyczną stolicą Podhala i miastem o wysokim poziomie atrakcyjności turystycznej. Inwestycje i poszerzenie działalności obiektu przyczyni się do rozwoju gospodarczego, którego efekty oddziaływania widoczne będą w całym POF. Jego realizacja wynika ze zidentyfikowanej w części diagnostycznej konieczności rozbudowy infrastruktury i oferty kulturalnej i potencjału związanego z bogatym dziedzictwem kulturowym. Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 4. Ożywienie sektora kultury.
	W latach 2019-2021 wydatki w rozdziale 92120 - Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami były najwyższe w powiecie nowotarskim i gminie Rabka-Zdrój, w porównaniu do pozostałych jednostek. W 2019 r. poniesione nakłady były najwyższe. Wysokie kwoty wskazują na wyraźne potrzeby w tym zakresie w zidentyfikowanych jednostkach, dlatego za zasadne uznaje się podjęcie działań na rzecz wsparcia samorządów. Zabytki i dziedzictwo kulturowe stanowią jeden z czynników rozwoju gospodarczego. Zatem inwestycje w obiekty zabytkowe i realizacja projektów wskazanych w ramach PZ.15. pozwolą na wzrost gospodarczy całego POF.		Wskaźniki rezultatu Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem - 800 osób/rok	2	Ochrona zabytków w Rabce-Zdroju	Gmina Rabka-Zdrój	Renowacja zabytkowej Willi w Rabce-Zdroju. Projekt spełnia warunki zapisane w programie, zidentyfikowane w ramach celu szczegółowego 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich. Projekt realizuje typ operacji związany z infrastrukturą kultury oraz ochrony i opieki nad zabytkami w celu nadania im nowych funkcji użytkowych m.in. kulturalnych, edukacyjnych czy	1 045 238	2024-2027	listopad/2024 r.

							<p>służących turystom.</p> <p>Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Rabka Zdrój (teren POF).</p>					<p>Realizacja projektu wynika z części kierunkowej strategii mianowicie Celu strategicznego 4. Ożywienie sektora kultury.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

III.5 Plan finansowy

Tabela 5 Plan finansowy

Priorytet	Cel strategiczny	Przedsięwzięcie (wiązka projektów)	Wartość dofinansowania [PLN]	Wartość dofinansowania [EUR]
PRIORYTET 2 Fundusze europejskie dla środowiska	CS 2(i) - wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej	16 722 200,00	3 794 119,00
	CS 2(ii) - wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii	2 200 002,00	499 161,00
	CS 2(iv) - wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu	10 187 251,00	2 311 397,00
	CS 2(v) - wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa	1 700 000,00	385 715,00
	CS 2(vi) - wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	PZ.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami	3 400 000,00	771 430,00
	CS 2(vii) - wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury	4 931 502,00	1 118 914,00
PRIORYTET 2 Fundusze europejskie dla środowiska Suma			39 140 955,00	8 880 736,00
PRIORYTET 3. Fundusze europejskie dla transportu miejskiego	CS 2(viii) - wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	PZ.7. Rozwój zintegrowanego systemu transportu na terenie POF	56 507 007,00	12 820 939,00
PRIORYTET 3. Fundusze europejskie dla transportu miejskiego Suma			56 507 007,00	12 820 939,00
PRIORYTET 5. Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną	CS 4(ii) - poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	PZ. 8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej	11 018 500,00	2 500 000,00
	CS 4(v) - zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej	15 230 000,00	3 455 552,00
PRIORYTET 5. Fundusze europejskie wspierające infrastrukturę społeczną Suma			26 248 500,00	5 955 552,00
PRIORYTET 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego	CS 4(f) - wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	PZ.10. Poprawa jakości usług edukacyjnych i ich rozwój	22 079 596,00	5 009 665,00
	CS 4(h) - wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	PZ.11. Wspieranie aktywizacji zawodowej, społecznej i kulturalnej	6 344 161,00	1 439 434,00
	CS 4(k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	PZ.12. Rozwój usług medycznych i opiekuńczych	19 713 447,00	4 472 806,00
PRIORYTET 6. Fundusze europejskie dla rynku pracy, edukacji i włączenia społecznego Suma			48 137 204,00	10 921 905,00
PRIORYTET 7. Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych	CS 5(i) - wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF	18 718 872,45	4 326 278,00
		PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej	99 983 932,56	23 108 138,00
		PZ.15. Ochrona zabytków w POF	11 100 729,00	2 565 584,00
PRIORYTET 7. Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych Suma			129 803 534,01	30 000 000,00
Razem			302 431 962,00	68 579 132,00

IV Warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii ZIT

IV.1. Założenia wdrożeniowe

Warunki realizacji ZIT wynikają z zapisów Ustawy Wdrożeniowej, w szczególności z art.

34 ust. 6., który wskazuje na:

- 1) powołanie związku ZIT, o którym mowa w ust. 5¹⁷;
- 2) opracowanie i uchwalenie przez podmioty, o których mowa w ust. 5, strategii terytorialnej, o której mowa w art. 29 Rozporządzenia Ogólnego, zwanej dalej „strategią ZIT”, z zastrzeżeniem ust. 9 oraz jej pozytywne zaopiniowanie przez właściwą instytucję zarządzającą programem w terminie 60 dni od dnia otrzymania – w zakresie możliwości finansowania strategii ZIT w ramach tego programu;
- 3) opracowanie i uchwalenie do dnia 31 grudnia 2025 r. strategii rozwoju ponadlokalnego, o której mowa w art. 10 g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w przypadku miejskiego obszaru funkcjonalnego, o którym mowa w ust. 2, miasta będącego siedzibą władz samorządowych województwa lub wojewody, a do czasu jej uchwalenia opracowanie i uchwalenie strategii ZIT.

Jak wynika z przedstawionych wyżej zapisów, w celu opracowania Strategii ZIT warunkiem jest powołanie związku ZIT. Przyjętą w przypadku ZIT Podhala zinstytucjonalizowaną formą partnerstwa jest stowarzyszenie. Zgodnie ze statutem Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny organami Stowarzyszenia są: Walne Zebranie, Zarząd i Komisja Rewizyjna.

Poniżej scharakteryzowano poszczególne organy wskazując w szczególności ich rolę i pełnione funkcje.

---

¹⁷ Art. 34. ust. 5 Ustawy Wdrożeniowej: ZIT są zarządzane przez związek ZIT utworzony w jednej z form współpracy jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 64, art. 74 i art. 84 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583 i 1005) albo w ustawie z dnia 9 marca 2017 r. o związku metropolitalnym w województwie śląskim (Dz. U. z 2022 r. poz. 439 i 583), a w przypadku udziału w związku ZIT powiatu stosuje się również przepisy art. 5 ust. 2, art. 72a, art. 73 i art. 75 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 528 i 583).

Organ Stowarzyszenia	Charakterystyka
Walne Zebranie	<ul style="list-style-type: none"> → najwyższa władza Stowarzyszenia (organ stanowiący), w jego skład wchodzi Wójtowie, Burmistrzowie oraz Starostowie z wszystkich gmin i powiatów tworzących POF → walne zebranie może być zwyczajne lub nadzwyczajne → zwyczajne, sprawozdawcze Walne Zebranie zwoływane jest co najmniej raz do roku → wśród kompetencji Walnego Zebrania można wskazać m.in.: <ul style="list-style-type: none"> → uchwalanie Statutu i jego zmian, → przyjmowanie Strategii ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego → zatwierdzanie projektu porozumienia zawieranego z Instytucją Zarządzającą Regionalnego Programu Operacyjnego w sprawie realizacji ZIT dla Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz projektu zmian tego porozumienia → zatwierdzanie propozycji kryteriów wyboru operacji finansowych w ramach ZIT → zatwierdzanie procedury monitorowania Strategii ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz jej zmian
Zarząd	<ul style="list-style-type: none"> → kieruje działalnością Stowarzyszenia i reprezentuje je na zewnątrz → składa się z pięciu członków, wybieranych przez Walne Zebranie w głosowaniu tajnym → do kompetencji Zarządu należy m.in.: <ul style="list-style-type: none"> → wykonywanie uchwał Walnego Zebrania → zarządzanie majątkiem Stowarzyszenia → przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego → opracowywanie projektów procedur monitorowania Strategii ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego
Komisja Rewizyjna	<ul style="list-style-type: none"> → organ kontrolny → składa się z trzech członków, wybieranych przez Walne Zebranie → kontroluje działalność Zarządu → posiedzenia Komisji odbywają się minimum raz na pół roku

Dodatkowo zgodnie z Uchwałą nr 2/2021 o przyjęciu statutu Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny, powołuje się Biuro Stowarzyszenia. Zapewnia ono obsługę administracyjną, finansową i organizacyjną.

IV.2. Monitoring i ewaluacja

Celem prowadzenia monitorowania i ewaluacji jest ocena skuteczności Strategii, zidentyfikowanie i ostrzeżenie przed zagrożeniami oraz koniecznością modyfikacji jej zapisów, czy uzyskanie informacji przydatnych w procesie ewaluacji oraz przy podejmowaniu decyzji o konieczności aktualizacji dokumentów, lub jej części. Zgodnie z zapisami dokumentu: Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027, *Strategia ZIT powinna w szczególności zawierać: oczekiwane wskaźniki rezultatu i produktu*. Katalog wskaźników pochodzących z FEM 2021-2027 oraz wskaźników własnych spoza FEM 2021-2027 przedstawiono w odniesieniu do wiązek projektów, które zaprezentowano w rozdziale III.4. Lista projektów ZIT.

Poniżej zestawiono wszystkie wskaźniki w podziale na wskaźniki produktu – czyli wskaźniki określone na poziomie projektu, powiązane bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w projekcie oraz wskaźniki rezultatu - określone są na poziomie projektu, dotyczą bezpośrednich efektów projektu, których realizacja jest wynikiem projektu. Dla każdego z nich wskazano jednostkę miary oraz oczekiwaną wartość docelową.

Tabela 6 Wskaźniki produktu

Wiązka projektów ZIT	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość docelowa	Rok osiągnięcia wskaźnika
PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej	Wybudowane lub zmodernizowane sieci ciepłownicze i chłodnicze	km	6	2027
	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m ²	484	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób	165	2027
	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	2027
PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu	Nowo wybudowane lub wzmocnione środki ochrony przeciwpowodziowej wybrzeża morskiego oraz brzegów rzek i jezior	km	0,8	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób	1500	2027
PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodna	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych w ramach zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	km	6	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR	839 497,28	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury	Wykonanie zielonej infrastruktury objętej wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	ha	10	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii	osób		2027

Wiązka projektów ZIT	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość docelowa	Rok osiągnięcia wskaźnika
PZ.7. Rozwój zintegrowanego systemu transportu na terenie POF	zintegrowanego rozwoju terytorialnego			
	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	osób	550	2027
	Wspierana infrastruktura rowerowa	km	7	2027
	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.	5	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób	8 800	2027
	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego	szt.	1	2027
	Liczba wspartych przystanków	szt.	46	2027
	Liczba wspartych zintegrowanych przystanków komunikacji	szt.	10	2027
PZ.8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej	Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą	szt.	1	2027
	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej:	osób/rok	2 800	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.10. Poprawa jakości usług edukacyjnych i ich rozwój	Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem	osób	2 998	2027
	Liczba szkół i placówek systemu oświaty objętych wsparciem	szt.	47	2027
	Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem	osób	1 544	2027
	Liczba dzieci objętych dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej	osób	1 250	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.11. Wspieranie aktywizacji zawodowej, społecznej i kulturalnej	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób	22 035	2027
	Liczba osób niezatrudnionych objętych wsparciem w programie	osób	55	2027
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	osób	15	2027
PZ.12. Rozwój usług medycznych i opiekuńczych	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osób	5 680	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF	Długość wspartych szlaków turystycznych	km	48,5	2027
	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	1	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027
PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	15	2027
	Długość wspartych szlaków turystycznych	km	10	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób	1 000	2027
	Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju	szt.	1	2027

Wiązka projektów ZIT	Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość docelowa	Rok osiągnięcia wskaźnika
	terytorialnego			
PZ.15. Ochrona zabytków w POF	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	2	2027
	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osób		2027

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7 Wskaźniki rezultatu

Wiązka projektów ZIT	Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary	Wartość docelowa	Rok osiągnięcia wskaźnika
PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tony/rok	64 300,31	2027
PZ.2. Wdrażanie odnawialnych źródeł energii	Rozwiązania w zakresie magazynowania energii elektrycznej(RCO105)	MWh	200	2027
PZ.3. Zapobieganie zagrożeniom związanym ze zmianami klimatu	Liczba ludności objętej środkami ochrony przeciwpowodziowej	osób	1 500	2027
PZ.4. Zrównoważona gospodarka wodna	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	osób	1 729	2027
PZ.5. Racjonalne gospodarowanie odpadami	Odpady zbierane selektywnie	ton/rok	680	2027
PZ.6. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osób	37 035	2027
PZ.7. Rozwój zintegrowanego systemu transportu na terenie POF	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownikó w/rok	83 300	2027
	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej	użytkownikó w/rok	1 100	2027
PZ.8. Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	osób/rok	5 000	2027
PZ.9. Poprawa dostępności do infrastruktury opieki zdrowotnej	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osób/rok	2 500	2027
PZ.10. Poprawa jakości usług edukacyjnych i ich rozwój	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie ogólne)	osób	1 230	2027
	Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu (kształcenie zawodowe)	osób	620	2027
PZ.11. Wspieranie aktywizacji zawodowej, społecznej i kulturalnej	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osób	80	2027
	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osób	25	2027
PZ.12. Rozwój usług medycznych i opiekuńczych	Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	szt.	17	2027
	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	szt.	10	2027
PZ.13. Rozwój sieci ścieżek i tras rowerowych na terenie POF	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osób/rok	18 200	2027
PZ.14. Rozwój infrastruktury turystycznej i kulturalnej	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osób/rok	48 400	2027
PZ.15. Ochrona zabytków w POF	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	osób/rok	800	2027

Źródło: opracowanie własne.

W ramach PZ.1. Wspieranie efektywności energetycznej wskazano również wskaźniki oddziaływania:

- Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: dwutlenku siarki (SO₂):
  - 2021 – 125,51 Mg/rok,
  - 2025 – 104,52 Mg/rok
- Zmiana emisji zanieczyszczeń powietrza: pyłów:
  - PM 10: 2022 – 191,55 Mg/rok,
  - 2025 – 156,34 Mg/rok,
  - PM 2,5: 2022 – 163,18 Mg/rok,
  - 2025 – 136,87 Mg/rok/

Przeprowadzenie monitoringu pozwala na pozyskanie danych dotyczących poziomu realizacji poszczególnych projektów oraz dokonywania korekt i zmian w procesie wdrażania.

Ewaluacja natomiast skupiona jest na ocenie efektywności, skuteczności, trafności oraz pozwala na formułowanie wniosków i rekomendacji, które mogą zostać wykorzystane w celu udoskonalenia interwencji. Rekomenduje się aby badanie ewaluacyjne przeprowadzane było w połowie okresu realizacji zapisów strategii (ewaluacja on-going) oraz obowiązkowo po ostatnim roku jej obowiązywania (ewaluacja ex-post). Kryteriami podlegającymi ocenie będzie przede wszystkim weryfikacja osiągniętego poziomu wskaźników w ramach poszczególnych projektów, jak również skala rozwiązania problemów oraz wykorzystania potencjałów zidentyfikowanych w ZIT Podhale.

IV.3. Komplementarność opracowania

Strategia terytorialna ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027 została przeanalizowana pod kątem komplementarności celów oraz zapisów kluczowych dokumentów strategicznych, zarówno na szczeblu ogólnoeuropejskim, krajowym, regionalnym, jak i lokalnym. Poniżej przedstawiono dokumenty, z zapisami których przedmiotowa strategia jest spójna.

Ujęcie wspólnotowe

- Europejski Zielony Ład
- Nowy Europejski Bauhaus

Ujęcie krajowe

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Krajowa Polityka Miejska 2030

Ujęcie regionalne

- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego
- Program rozwoju systemu transportowego na obszarze Podtatrz do 2030 roku
- Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027

Ujęcie lokalne

Strategie rozwoju

- Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ na lata 2019 – 2023 z perspektywą do roku 2030
- Strategia Rozwoju Gminy Czarny Dunajec na lata 2021-2030
- Strategia Rozwoju Gminy Łapsze Niżne do 2030 roku
- Strategia Rozwoju Gminy Rabka-Zdrój na lata 2022-2030
- Strategia Rozwoju Gminy Szaflary do roku 2030 (na etapie opracowywania)
- Strategia Rozwoju Miasta Zakopane na lata 2017-2026
- Strategia Rozwoju Gminy Biały Dunajec na lata 2021-2030
- Strategia Rozwoju Gminy Kościelisko na lata 2023-2030
- Strategia Rozwoju Gminy Poronin na lata 2016-2025
- Strategia Rozwoju Powiatu Nowotarskiego do roku 2030 (na etapie opracowywania)

Plany gospodarki niskoemisyjnej

- Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Nowy Targ
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łapsze Niżne

Strategie rozwiązywania problemów społecznych

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasta Nowy Targ na lata 2021-2027
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarny Dunajec do 2025 roku
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nowy Targ na lata 2021-2027
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Szaflary na lata 2021-2030
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zakopane na lata 2020-2025
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Poronin na lata 2014-2024

Programy ochrony środowiska

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czarny Dunajec na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2032
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łapsze Niżne na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Gminne programy rewitalizacji

- Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łapsze Niżne na lata 2016 – 2023
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Rabka-Zdrój na lata 2016-2023
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szaflary na lata 2016-2023
- Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Zakopane na lata 2016-2023
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Biały Dunajec na lata 2016-2023
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Poronin na lata 2016-2023

IV.4. Opis procesu zaangażowania partnerów

Jednym z wymogów i obowiązkowych elementów Strategii ZIT wynikających z postanowień Umowy Partnerstwa jest opis procesu zaangażowania partnerów.

Stowarzyszenie Podhalański Obszar Funkcjonalny z uwagi na konieczność zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w przygotowanie i wdrażanie Strategii ZIT, przeprowadziło nabór partnerów, a następnie podjęło uchwałę¹⁸ w sprawie powołania Rady Doradczej do spraw przygotowania i wdrażania Strategii ZIT.

Członkowie Rady Doradczej wybierani byli spośród kandydatów zgłoszonych w ramach otwartego naboru przeprowadzonego przez Stowarzyszenie Podhalański Obszar Funkcjonalny w dniach 29.09.2022 r. - 10.10.2022 r. Nabór był prowadzony na stronach internetowych wszystkich 13 samorządów tworzących POF oraz na stronie Stowarzyszenia i poprzez regionalny portal internetowy¹⁹. Warunkiem przystąpienia do naboru było przesłanie skanu wypełnionego formularza zgłoszeniowego zamieszczonego na stronach internetowych.

Przy wyborze partnerów społeczno-gospodarczych kierowano się kryteriami związanymi z posiadaniem doświadczenia w obszarach związanych ze Strategią ZIT oraz wolą aktywnego udziału w pracach konsultacyjnych.

Poniżej przedstawiono listę partnerów wchodzących w skład Rady Doradczej:

Tabela 8 Lista partnerów wchodzących w skład Rady Doradczej

Podmioty wchodzące w skład Rady Doradczej	Główny obszar działalności
Agnieszka Cichorska – Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TATRY z o.o.	środowisko i klimat turystyka, kultura, oferta czasu wolnego, edukacja
Jolanta Łapsa – Fundacja im. Adama Worwy w Nowym Targu	ochrona zdrowia, usługi socjalne i pomoc społeczna
Maciej Kopytek – Fundacja Rozwoju Regionu Rabka	gospodarka, rynek pracy, innowacyjność
Bogusław Sroka – Lokalna Organizacja Turystyczna „Chochołowski”	środowisko i klimat, gospodarka, rynek pracy, innowacyjność, turystyka, kultura, oferta czasu wolnego, edukacja
Regina Korczak-Watycha – Stowarzyszenie „Blisko Tatr”	turystyka, kultura, oferta czasu wolnego, edukacja
Ewa Piątkowska – Stowarzyszenie Rozwoju Inicjatyw Lokalnych E7	środowisko i klimat, turystyka, kultura, oferta czasu wolnego
Elżbieta Łabuz – Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku w Nowym Targu	edukacja
Adam Zaleski – Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” Gniazdo w Zakopanem	turystyka, kultura, oferta czasu wolnego, edukacja

¹⁸ Uchwała nr IV/2022 Walnego Zebrania Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie: powołania Rady Doradczej do spraw przygotowania i wdrażania Strategii ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego

¹⁹ https://podhale24.pl/aktualnosci/artukul/86717/Gminy_z_Podhala_zrzeszone_w_POF_zapraszaja_do_wspol_pracy_organizacje_spooleczne.html

Rada Doradcza stanowi organ konsultacyjno-opiniodawczy działający przy Stowarzyszeniu Podhalański Obszar Funkcjonalny i składa się z przedstawicieli reprezentujących aktywnie działające na terenie podhalańskiego ZIT-u organizacje pozarządowe, a także partnerów społecznych i gospodarczych oraz inne niezależne organizacje społeczne. Kadencja Rady pokrywa się z okresem wdrażania Strategii ZIT w perspektywie 2021-2027 czyli do 2030 r. Do zadań Rady należy przede wszystkim opiniowanie projektu Strategii ZIT oraz listy projektów, zmian wprowadzonych w dokumencie, a także aktywny udział w procesie oceny realizacji założeń Strategii terytorialnej ZIT Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2021-2027. Spotkanie inauguracyjne i pierwsze posiedzenie Rady Doradczej ds. przygotowania i wdrażania Strategii ZIT odbyło się 30 czerwca 2023 r. w siedzibie Związku Euroregion „Tatry” w Nowym Targu. W trakcie spotkania przedstawiono obszary wsparcia w programie FEM 2021-2027 oraz zasady realizacji instrumentów terytorialnych, jak również omówiono stan prac nad opracowaniem dokumentu oraz pierwsze propozycje projektów zintegrowanych.

W dniu 24 kwietnia 2023 r. w siedzibie Związku Euroregion „Tatry” w Nowym Targu odbyło się spotkanie z przedstawicielami Podhalańskiej Lokalnej Grupy Działania oraz Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy. Inicjatorem spotkania członków POF z przedstawicielami LGD był Zarząd Stowarzyszenia POF. Spotkanie miało na celu omówienie zakresu planowanej interwencji w Strategii ZIT oraz strategiach rozwoju LGD, z uwagi na członkostwo 9 gmin POF w strukturach wskazanych wcześniej lokalnych grup działania.

Spis tabel, rysunków i wykresów

<i>Tabela 1 Powierzchnia i liczba ludności POF w 2021 r.</i>	10
<i>Tabela 2 Alokacje dla ZIT Podhala</i>	30
<i>Tabela 3 Zidentyfikowane wiązki projektów</i>	38
<i>Tabela 4 Lista projektów ZIT i uzasadnienie zintegrowania</i>	41
<i>Tabela 5 Plan finansowy</i>	88
<i>Tabela 6 Wskaźniki produktu</i>	92
<i>Tabela 7 Wskaźniki rezultatu</i>	94
<i>Tabela 8 Lista partnerów wchodzących w skład rady doradczej</i>	98
<i>Tabela 9 Wykaz linii komunikacyjnych w powiecie nowotarskim - stan na VII 2023 r.</i>	111
<i>Tabela 10 Wykaz linii komunikacyjnych w powiecie tatrzańskim - stan na VII 2023 r.</i>	114
<i>Tabela 11 Linie autobusowe obsługiwane w 2022 roku przez MZK Nowy Targ:</i>	116
<i>Tabela 12 Połączenia komunikacji miejskiej w Zakopanem</i>	117
<i>Tabela 13 Połączenia komunikacji miejskiej w Bukowinie Tatrzańskiej</i>	119
<i>Tabela 14 Przewozy na podstawie zezwoleń wydanych przez Marszałka Województwa Małopolskiego na obszarze POF...</i>	119
<i>Rysunek 1 Położenie Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	9

Załącznik 1 Plan transportowy POF

Wprowadzenie

W związku z założeniami powołanego w dniu 15 października 2020 r. Uchwałą nr 1452/20 Zarządu Województwa Małopolskiego Forum Współpracy dla Podtatrza, realizującego „Program rozwoju systemu transportowego na obszarze Podtatrza do 2030 roku”, a także mając na uwadze podjęcie Uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 pn. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” i uznaniem Zakopanego i Nowego Targu wraz ich sąsiednimi gminami za Miejski Obszar Funkcjonalny Podhala (MOF), Miasto Zakopane i Miasto Nowy Targ wraz z Gminami Powiatu Tatrzańskiego i Nowotarskiego podjęto współpracę w celu utworzenia stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego na rzecz realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Wskazanie w ww. strategii potencjalnych miejskich obszarów funkcjonalnych jest podstawą do rozpoczęcia współpracy z samorządami zainteresowanymi utworzeniem ZIT na terenie objętym MOF Podhala.

Podhalański Obszar Funkcjonalny tworzy 13 samorządów z terenu Podhala i Spisza: Miasto Nowy Targ, Miasto Zakopane, Gmina Biały Dunajec, Gmina Bukowina Tatrzańska, Gmina Kościelisko, Gmina Poronin, Gmina Czarny Dunajec, Gmina Łapsze Niżne, Gmina Nowy Targ, Gmina Rabka-Zdrój, Gmina Szaflary oraz Powiat Nowotarski i Powiat Tatrzański.

Rysunek 2 Podhalański Obszar Funkcjonalny na tle województwa małopolskiego

Źródło: Diagnoza POF

Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej [1] i poradnikiem Civitas [2], Plan zrównoważonej mobilności miejskiej jest planem strategicznym, mającym na celu przede wszystkim zrównoważenie sposobów przemieszczania się po obszarze Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego. SUMP POF, poprzez zawarte w nim wskazania, spełniać ma potrzeby mobilnościowe mieszkańców oraz gospodarki w miastach i w ich otoczeniu, przy zapewnieniu lepszej jakości życia. Opiera się na dotychczasowych praktykach planistycznych, uwzględnia się w nim także kwestie integracji, partycypacji społecznej oraz zasad oceny jego realizacji. Potrzeba opracowania i realizacji SUMP POF (jako narzędzia integrującego politykę przestrzenną z polityką transportową oraz uwzględniającego zależności pomiędzy poszczególnymi gałęziami transportu) wynika z kilku powodów, przede wszystkim z: konieczności istotnej poprawy dostępności transportowej (w pierwszej kolejności – publicznego transportu zbiorowego w POF) na obszarze rdzennym oraz między miastami i gminami w POF, potrzeby poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego, konieczności zmniejszenia negatywnego wpływu transportu na klimat, środowisko naturalne oraz antropogeniczne, potrzeby zapewnienia dobrego poziomu zamieszkania, pozwalającego na realizację podstawowych potrzeb w pobliżu miejsca zamieszkania, konieczności implementowania w lokalnych strategiach i planach dotyczących transportu i planowania przestrzennego działań wyraźnie obniżających emisję z transportu poprzez stosowanie rozwiązań z zakresu zrównoważonej mobilności.

Do czasu opracowania SUMP dla POF kierunki polityki transportowej będzie określał Plan Rozwoju Systemu Transportowego obszaru Podtatrza do 2030 roku przyjęty uchwałą Rady Ministrów w dniu 16 czerwca 2020 r. oraz niniejsze opracowanie.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej

Powierzchnia powiatu nowotarskiego wynosi 1474 km², a tatrzańskiego: 472 km². Razem oba powiaty zajmują 12,8%, powierzchni województwa małopolskiego. Podobne proporcje są w przypadku **liczby mieszkańców**. Powiat nowotarski zamieszkiwało w 2022 roku 190 143 osób, a tatrzański 66 566. Na obszarze POF zamieszkuje 182 990 osób. Mieszkańcy obu powiatów stanowią 7,5% mieszkańców Małopolski. 61,5% mieszkańców powiatu nowotarskiego jest w wieku produkcyjnym, 19,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. W powiecie tatrzańskim 59,6% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, 19,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. W przypadku obu powiatów, jak i całego województwa Małopolskiego do roku 2050 przewiduje się spadek liczby ludności. **Prognoza demograficzna** Głównego Urzędu Statystycznego²⁰ zakłada najpierw przyrost a potem spadek liczby ludności. Przewidywania są korzystniejsze dla powiatu tatrzańskiego niż dla

---

²⁰ <https://krakow.stat.gov.pl/dane-o-wojewodztwie/powiaty-1020/>

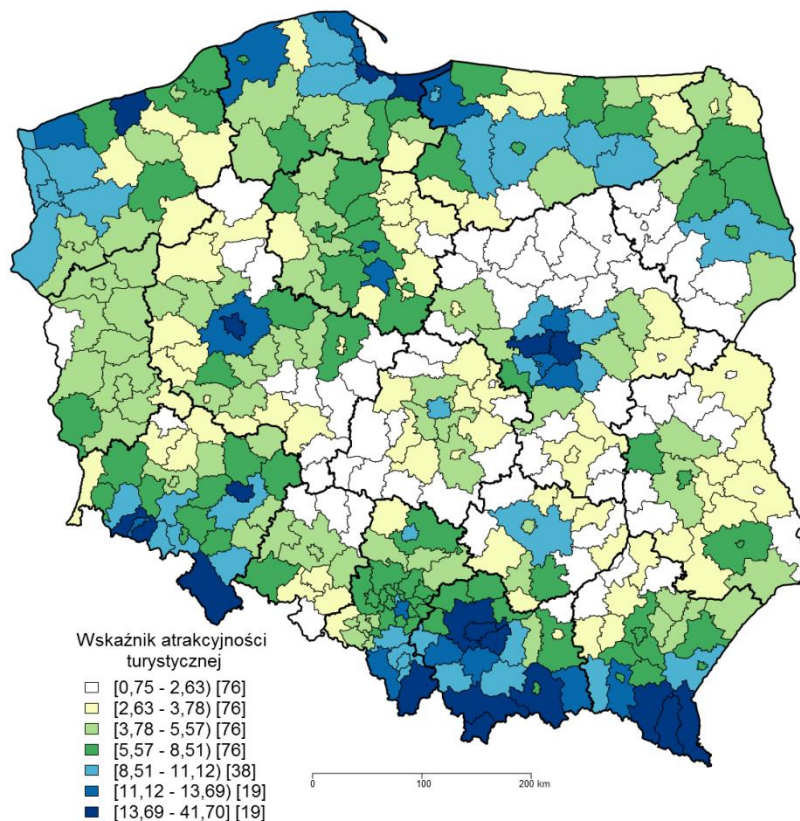

nowotarskiego. W przypadku powiatu nowotarskiego zmiana ma wynieść: w 2025 r. 3‰, w 2030 r. 1‰, w 2040 -2,2‰, w 2050 r. -14,6‰, a w przypadku powiatu tatrzańskiego: w 2025 r. 5,6‰, w 2030 r. bez zmian, w 2040 -2,8‰, w 2050 r. -5,6‰.

Powiaty tatrzański i nowotarski znalazły się na czołowych miejscach, wśród wszystkich 380 powiatów ziemskich i miast na prawach powiatu w Polsce pod względem atrakcyjności środowiskowej, biznesowo-hotelowej i turystycznej²¹. Pod względem wskaźnika atrakcyjności środowiskowej powiat nowotarski znalazł się na 3 miejscu w Polsce, a tatrzański na 5. W przypadku atrakcyjności biznesowo-hotelowej, tatrzański uplasował się na 11 pozycji wśród powiatów w Polsce, a nowotarski na 36. Biorąc pod uwagę wskaźnik atrakcyjności kulturowej powiat tatrzański znalazł się na 25 pozycji w Polsce,

Rysunek 3 Wskaźnik atrakcyjności turystycznej powiatów w Polsce; Analiza walorów turystycznych powiatów i ich bezpośredniego otoczenia

Źródło: GUS, Warszawa, 20.12.2017 r

W turystycznych obiektach noclegowych zlokalizowanych w Krakowie w 2022 r. zatrzymało się 2,3 mln osób (o 84,3% więcej niż w 2021 r.) – 43,6% wszystkich turystów korzystających z noclegów w województwie. Zakwaterowanie w Krakowie wybrało 1,4 mln turystów krajowych i 0,9 mln

zagranicznych – odpowiednio 35,1% oraz 72,4% liczby turystów krajowych i zagranicznych, którzy korzystali z noclegów w obiektach całego województwa.

Poza Krakowem (w końcu lipca 2022 r.) zlokalizowane były 1062 obiekty turystyczne o łącznej liczbie miejsc noclegowych wynoszącej 67,3 tys., co stanowiło 80,9% obiektów i 68,8% miejsc w województwie. Baza noclegowa koncentrowała się głównie w 3 turystycznych powiatach: nowosądeckim, nowotarskim oraz tatrzańskim. Na ich terenie znajdowało się łącznie 58,2% obiektów (0,8 tys.) i 48,9% miejsc noclegowych (47,9 tys.) wojewódzkiej bazy turystycznej.

W 2022 r. z noclegów w turystycznych obiektach położonych poza Krakowem skorzystało 2,9 mln osób (o 49,1% więcej niż w 2021 r.), co stanowiło 56,4% ogólnej liczby turystów w województwie (turystów krajowych – 64,9%, a obcokrajowców – 27,6%). Turystom tym udzielono 8,8 mln noclegów (o 42,2% więcej niż w 2021 r.) – w tym 91,5% turystom krajowym.

Największy udział w ogólnej liczbie korzystających z noclegów jak i w liczbie udzielonych noclegów miał Kraków (odpowiednio 43,6% 35,7%). Znaczący udziały miały także powiaty: tatrzański (odpowiednio 23,9% i 26,3%), nowosądecki (8,1% i 14,9%) oraz nowotarski (6,3% i 8,1%). Na dzień 31 lipca 2022 roku na terenie powiatu tatrzańskiego było 26 208 miejsc noclegowych a na terenie powiatu nowotarskiego było ich 9139²² .

Jak wynika z badań ankietowych, wśród 10 aspektów oferty turystycznej Podhala najwyższe oceny w skali pięciopunktowej turyści przyznali w kategoriach: atmosfera/życzliwość/gościnność (4,71) i atrakcje turystyczne (4,49), natomiast **najniższe w kategoriach: dojazd (3,49) oraz transport/skomunikowanie (3,97)**²³ .

Za **największą wadę** Podhala jako regionu turystycznego podróżni uznali **zły stan dróg** i ich **zbyt niską przepustowość**. Dotyczy to zarówno dróg łączących miejscowości turystyczne w obrębie Podhala jak i dojazdu na Podhale (w tym kontekście wymieniana była regularnie „Zakopianka”). Zły stan dróg i ich niska przepustowość są przyczyną korków. W przypadku **przyjazdów turystów** na Podhale **dominującym środkiem transportu jest samochód**²⁴, wykorzystywany przez 81% podróżnych. W pozostałych przypadkach są to busy i autobusy kursowe (10,5%) oraz transport kolejowy (6%). Podróż drogą lotniczą ma marginalne znaczenie wśród ogółu odwiedzających (0,6%), jednak jest popularna wśród podróżnych z zagranicy (13,5%). Wśród odwiedzających krajowych najliczniej reprezentowani są mieszkańcy województw: małopolskiego (24,1%), mazowieckiego (18,2%),

---

²² Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2022 roku 6.04.2023 r.

²³ *Ruch turystyczny na Podhalu. Raport na podstawie danych z badania ruchu turystycznego Małopolski w 2017 roku*, Pracownia analiz społecznych Ipsilon, Sanok, Listopad 2018.

²⁴ *Koncepcja obsługi transportowej regionu Podtatrza - zespół autorski pod kierownictwem prof. Andrzeja Szaraty, Kraków 2019*

śląskiego (15,5%), wielkopolskiego (6,2%), dolnośląskiego (5,9%) i podkarpackiego (5%). Przyjazdy turystów na Podhale są przede wszystkim organizowane we własnym zakresie.

Oba powiaty charakteryzuje niezbyt wysoki **wskaźnik aktywności zawodowej**:

W powiecie tatrzańskim na 1000 mieszkańców pracuje 380 osób. Jest to mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. Bezrobocie rejestrowane w powiecie tatrzańskim wynosiło w 2022 roku 8,3% (8,3% wśród kobiet i 8,3% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski. W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie tatrzańskim wynosiło 5 519,76 PLN, co odpowiada 82.30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu tatrzańskiego 2 258 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 2 845 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 587. 21,8% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu tatrzańskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 6,6% w przemyśle i budownictwie, a 31,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).²⁵

W powiecie nowotarskim na 1000 mieszkańców pracuje 364osób . Podobnie jak w powiecie tatrzańskim jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz mniej od wartości dla Polski. Bezrobocie rejestrowane w powiecie nowotarskim wynosiło w 2022 roku 5,6% (5,6% wśród kobiet i 5,6% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa małopolskiego oraz więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski. W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie nowotarskim wynosiło 5 168,93 PLN, co odpowiada 77.10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu nowotarskiego 9 976 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 8 643 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1 333. 26,8% aktywnych zawodowo mieszkańców powiatu nowotarskiego pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,4% w przemyśle i budownictwie, a 18,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport,

²⁵ https://www.polskawliczbach.pl/powiat_tatrzański

zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)²⁶.

Podobnie jak w przypadku ruchu turystycznego największym problemem mieszkańców jest zły stan dróg i niewystarczająca przepustowość oraz brak zintegrowanego systemu komunikacyjnego tj. brak spójnej sieci linii użyteczności publicznej, zbyt mała ilość połączeń, brak integracji z siecią połączeń komercyjnych oraz transportem alternatywnym tj. trasami rowerowymi oraz brak parkingów typu Park & Ride. Ponadto nie ma zintegrowanego systemu informacji pasażerskiej.

Konsultacje i próba zdiagnozowania problemów i potrzeb odnośnie transportu publicznego odbyły się przy udziale przedstawicieli członków Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego, w tym pracowników Gmin i Powiatów odpowiedzialnych za transport publiczny w danej jednostce administracji publicznej.

Mocne strony

- Coraz bardziej szczegółowe ukierunkowanie dokumentów strategicznych JST na kwestie związane z transportem zbiorowym i mobilnością.
- Współpraca niektórych JST w zakresie mobilności, rozumiana m.in. jako współorganizowanie komunikacji i integracja taryfowa.
- Różnorodność potrzeb i charakteru poszczególnych JST, wpływająca na wysokiej jakości kompleksowe działania.
- Przystąpienie wszystkich JST stowarzyszonych w ramach POF do opracowania planu transportowego a w najbliższym czasie do opracowania SUMP – stworzenie założeń i rozwiązań związanych z mobilnością dla wszystkich grup społecznych w POF.
- Integracja taryfowo-biletowa na liniach organizowanych przez JST na obszarze POF oraz na obszarach wykraczających poza granicę POF w ramach MKA
- Transport kolejowy zintegrowany z połączeniami o charakterze lokalnym
- Wzrost udziału autobusowego taboru zero- i niskoemisyjnego oraz infrastruktury do jego utrzymania i ładowania, w ramach dofinansowania zakupu z programów krajowych i europejskich.
- Powstające parkingi P+R powiązane z systemem kolejowym oraz siecią linii autobusowych.
- Powstające parkingi B+R przy parkingach P+R, pętlach autobusowych, przystankach
- Powstające węzły przesiadkowe oraz punkty przesiadkowe.
- Sukcesywna poprawa stanu technicznego dróg powiatowych i gminnych.
- Sukcesywna poprawa ciągłości i jakości dróg dla pieszych oraz rowerzystów

---

²⁶ https://www.polskawliczbach.pl/powiat_nowotarski

Słabe strony

- Nieokreślony docelowy model współpracy pomiędzy JST w zakresie zrównoważonej mobilności na obszarze POF
- Niski poziom wymiany doświadczeń w aspekcie mobilności pomiędzy JST .
- Brak wypracowanych rozwiązań wspólnych dla działań w zakresie mobilności na całym obszarze POF.
- Za krótkie okresy planowania inwestycji wynikające z konieczności zapewnienia wkładu własnego JST oraz właściwej reakcji na bieżące potrzeby – odczuwalny efekt braku planowania perspektywicznego i długofalowego.
- Brak jednego organizatora (integratora) wprowadzania zrównoważonej mobilności miejskiej na całym obszarze POF
- Duża koncentracja miejsc pracy, szkół na obszarach o słabym dostępie do publicznego transportu zbiorowego
- Brak drugiego toru kolejowego na odcinku Zakopane- Nowy Targ
- Zbyt mała ilość przystanków kolejowych na trasie Zakopane- Nowy Targ
- Brak integracji taryfowo- biletowej na liniach komunikacyjnych użytku publicznego w na obszarze POF
- Niska jakość przewozów autobusowych i infrastruktury przystankowej w Gminach i Powiatach
- Zróżnicowane standardy jakościowe i wizerunkowe publicznego transportu zbiorowego (ptz) i linii komercyjnych
- Zbyt mała względem zapotrzebowania na przesiadki sieć parkingów P+R
- Bardzo mała sieć parkingów B+R
- Brak wspólnej dla całego obszaru polityki parkingowej, wprowadzającej wspólne założenia i standardy oraz rozwiązania dla miast i gmin.
- Brak wypracowanych standardów lokalizowania miejsc postojowych oraz uniemożliwiania nielegalnego parkowania
- Brak wypracowanych standardów wprowadzania uspokojonego ruchu w miastach i miejscowościach POF
- Niespełnianie przez część dróg krajowych i wojewódzkich oraz przez większość dróg powiatowych i gminnych wymogów technicznych w zakresie nośności oraz minimalnych szerokości jezdni.
- Niedostosowywane parametry, standardy techniczne i przebiegi dróg (krajowych, wojewódzkich i powiatowych) do ich funkcji wynikających z ich kategorii gminnych, z nawierzchniami w stanie niezadawalającym i złym.
- Wielu zarządców dróg poszczególnych kategorii dróg na obszarze POF, co skutkuje utrudnioną realizacją zintegrowanych inwestycji obszarowych na sieci drogowej oraz standardu jej utrzymania (wymagającej współpracy wielu zarządców dróg).
- Zajętość chodników przez samochody, pojazdy dostawcze i ciężarowe – ograniczanie

przestrzeni pieszej oraz poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego (brd) pieszych.

- Brak wspólnych platform i sposobów wnoszenia opłat za przejazd transportem publicznym organizowanym na obszarze POF
- Brak jednego źródła informacji o parkingach P+R na obszarze POF oraz dynamicznej informacji w czasie rzeczywistym (dostępnej online) o liczbie wolnych miejsc parkingowych na danym parkingu P+R (np. przeznaczony do tego portal internetowy).
- Niska świadomość w zakresie zasad, wymogów i funkcjonowania zrównoważonej mobilności miejskiej wśród mieszkańców MW.
- Przywiązanie do samochodu w kontekście braku dobrej alternatywy w postaci transportu publicznego w Gminach i Powiatach, szczególnie w sołectwach nieobsługiwanych transportem publicznym oraz transportem kolejowym.
- Niski poziom partycypacji społecznej w zakresie rozwoju mobilności wynikający z braku odpowiedniej promocji zrównoważonej mobilności i edukacji w tym zakresie.

Szanse

- Możliwa koordynacja inwestycji, planowania i zarządzania mobilnością na obszarze POF
- Współpraca JST POF w zakresie legislacji krajowej z podmiotami państwowymi.
- Współpraca JST POF z innymi JST, spoza POF, a także z zarządcami infrastruktury drogowej, kolejowej, oraz przesyłowej.
- Współpraca JST POF z partnerami biznesowymi – spółkami skarbu państwa związanymi z infrastrukturą komunikacyjną oraz partnerami prywatnymi i zagranicznymi.
- Wymiana doświadczeń z JST POF lub innymi JST dot. stosowanych narzędzi, posiadanej oraz nabytej wiedzy i wprowadzonych podobnych do planowanych w POF rozwiązań w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej.
- Wykorzystanie dobrych praktyk, gotowych rozwiązań oraz efektów realizacji działań mobilnościowych z innych miast i obszarów funkcjonalnych w kraju i za granicą.
- Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów POF o najsilniejszych powiązaniach funkcjonalnych z Zakopanem i Nowym Targiem
- Usprawnianie już istniejącego skomunikowania liniami ptz pomiędzy Gminami, Powiatami oraz uruchamianie nowych połączeń (głównie wewnątrz gmin), w oparciu także o możliwości dofinansowania przez inne JST POF oraz ze środków Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych.
- Usprawnianie zarządzania i wdrażanie wysokiego standardu utrzymania infrastruktury transportowej oraz infrastruktury transportu publicznego, w oparciu o przekazywanie zarządzania i utrzymania pomiędzy JST a zarządcami dróg krajowych i wojewódzkich
- Możliwość realizacji parkingów P+R (jako element składowy lub uzupełniający) także w ramach inwestycji kolejowych oraz inwestycji inwestorów prywatnych (w formule PPP lub w formule zawartych porozumień).
- Współpraca z zarządcami infrastruktury drogowej i kolejowej oraz z JST POF i Województwem Małopolskim w zakresie tworzenia jednolitych standardów na obszarze

POF dla infrastruktury węzłów przesiadkowych oraz parkingów P+R oraz B+R, w podziale na różne ich kategorie.

- Dalszy rozwój ujednoczonej infrastruktury przystankowej i około przystankowej, w tym infrastruktury niezależnej od JST
- Wsparcie legislacyjne oraz sprzyjające nastroje i oczekiwania społeczne dla obniżania poziomu emisji liniowej i hałasu.
- Wprowadzanie coraz nowocześniejszych rozwiązań i technologii budowy oraz remontów dróg i obiektów inżynierskich.
- Dofinansowanie zewnętrzne do budowy nowych dróg, przebudowy lub rozbudowy istniejących i likwidowania miejsc oraz odcinków niebezpiecznych.
- Wsparcie legislacyjne państwa w zakresie wprowadzania stref płatnego parkowania, regulowania poziomu opłat za postój.
- Porządkowanie parkowania na obszarze POF – likwidowanie parkowania w miejscach niedozwolonych i nielegalnych
- Zmiany legislacyjne i organizacji ruchu, pozwalające na zwiększanie poziomu brd wszystkich uczestników ruchu drogowego poprzez wprowadzanie elementów infrastrukturalnych i organizacyjnych (np. sygnalizacje świetlne, ITS, zmiany organizacji ruchu).
- Wypracowanie na obszarze POF jednolitych standardów dla infrastruktury pieszej oraz rowerowej, w podziale na rozwiązania miejskie i gminne oraz poza obszarami zurbanizowanymi, także we współpracy z zarządcami innych dróg (DK i DW) oraz zarządcami infrastruktury kolejowej.
- Budowa nowych i brakujących odcinków dróg dla rowerów w ramach realizacji inwestycji drogowych oraz kolejowych.
- Realizacja nowych dróg: dla pieszych oraz dla pieszych i rowerów, a także uzupełnianie luk w ich przebiegach w ramach inwestycji drogowych oraz jako osobne inwestycje na wszystkich kategoriach dróg, szczególnie w aspekcie małych miejscowości oraz połączeń pomiędzy nimi.
- Wsparcie legislacyjne państwa w zakresie możliwości regulowania transportu towarowego.
- Wsparcie legislacyjne dla ustalenia zasad dostarczania towarów do centrum miast i miejscowości w oparciu także o rodzaj, wiek, wielkość, ładowność i emisję spalin pojazdów.
- Współpraca z sektorem prywatnym przy promowaniu i wdrażaniu dostarczania towarów zwłaszcza w centrach miast na tzw. ostatniej mili przez mniejsze pojazdy
- Wyznaczanie, przy współpracy z dostawcami i sektorem prywatnym, w centrum miast i miejscowości stałych oraz czasowych m.p. przeznaczonych na dostawy.
- Rozwój transportu towarów - logistyki ostatniej mili (z pojazdów ciężarowych na małe pojazdy dostawcze lub pojazdy alternatywne, np. rowery cargo).
- Działania organizacyjno-prawne oraz lobbowanie na rzecz ograniczenia ruchu tranzytowego w miastach i centrach miejscowości.
- Możliwość zintegrowania w ramach idei MaaS za pomocą przeznaczonej do tego aplikacji mobilnej (np. MKA) wszystkich ofert działających i rozwijających się systemów

komunikacyjnych

- Możliwość stworzenia systemu roweru publicznego zintegrowanego z pozostałymi systemami transportu publicznego na terenie POF
- Współpraca JST POF oraz sektora publicznego i prywatnego przy wykorzystaniu zintegrowanego transportu publicznego na obszarze POF do promowania dojazdu do atrakcji turystycznych, rekreacji, kultury, gastronomii itp.
- Wzrastające zainteresowanie mieszkańców transportem zero i niskoemisyjnym, szczególnie w aspekcie obniżania emisji liniowej.
- Programy rządowe i europejskie, mające na celu kształtowanie świadomości wyboru sposobu przemieszczania się zgodnie z założeniami zrównoważonej mobilności miejskiej.
- Możliwość wykorzystania europejskich i krajowych programów pomocowych w to szansa na szybki i prawidłowy rozwój zrównoważonej mobilności całego obszaru POF.

Zagrożenia

- Zaniechanie działań oraz brak środków własnych JST na stworzenie w POF spójnego systemu ptz, na rozbudowę infrastruktury transportowej oraz infrastruktury ptz (w tym parkingów P+R, zintegrowanych węzłów przesiadkowych, standaryzacji przystanków)
- Zbyt późne rozpoczynanie planowania strategicznego i inwestycji dla perspektywy finansowej UE 2021– 2027, w połączeniu m.in. z brakiem umocowania prawnego dokumentu SUMP w polskim porządku prawnym oraz zasad jego przyjmowania na poziomie miejskich obszarów funkcjonalnych, przyczyniające się do wyraźnego wzrostu ryzyka opóźnienia realizacji działań i inwestycji, a nawet do ich niezrealizowania w wymaganym terminie.
- Niekorzystne trendy demograficzne związane m.in. ze spadkiem przyrostu naturalnego oraz starzeniem się społeczeństwa.
- Dalszy wzrost udziału podróży samochodem osobowym po obszarze POF, w tym spowodowany głównie rozwojem sieci drogowej oraz brakiem zintegrowanego systemu komunikacyjnego oraz brakiem parkingów P+R lub brakiem ich dostatecznej liczby.
- Postępujący dynamicznie wzrost wskaźnika motoryzacji (liczby pojazdów), a przez to wyraźne zwiększanie się natężenia ruchu
- Brak możliwości, w tym legislacyjnych, w aspekcie wprowadzania obostrzeń oraz zasad ograniczania ruchu pojazdów w centrach miast i miejscowości, skutkujące zwiększaniem się liczby samochodów w dojazdach do nich.
- Dynamiczne zwiększanie się atrakcyjności transportu drogowego w transporcie towarów poprzez rozbudowę układu drogowego, nieuwzględniającego zrównoważonej mobilności (pojazdów ptz, pieszych i rowerzystów).

Analiza sytuacji transportowej na obszarze POF.

Powiat nowotarski

Publiczny transport zbiorowy w komunikacji powiatowej w Powiecie Nowotarskim realizowany jest w dwóch formach:

- przewozów regularnych wykonywanych przez przewoźników na podstawie zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym wydawanych przez Starostę Nowotarskiego w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. *o transporcie drogowym*;
- przewozów o charakterze użyteczności publicznej, realizowanych przez operatorów, którzy zawarli z Powiatem Nowotarskim umowy o świadczenie usług publicznego transportu zbiorowego, w trybie ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. *o publicznym transporcie zbiorowym* i uzyskali zaświadczenie na wykonywanie publicznego transportu zbiorowego.

W ramach publicznego transportu zbiorowego, wg stanu na lipiec 2023 r., w komunikacji powiatowej funkcjonuje łącznie 50 linii komunikacyjnych, w tym:

- 40 linii regularnych;
- 10 linii użyteczności publicznej.

Spośród funkcjonujących linii:

- 47 to połączenia całoroczne;
- 3 to połączenia o charakterze sezonowym (funkcjonujące w sezonie letnim).

Szczegółowy wykaz linii prezentuje tabela.

Tabela 9 Wykaz linii komunikacyjnych w powiecie nowotarskim - stan na VII 2023 r.

Lp.	Nazwa linii komunikacyjnej	Rodzaj dokumentu potwierdzającego prawo wykonywania przewozów.	Linia sezonowa
1	Rabka-Zdrój - Chabówka - Rokiciny Podhalańskie - Raba Wyżna - Bielanka	zezwoleń	
2	Rabka-Zdrój - Chabówka - Rokiciny Podhalańskie - Raba Wyżna - Bielanka	zezwoleń	
3	Chabówka - Nowy Targ - Szaflary - Bańska Niżna - Bańska Wyżna	zezwoleń	
4	Chabówka - Nowy Targ - Szaflary - Maruszyna - Skrzypne	zezwoleń	
5	Chabówka - Nowy Targ - Ludźmierz - Maruszyna	zezwoleń	
6	Nowy Targ - Ludźmierz - Rogoźnik - Stare Bystre - Czarny Dunajec - Podczerwone - Koniówka - Chochołów	zaświadczenie PTZ	
7	Nowy Targ - Ludźmierz - Rogoźnik - Stare Bystre - Czarny Dunajec - Ciche - Ratułów - Ciche	zezwoleń	
8	Nowy Targ - Ludźmierz - Rogoźnik - Stare Bystre - Ciche - Ratułów - Ciche	zezwoleń	

Lp.	Nazwa linii komunikacyjnej	Rodzaj dokumentu potwierdzającego prawo wykonywania przewozów.	Linia sezonowa
9	Ciche - Ratułów - Ciche - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zaświadczenie PTZ	
10	Ciche - Ratułów - Ciche - Czarny Dunajec - Wróblówka - Pieniążkowice - Dział - Długopole - Wróblówka - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zaświadczenie PTZ	
11	Czerwienne - Ratułów - Ciche - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zezwolenie	
12	Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Czorsztyn	zezwolenie	
13	Czorsztyn - Krośnica - Kluszkowce - Mizerna - Maniowy - Dębno - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zezwolenie	
14	Dział - Długopole - Wróblówka - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zaświadczenie PTZ	
15	Frydman - Dursztyn - Krempachy - Nowa Biała - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zezwolenie	
16	Frydman - Krempachy - Nowa Biała - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zezwolenie	
17	Frydman - Dębno - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ		
18	Harkabuz - Podsarnie - Podwilk - Orawka - Jabłonka - Piekielnik - Podszkle - Piekielnik - Załuczne - Odrowąż - Pieniążkowice - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zezwolenie	
19	Harkabuz - Podsarnie - Podwilk - Spytkowice - Raba Wyżna - Skawa - Rabka-Zdrój - Chabówka - Rabka-Zdrój	zezwolenie	
20	Jabłonka - Orawka - Podwilk - Spytkowice - Raba Wyżna - Skawa - Rabka-Zdrój - Chabówka - Rabka-Zdrój	zezwolenie	
21	Jaworki - Szlachtowa - Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Kluszkowce - Mizerna - Maniowy - Dębno - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zezwolenie	
22	Jaworki - Szlachtowa - Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Kluszkowce - Mizerna - Maniowy - Dębno - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zezwolenie	
23	Jaworki - Szlachtowa - Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Kluszkowce - Mizerna - Maniowy - Dębno - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zaświadczenie PTZ	
24	Nowy Targ - Waksmund - Ostrowsko - Łopuszna - Harkłowa - Dębno - Maniowy - Mizerna - Kluszkowce	zezwolenie	
25	Lipnica Mała - Jabłonka - Piekielnik - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zezwolenie	
26	Lipnica Wielka - Kiczory - Lipnica Wielka - Lipnica Mała - Jabłonka - Piekielnik - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zezwolenie	
27	Łapszanka - Łapsze Wyżne - Łapsze Niżne - Niedzica - Falsztyn - Frydman - Dębno - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zaświadczenie PTZ	
28	Maniowy - Mizerna - Kluszkowce - Krośnica - Grywałd - Krościenko nad Dunajcem	zezwolenie	

Lp.	Nazwa linii komunikacyjnej	Rodzaj dokumentu potwierdzającego prawo wykonywania przewozów.	Linia sezonowa
29	Maniowy - Szlembark - Knurów - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zezwolenie	
30	Maniowy - Szlembark - Knurów - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zaświadczenie PTZ	
31	Ochotnica Górna - Ochotnica Dolna - Tylmanowa - Krościenko nad Dunajcem - Szczawnica	zezwolenie	
32	Podsarnie - Harkabuz - Bukowina Osiedle - Raba Wyżna - Rokiciny Podhalańskie - Chabówka - Rabka-Zdrój	zaświadczenie PTZ	
33	Raba Wyżna - Spytkowice - Skawa - Rabka-Zdrój - Skawa - Naprawa - Jordanów	zaświadczenie PTZ	
34	Rabka-Zdrój - Chabówka - Skawa	zezwolenie	
35	Rabka-Zdrój - Chabówka - Rokiciny Podhalańskie - Raba Wyżna - Bielanka - Pieniążkowice - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zezwolenie	
36	Rabka-Zdrój - Chabówka - Rdzawka - Klikuszowa - Nowy Targ	zezwolenie	
37	Rabka-Zdrój - Chabówka - Rokiciny Podhalańskie - Raba Wyżna - Sieniawa - Klikuszowa - Nowy Targ	zezwolenie	
38	Rabka-Zdrój - Chabówka - Skawa - Spytkowice	zezwolenie	
39	Ratułów - Ciche - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zezwolenie	
40	Rdzawka - Pyzówka - Morawczyna - Trute - Lasek - Klikuszowa - Nowy Targ	zezwolenie	
41	Skawa - Spytkowice - Raba Wyżna - Sieniawa - Klikuszowa - Nowy Targ	zezwolenie	
42	Spytkowice - Raba Wyżna - Sieniawa - Klikuszowa - Nowy Targ	zezwolenie	
43	Sromowce Niżne - Sromowce Średnie - Sromowce Wyżne - Niedzica - Falsztyn - Frydman - Dębno - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zezwolenie	
44	Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Czorsztyn - Hałuszowa - Sromowce Wyżne	zezwolenie	TAK
45	Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Czorsztyn - Hałuszowa - Sromowce Wyżne	zezwolenie	TAK
46	Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Czorsztyn - Hałuszowa - Sromowce Wyżne - Niedzica - Sromowce Wyżne - Sromowce Średnie - Sromowce Niżne	zezwolenie	TAK
47	Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Grywałd - Krośnica - Czorsztyn - Hałuszowa - Sromowce Wyżne - Sromowce Średnie - Sromowce Niżne	zezwolenie	
48	Szczawnica - Krościenko nad Dunajcem - Tylmanowa - Ochotnica Dolna - Ochotnica Górna - Knurów - Harkłowa - Łopuszna - Ostrowsko - Waksmund - Nowy Targ	zaświadczenie PTZ	
49	Nowy Targ - Ludźmierz - Krauszów - Długopole - Dział - Pieniążkowice - Odrowąż - Załuczne	zezwolenie	
50	Zubrzyca Górna - Zubrzyca Dolna - Jabłonka - Piekielnik - Czarny Dunajec - Stare Bystre - Rogoźnik - Ludźmierz - Nowy Targ	zezwolenie	

Powiat tatrzański

Podobnie jak w powiecie nowotarskim publiczny transport zbiorowy wykonywany jest na podstawie zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych oraz zaświadczeń wydanych operatorom na świadczenie usług w ramach linii użyteczności publicznej.

W ramach publicznego transportu zbiorowego, wg stanu na lipiec 2023 r., w komunikacji powiatowej funkcjonuje łącznie 36 linii komunikacyjnych, w tym:

- 28 linii regularnych;
- 8 linii użyteczności publicznej.

Spośród funkcjonujących linii:

- 32 to połączenia całoroczne;
- 4 to połączenia o charakterze sezonowym (3 funkcjonujące w sezonie letnim i 1 w sezonie zimowym).

Tabela 10 Wykaz linii komunikacyjnych w powiecie tatrzańskim - stan na VII 2023 r.

Lp.	Nazwa linii komunikacyjnej	Rodzaj dokumentu potwierdzającego prawo wykonywania przewozów.
1	Zakopane Rejon Dworców „FIS” Dol. Chochołowska przez Roztoki i Rysulówkę	zezwolenie
2	Zakopane Rejon Dworców „FIS”- Dolina Chochołowska przez Krzeptówki	zezwolenie
3	Frąckówka - Zakopane	zezwolenie
4	Zakopane- Dolina Chochołowska	zezwolenie
5	Zakopane - Dolina Kościeliska - Zakopane	zezwolenie
6	Dolina Kościeliska- Zakopane Kuźnice	zezwolenie
7	Zakopane- Biały Dunajec do Gila przez Poronin	zezwolenie
8	Zakopane Rejon Dworców FIS- Polana Palenica przez Brzeziny	zezwolenie
9	Zakopane Cyrhla- Murzasichle - Małe Ciche	zezwolenie
10	Zakopane Rejon Dworców FIS- Dolina Chochołowska Siwa Polana	zezwolenie
11	Zakopane Rejon Dworców FIS- Dolina Kościeliska przez Skibówki, Krzeptówki	zezwolenie
12	Zakopane Przewodników Tatrzańskich Kuźnice- Kościuszki Rejon Dworców FIS- Polana Palenica	zezwolenie
13	Zakopane Kuźnice- Wierch Kurucowy- Wierch Rusiński- Bukowina Dolna- Białka Tatrzańska Środkowa Sklep GS	zezwolenie
14	Zakopane Rejon Dworców- Brzegi przez Jurgów	zezwolenie

Lp.	Nazwa linii komunikacyjnej	Rodzaj dokumentu potwierdzającego prawo wykonywania przewozów.
15	Małe Ciche – Zakopane przez Murzasichle, Poronin	zezwozenie
16	Małe Ciche Ośrodek Sportowy- Zakopane Rejon Dworców St. Nr 8 przez Kuźnice, Murzasichle	zezwozenie
17	Zakopane Rejon Dworców „FIS”- Bustryk Zakopane	zezwozenie
18	Zakopane- Dolina Chochołowska przez Krzeptówki, Dolinę Kościeliską	zezwozenie
19	Poronin Za Torem- Zakopane	zezwozenie
20	Zakopane- Gubałówka- Zakopane	zezwozenie
21	Groń Kobylarzówka- Zakopane Szpital Powiatowy przez Bukowinę Tatrzańską, Murzasichle	zezwozenie
22	Zakopane- Dolina Kościeliska przez Wojdyłówkę	zezwozenie
23	Zakopane- Dolina Chochołowska Siwa Polana - Zakopane	zezwozenie
24	Zakopane Szpital Powiatowy- Terma Bukowina Tatrzańska przez Murzasichle, Małe Ciche	zezwozenie
25	Zakopane Polana Palenica przez Jaszczurówkę	zezwozenie
26	Zakopane Rejon Dworców- Witów Dolny	zezwozenie
27	Gliczarów Górny - Zakopane prze Poronin	zezwozenie
28	Czarna Góra 200 - Bukowina Tatrzańska Ośrodek Wypoczynkowy 'Stasinda'- Murzasichle-Czarna Góra 200	zezwozenie
29	Zakopane- Witów	zaświadczenie PTZ
30	Zakopane- Leszczyny	zaświadczenie PTZ
31	Zakopane- Groń	zaświadczenie PTZ
32	Zakopane- Leśnica	zaświadczenie PTZ
33	Zakopane- Małe Ciche	zaświadczenie PTZ
34	Zakopane- Czarna Góra	zaświadczenie PTZ
35	Zakopane- Gliczarów Górny	zaświadczenie PTZ
36	Zakopane- Murzasichle	zaświadczenie PTZ

Miasto Nowy Targ

Zadania z zakresu publicznego transportu zbiorowego realizuje Miejski Zakład Komunikacji. Na podstawie zawartych porozumień Zakład obsługuje również niektóre miejscowości Gminy Nowy Targ i Gminy Szaflary. Zakład ciągle się rozwija, wykorzystując między innymi dostępne zewnętrzne środki pomocowe. W ramach inwestycji zakupuje nowoczesne autobusy spełniające najwyższe kryteria czystości spalin oraz ograniczające wykluczenie społeczne w zakresie dostępności taboru dla wszystkich grup społecznych, w szczególności osób niepełnosprawnych. W autobusach honoruje się też wszelkie ulgi, zarówno ustawowe, jak i uchwalone przez Radę Miasta Nowy Targ. Na terenie Miasta i Gminy Nowy Targ funkcjonuje 13 linii autobusowych, które swoim zasięgiem obejmują Miasto Nowy Targ, a także miejscowości: Waksmund, Ostrowsko, Łopuszna, Gronków (od wschodu), Ludźmierz (od zachodu), Klikuszowa i Obidowa (od północy). Dodatkowo w niektórych wariantach linie 1 i 10 obsługują przystanki na terenie Gminy Szaflary, w miejscowościach Bór i Zaskale

Tabela 11 Linie autobusowe obsługiwane w 2022 roku przez MZK Nowy Targ:

Lp.	Przebieg linii komunikacyjnej
1	nr 1 Nowy Targ Ludźmierska NZPS - Bór, trasa: Ludźmierska, Kolejowa, Aleje 1000 lecia, Rynek, Waksmundzka, Jana Pawła II, Waksmund, Ostrowsko, Gronków
2	nr 1a Bór - Gronków - Ludźmierz, trasa: Ostrowsko, Waksmund, Jana Pawła II, Waksmundzka, Rynek, Krzywa MCK, Aleje 1000 lecia, Kolejowa, Ludźmierska, Ludźmierz.
3	nr 1b Łopuszna Ośrodek Zarybiania- Ludźmierz trasa: Ostrowsko, Waksmund, Jana Pawła II, Waksmundzka, Rynek, Krzywa MCK, Aleje 1000 lecia, Kolejowa, oś. Bór
4	nr 1c Zaskale - Bór trasa: Ludźmierz Skrzyżowanie, Ludźmierska, Kolejowa, Aleje 1000 lecia, Rynek, Waksmundzka, Jana Pawła II, Waksmund, Ostrowsko, Gronków
5	nr 2 N.T. Kowaniec Pętla - Ludźmierz, trasa: Kowaniec Kornik, Kowaniec Szkoła, Kowaniec oś. Robów, Kowaniec Rondo Pileckiego, Kowaniec Rondo Tischnera, Kościuszki Parking, Rynek, Krzywa MCK, Aleje 1000 lecia, Kolejowa, Ludźmierska, Ludźmierz.
6	nr 2a N.T. Kowaniec Pętla-Kopernika, trasa: Kowaniec Kornik, Kowaniec Szkoła, Kowaniec oś. Robów, Kowaniec Rondo Pileckiego, Kowaniec Rondo Tischnera, Kościuszki Parking, Rynek, Krzywa MCK.
7	nr 3 Nowy Targ Zajezdnia MZK - Waksmundzka Pętla - Obidowa trasa: Waksmundzka, Rynek, Krzywa MCK, Krakowska, Niwa, Klikuszowa.
8	nr 3a N.T. Kowaniec Pętla - Obidowa, trasa: Kowaniec Kornik, Kowaniec Szkoła, Kowaniec oś. Robów, Kowaniec Rondo Pileckiego, Kowaniec Rondo Tischnera, Kościuszki Parking, Rynek, Krzywa MCK, Krakowska, Niwa, Klikuszowa.
9	nr 3b Nowy Targ Zajezdnia MZK - Waksmundzka Pętla - Obidowa, trasa: Waksmundzka Bereki, Rynek, Krzywa MCK, Krakowska, Niwa, Klikuszowa.
10	nr 4 Kowaniec Pętla - Szflarska CPN, trasa: Kowaniec Kornik, Kowaniec Szkoła, Kowaniec oś. Robów, Zielona, Kokoszków Boczna, Kokoszków, Kowaniec Rondo Pileckiego, Kowaniec Rondo Tischnera, Kościuszki Parking, Rynek, Krzywa MCK, Kopernika.
11	nr 5 Ludźmierska NZPS - Łopuszna, trasa: Oś. Bór, Kolejowa, Aleje 1000 lecia, Rynek, Waksmundzka, Waksmund, Ostrowsko.
12	nr 6 Szaflarska CPN - Szpital, trasa : Nowy Szpital, Cmentarz, Kowaniec Rondo Tischnera, Kościuszki Parking, Rynek, Krzywa MCK, Kopernika, Szaflarska CPN.

Lp.	Przebieg linii komunikacyjnej
13	nr 7 Dworzec PKP - Długa Polana, trasa : Dworzec PKP, Kolejowa, Aleje Tysiąc Lecia, Hotel Gorce, oś. Bereki, Waksmundzka, Rynek Kowaniec Rondo Tischnera, Kowaniec Rondo Pileckiego, Kowaniec, Długa Polana. (linia wakacyjna)
14	nr 8 Szaflarska CPN - Ludźmierska Wojaś, trasa : Szaflarska, Szaflarska MCK, Aleje 1000 lecia, Kolejowa, Ludźmierska.
15	nr 8a kursy zawieszono
16	nr 8b kursy zawieszono
17	nr 9 Grel pętla - Szaflarska CPN, trasa: Grel, Skotnica, Św. Anny, Kościuszki Parking, Rynek, Krzywa MCK, Kopernika
18	nr 9a Grel pętla - Niwa Szkoła, trasa: Grel, Skotnica, Św. Anny, Kościuszki Parking, Rynek, Św. Anny, Skotnica, Niwa
19	nr 10 Nowy Targ Szpital - Zaskale, trasa: Szpital im. Jana Pawła II, Cmentarz, Stary Szpital, Rynek, Krzywa MOK, Kolejowa, Oś. Bór, Ludźmierska, Zaskale
20	nr 10a Nowy Targ Kowaniec- Zaskale Remiza, trasa: Kowaniec Kornik, Kowaniec Szkoła, Kowaniec oś. Robów, Kowaniec Rondo Pileckiego, Kowaniec Rondo Tischnera, Kościuszki Parking, Rynek, Krzywa MCK, Kolejowa, Oś. Bór, Ludźmierska
21	nr 11 Nowy Targ Rynek - Nowy Targ Buflak trasa: Kościuszki Parking, Św. Anna, Skotnica, Klikuszówka, oś. Nowe
22	nr 12 zawieszono
23	nr 13 (szkolna) Niwa Szkoła - oś. Buflak, trasa: Niwa, Skotnica, Św. Anny, Klikuszówka, oś. Nowe
24	nr 13a (szkolna) Nowy Targ Rynek - oś. Buflak - Niwa Szkoła, trasa: Kościuszki, Św. Anny, Skotnica, Klikuszówka, oś. Nowe, Niwa
25	nr 13b (szkolna) Zajezdnia MZK - Niwa Szkoła, trasa: Kowaniec Rondo Tischnera, Św. Anny, Skotnica, Niwa CPN

Miasto Zakopane

Na terenie miasta Zakopane publiczny transport zbiorowy wykonywany jest na podstawie umowy zawartej z operatorem tj. Spółką TESKO Tatrzańska Komunalna Grupa Kapitałowa oraz na podstawie zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych obsługiwanych przez prywatnych przewoźników.

Tabela 12 Połączenia komunikacji miejskiej w Zakopanem oraz linii regularnych obsługiwanych przez prywatnych przewoźników

Lp.	Przebieg linii komunikacyjnej
1	Linia nr 11: Cyrhla – Jaszczurówka – Aleje 3-go Maja – Rejon Dworca – Targowica – Skibówki – Krzeptówki – J. Krzeptowskiego Linia nr 11: J. Krzeptowskiego – Krzeptówki – Skibówki – Targowica – Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Górne – Jaszczurówka – Cyrhla
2	Linia nr 14: Rejon Dworca – Aleje 3-go Dolne – Spyrkówka – Harenda – Olcza – Chałubińskiego Rondo – Zamoyskiego – Rejon Dworca Linia nr 14: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Górne – Zamoyskiego – Chałubińskiego Rondo – Olcza – Harenda – Spyrkówka – Rejon Dworca
3	Linia nr 18: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Dolne – Spyrkówka – Guty – Olcza – Karłowicza – B. Czecha – Piłsudskiego – Makuszyńskiego – Tetmajera – Rejon Dworca Linia nr 18: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Górne – Tetmajera – Makuszyńskiego – Piłsudskiego – B. Czecha – Karłowicza – Olcza – Guty – Spyrkówka – Rejon Dworca
4	Linia nr 1: Rejon Dworca – Aleje 3-go Górne – Zamoyskiego – Chałubińskiego – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice i z powrotem
5	Linia nr 3: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Górne – Zamoyskiego – Chałubińskiego –
6	Linia nr 4: Hotel „Kasprowy” – Powstańców Śląskich – Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja – Tetmajera – Zamoyskiego – Chałubińskiego – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice i z powrotem
7	Linia nr 5: Rejon Dworca „Fis” – Chramcówki – Spyrkówka – Bachledy – Guty – Olcza – Droga na Bystre – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice – Przewodników Tatrzańskich – Chałubińskiego – Zamoyskiego – Aleje 3-go Maja – Rejon Dworca „Fis”
8	Linia nr 7: Olcza Stachonie – Droga na Bystre – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice i z powrotem
9	Linia nr 8: Rondo B. Czecha – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice i z powrotem
10	Linia nr 9: Rejon Dworca „Fis” – Aleje 3-go Maja – Zamoyskiego – Makuszyńskiego – Piłsudskiego – B. Czecha – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice – Przewodników Tatrzańskich – Karłowicza – Droga na Bystre – B. Czecha – Piłsudskiego – Makuszyńskiego – Zamoyskiego – Rejon Dworca „Fis”
11	Linia nr 12: Rejon Dworca „Fis” – Aleje 3-go Maja – Nowotarska – Kasprusie – Dolina Strążyska – Orkana – Grunwaldzka – Tetmajera – Zamoyskiego – Chałubińskiego – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice – Przewodników Tatrzańskich – Chałubińskiego – Zamoyskiego – Rejon Dworca
12	Linia nr 13: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja – Olcza – Harenda – Spyrkówka – Rejon Dworca
13	Linia nr 14: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Dolne – Spyrkówka – Guty – Olcza – Chałubińskiego – Zamoyskiego – Rejon Dworca Linia nr 14: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Górne – Zamoyskiego – Chałubińskiego – Olcza – Guty – Spyrkówka – Rejon Dworca
14	Linia nr 15: Ciągówka NCWR – Kasprowicza – Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja – Zamoyskiego – Chałubińskiego – Droga na Bystre – Olcza – Guty – Spyrkówka – Kasprowicza – Nowotarska – Kościuszki „Pomnik Ognia”
15	Linia nr 16: Ciągówka NCWR – Kasprowicza – Spyrkówka – Guty – Olcza – Droga na Bystre – Chałubińskiego – Zamoyskiego – Rejon Dworca „Fis” – Chramcówki – Kasprowicza – Szpitalna – Ciągówka NCWR
16	Linia nr 17: Rejon Dworca „Fis” – Jagiellońska – Chałubińskiego – Przewodników Tatrzańskich – Kuźnice i z powrotem
17	Linia nr 20: Rejon Dworca – Aleje 3-go Maja Górne – Zamoyskiego – Chałubińskiego – Droga na Bystre – Olcza Rybkówka i z powrotem
18	Linia nr 22: Rejon Dworca – Cyrhla – Hrubie – Kościuszki „Pomnik Ognia”

Gminy i Miasta wchodzące w skład POF

Gmina Bukowina Tatrzańska realizuje zadanie publicznego transportu zbiorowego na mocy umowy z operatorem.

Tabela 13 Połączenia komunikacji miejskiej w Bukowinie Tatrzańskiej

Lp.	Przebieg linii komunikacyjnej
1	8 linii użyteczności publicznej całorocznych tj. z każdej miejscowości wchodzącej w skład gminy do siedziby urzędu gminy
2	3 linie użyteczności publicznej – sezonowe letnie do Palenicy Białczańskiej tj. z Białki Tatrzańskiej, z Bukowiny Tatrzańskiej z Wierchu Rusińskiego oraz w porozumieniu z Wójtem Białego Dunajca z Gliczarowa Górnego.

Ponadto na obszarze POF realizowane są przewozy na podstawie zezwoleń wydanych przez Marszałka Województwa Małopolskiego.

Tabela 14 Przewozy na podstawie zezwoleń wydanych przez Marszałka Województwa Małopolskiego na obszarze POF

Lp.	Przewozy na podstawie zezwoleń wydanych przez Marszałka Województwa Małopolskiego na obszarze POF
1	Zakopane - Chochołów
2	Rabka-Zdrój - Kraków przez Skomielną
3	Rabka-Zdrój - Kraków przez Mszanę Dolną
4	Nowy Targ - Czarna Góra
5	Rabka Zdrój - Olszówka
6	Ciche - Zakopane
7	Kraków - Zakopane
8	Mszana Dolna – Rabka-Zdrój
9	Czarna Góra - Zakopane
10	Nowy Targ- Leśnica
11	Nowy Targ - Jurgów
12	Nowy Targ - Bukowina Tatrzańska
13	Bukowina Tatrzańska - Kraków
14	Zakopane - Limanowa
15	Nowy Targ - Kacwin
16	Zakopane - Maruszyna
17	Brzegi- Nowy Targ
18	Szaflary - Zakopane
19	Bukowina Tatrzańska - Czarna Góra
20	Bukowina Tatrzańska - Nowy Targ
21	Kraków - Nowy Targ
22	Szaflary - Biały Dunajec

Lp.	Przewozy na podstawie zezwoleń wydanych przez Marszałka Województwa Małopolskiego na obszarze POF
23	Balice- Bukowina Tatrzańska
24	Rabka Zdrój- Jordanów
25	Zakopane- Warszawa

Na obszarze POF przebiegają dwa słynne szlaki rowerowe - Szlak Wokół Tatr oraz Velo Dunajec. Układ przestrzenny obu szlaków, jak również wewnętrzny system ścieżek rowerowych, umożliwia poruszanie się na rowerze po najważniejszych atrakcjach Nowego Targu i okolic. Szlak wokół Tatr - miejska ścieżka rowerowa, tworząca pętlę wokół Nowego Targu, jest trasą łatwą, prawie bez deniwelacji, z rozległymi widokami na Tatry, Gorce i Babią Górę. Łączy się z główną trasą szlaku wokół Tatr, trasami spacerowymi i narciarstwa biegowego, które znajdują się w Borze na Czerwonym i Borze Kombinackim, oraz z górskim szlakiem rowerowym prowadzącym na Turbacz. Natomiast VeloDunajec to trasa rowerowa uznawana za najpiękniejszy szlak w Małopolsce, gdyż prowadzi przez liczne atrakcje znajdujące się na terenie regionu Małopolski.

Oprócz turystycznego charakteru ścieżki rowerowe na terenie Nowego Targu służyć mogą jako alternatywna komunikacja dla transportu zbiorowego, umożliwiającą sprawną komunikację na terenie miasta ale także do poszczególnych Gmin wchodzących w skład Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego w tym m. in. Gmina Nowy Targ, Gmina Łapsze Niżne, Miasto i Gmina Czarny Dunajec, Miasto Zakopane, Gmina Szaflary.

Obszary interwencji

Zrównoważenie mobilności na obszarze POF oraz właściwe planowanie przestrzenne wymagają koncentracji na optymalnym wykorzystaniu dostępności transportu zbiorowego. Dlatego obszary rozwojowe POF powinny opierać się przede wszystkim na prawidłowym podziale obszaru według funkcji, z uwzględnieniem: roli Zakopanego i Nowego Targu, charakteru pozostałych gmin, liczby mieszkańców, obsługi komunikacyjnej (układu transportowego i linii ptz), mobilności mieszkańców itp.. Dodatkowym parametrem była analiza obecnych zachowań i oczekiwań transportowych mieszkańców, kierunki przemieszczania się. Analiza tych czynników wspomaga wyznaczenie właściwych kierunków i zasad planowania zrównoważonej mobilności miejskiej na obszarze POF. Na tej podstawie należy wyodrębnić następujące obszary:

1. Obszar centralny – na obszarze POF to centrum Zakopanego, centrum Nowego Targu i centrum Rabki-Zdroju. Poza obszarem POF takim obszarem centralnym, który winien znaleźć się w planowanych połączeniach komunikacyjnych jest bez wątpienia Kraków i Nowy Sącz. Obszar centralny rozumiany jest jako główny cel podróży mieszkańców.

2. Obszar bazowy – pozostały obszar POF tj. wszystkie gminy wchodzące w skład POF oraz dodatkowo Krościenko i Szczawnica. Takie wyznaczenie obszaru bazowego jest uzasadnione ze względu na silne powiązania funkcjonalne z obszarem centralnym.
3. Obszar kluczowy – miejscowości położone wzdłuż linii kolejowych oraz wzdłuż szkieletu sieci linii autobusowych i istotnych ciągów drogowych tj. :
  - Nowy Targ- Szaflary- Biały Dunajec- Poronin- Zakopane
  - Nowy Targ- Krościenko- Szczawnica- Nowy Sącz
  - Zakopane- Chochołów- Czarny Dunajec
  - Nowy Targ- Białka Tatrzańska- Bukowina Tatrzańska- Poronin- Zakopane
4. Obszar rozwojowy – pozostałe pasma rozwojowe, gdzie są duże możliwości, by zachęcać mieszkańców do zmiany sposobu przemieszczania się na bardziej zrównoważony. W obszarze rozwojowym należy uwzględnić główne atrakcje turystyczne m.in.: Palenica Białczańska, Dolina Chochołowska, Dolina Kościeliska, Zamki Niedzica i Czorsztyn, Brama w Gorcie oraz zespół basenów termalnych na terenie Gminy Szaflary.
5. Obszar pozostały – obszar o mniejszych możliwościach rozwoju zrównoważonego transportu, W ramach tego podziału powinno prowadzić się zróżnicowaną, w zależności od obszaru, politykę w zakresie przestrzennym i transportowym, ukierunkowaną na zrównoważenie mobilności zarówno lokalnie, jak i w aspekcie regionalnym. Dla każdej kategorii obszaru należy wypracować indywidualne pakiety działań i wskazać właściwy poziom standardów obsługi ptz oraz infrastruktury transportowej.

Scenariusze rozwoju

Poniżej przedstawiono trzy możliwe scenariusze rozwoju mobilności na obszarze POF. **Scenariusz 1:** Obecne tempo i zakres rozwoju mobilności (tzw. business as usual) Obecny, wysoki poziom rozwoju mobilności [działania własne i wspólne (zintegrowane) JST POF], wynika z realizacji zaplanowanej infrastruktury transportu publicznego. Komunikacja indywidualna (piesza i rowerowa) rozwijana jest w głównej mierze jako element uzupełniający inwestycji drogowych. Dynamicznemu wzrostowi liczby samochodów sprzyja niekontrolowana i chaotyczna suburbanizacja, generująca duży wolumen codziennych dojazdów samochodami do miejsc edukacji czy pracy (Zakopane, Nowy Targ, Rabka-Zdrój). Skutkuje to wzrostem kongestii (tzw. korkami) na wlotach i wewnątrz miast, zanieczyszczeniem powietrza i hałasem komunikacyjnym. Samorządy, pomimo niedogodności związanych z ograniczeniem środków własnych oraz przesuwającym się w czasie pozyskiwaniem środków zewnętrznych, nie rezygnują z rozpoczętych działań, ale ograniczają plany związane z inwestycjami infrastrukturalnymi oraz kwestiami organizacyjnymi.

Scenariusz 2: Rozwój aktywnej mobilności Scenariusz rozwoju aktywnej mobilności zakłada, że samorządy w wymiarze międzygminnym skupią swoje wysiłki na stworzeniu zintegrowanego, atrakcyjnego systemu mobilności aktywnej, opartego przede wszystkim o zwarte i kompleksowe planowanie przestrzenne, uwzględniające obiekty edukacji, miejsc pracy i handlu, do których można dotrzeć z osiedli mieszkalnych w ciągu umownych 15 minut rowerem i pieszo – również innymi typami jednośladów z napędem elektrycznym, co pozwala zmniejszyć zapotrzebowanie na wykonywanie podróży międzygminnych do niezbędnych, realizowanych głównie publicznym transportem zbiorowym. Scenariusz ten charakteryzuje się ograniczeniem czasu poświęcanego na przemieszczanie się, zanieczyszczenia powietrza i hałasu komunikacyjnego. Dodatkowo, zwiększona aktywność ruchowa pozytywnie wpłynie na stan zdrowia i długość życia mieszkańców. W scenariuszu tym samorządy, mając do czynienia z przedłużającym się ograniczeniem środków budżetowych (własnych i zewnętrznych) decydują się na działania nakierowane na kształtowanie lokalnej przestrzeni o wysokiej jakości, rozwój transportu rowerowego oraz współpracę o charakterze miękkim, której konsekwencje (w postaci wzrostu wydatków bieżących) nie będą w skali poszczególnych gmin duże.

Scenariusz 3: Rozwój publicznego transportu zbiorowego Scenariusz rozwoju publicznego transportu zbiorowego zakłada, że Nowy Targ i Zakopane będą nadal najistotniejszym celem podróży i z tego powodu powinny być one realizowane w oparciu o dobrze rozwinięty nisko- i bezemisyjny transport zbiorowy. Działania na rzecz utworzenia zintegrowanego, konkurencyjnego publicznego transportu zbiorowego na terenie POF stanowią jednak wyzwanie dla polityki budżetowej szczególnie mniejszych gmin. W scenariuszu tym samorządy, mając do czynienia z przedłużającym się ograniczeniem środków budżetowych (własnych i zewnętrznych), decydują się na działania nakierowane (w wymiarze międzygminnym) na rozwój publicznego transportu zbiorowego, kształtowanie lokalnej przestrzeni o wysokiej jakości oraz współpracę, wykraczającą poza działania zdefiniowane w Scenariuszu 2 (przede wszystkim związane z rozwojem transportu zbiorowego).

Cele i wizje

Wysoki i wciąż rosnący poziom motoryzacji sprawia, że coraz trudniej jest obecnie sprostać oczekiwaniom mieszkańców i turystów odnośnie sprawności systemu drogowego. Zwiększanie przepustowości dróg i pojemności parkingów w odpowiedzi na rosnący ruch samochodowy poprzez zwiększanie gęstości sieci i przekroju ulic, zwiększanie liczby stanowisk parkingowych oraz poprawę organizacji ruchu, nie przynosi już zadowalających efektów. Z uwagi na istniejące zagospodarowanie nie ma często możliwości na poszerzenie ulic czy budowę parkingów. Z związku z tym należy wprowadzać w życie strategię zrównoważonego rozwoju, która zapewnia optymalny podział zadań między transport publiczny i indywidualny. Brak priorytetów komunikacji zbiorowej w ruchu

powoduje, że czas podróży transportem indywidualnym jest krótszy od transportu zbiorowego, co powoduje, że na uprzywilejowanej pozycji znajduje się komunikacja indywidualna. W celu wyrównania dysproporcji należy obecnie kłaść nacisk na rozwój transportu publicznego i ograniczanie, w szczególności w centrum miasta, ruchu pojazdów osobowych. Ważnym elementem jest także sprawna i skoordynowana komunikacja zbiorowa pomiędzy największymi atrakcjami turystycznymi tej części Małopolski. Powyższy cel powinien polegać na:

- Popieraniu rozwoju systemu transportu zbiorowego, jako bardziej przyjaznego środowisku;
- Promowaniu transportu zbiorowego;
- Zmniejszeniu uzależnienia mieszkańców i turystów od samochodu poprzez dostępność alternatywnych sposobów podróżowania (transport zbiorowy, rower);
- Zapewnieniu skomunikowania wszystkich atrakcji turystycznych znajdujących się w obszarze Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- Zapewnieniu odpowiedniego standardu transportu zbiorowego (niezawodność, mała uciążliwość dla środowiska, efektywność, wysoka częstotliwość, punktualność, bezpieczeństwo, czystość itp.);
- Przywracaniu ulicom tradycyjnej funkcji, np. poprzez uspokajanie ruchu.

Do realizacji celu posłuży:

- Racjonalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury i taboru transportu zbiorowego np. korekta przebiegu linii, poprawa organizacji przewozów, wykorzystanie w godzinach poza szczytowych autobusów o mniejszej pojemności, skoordynowanie rozkładów jazdy z Gminami sąsiednimi, tak aby była możliwość podróżowania przez cały POF bez konieczności korzystania z komunikacji indywidualnej itp.;
- Zmiana organizacji ruchu np. strefy ograniczonej dostępności, uspokajanie ruchu, ograniczenia parkowania i prędkości, wprowadzenie priorytetów dla komunikacji zbiorowej;
- Rozbudowa sieci transportu zbiorowego, w szczególności doprowadzenie nowych połączeń do nowopowstałych osiedli i atrakcji turystycznych;
- Zróżnicowanie dostępności samochodu w różnych obszarach miasta (np. wprowadzenie płatnego parkowania, zamknięcie ścisłego centrum miasta dla transportu indywidualnego itp.);
- Integracja i substytucja różnych środków transportu zbiorowego i indywidualnego (tworzenie parkingów Park and Ride, Bike & Ride, węzłów przesiadkowych, dostosowywanie rozkładów jazdy itp.);
- Zapewniania spójności (przestrzennej i funkcjonalnej) różnych systemów transportowych;

- Zmniejszenie odległości dojścia do przystanków komunikacji zbiorowej
- Integracja taryfowo- biletowa
- Integracja systemu informacji pasażerskiej
- Wspólne planowanie i realizacja zrównoważonej mobilności w POF
- Rozwój elektromobilności
- Rozwój mobilności aktywnej
- Poprawa komfortu przemieszczania się osób ze szczególnymi potrzebami
- Rozwój parkingów rowerowych przy obiektach użyteczności publicznej

Źródła finansowania

Realizacja działań ujętych zarówno w niniejszym opracowaniu jak i w Programie Rozwoju Podatrzka wymaga zapewnienia ich całkowitego finansowania. Podstawą finansowania tych działań, a także innych, przyczyniających się do realizacji celów operacyjnych i horyzontalnych są budżety własne JST POF uzupełniane ze środków zewnętrznych z dostępnych dotacji zwrotnych i bezzwrotnych, z przeznaczonych do tego programów i funduszy powiatowych, wojewódzkich, krajowych oraz europejskich, a także z nowych, które mogą powstać w ramach kolejnej perspektywy finansowej UE po 2027 roku. Dodatkowym źródłem dofinansowania lub finansowania w całości planowanych działań i projektów mogą być środki podmiotów prywatnych, w tym w formule PPP. Do najważniejszych zewnętrznych źródeł finansowania działań i inwestycji, oprócz budżetów własnych JST POF, należą:

- budżet Województwa Małopolskiego
- budżet państwa
- programy i fundusze europejskie: Horyzont Europa, Interreg Europa 2021–2027, Interreg Europa Środkowa 2021– 2027 Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021– 2027, Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy EOG (Fundusze norweskie i EOG), Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FEnIKS), Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności. Zielona, inteligentna mobilność, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (m.in. EBI, EBOR, Bank Światowy), inne programy Komisji Europejskiej, — programy i fundusze krajowe: Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Program Zielony transport publiczny, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Program Elektromobilność, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – Program Mój elektryk, Program wyrównywania różnic między regionami III, obszar B i obszar D

(Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych), Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych, inne krajowe fundusze celowe.

Inwestycje związane z drogami krajowymi i wojewódzkimi na obszarze POF mogą być finansowane zarówno w ramach zadań własnych odpowiednich zarządców dróg, tj. GDDKiA oraz ZDW, jak też z budżetu państwa, budżetu Województwa Małopolskiego i źródeł zewnętrznych, a także z budżetów własnych JST POF w formie pomocy rzeczowej lub dotacji celowej. Inwestycje kolejowe w zakresie infrastruktury finansowane są w ramach zadań własnych odpowiednich zarządców (tj. PKP S.A., PKP PLK sp. o.o. Koleje Małopolskie.). Kolejnym możliwym źródłem finansowania inwestycji mogą być środki inwestorów prywatnych w ramach realizowanych przez nich inwestycji mieszkaniowych, handlowych i usługowych oraz aktywności gospodarczej (np. przebudowa drogi dojazdowej, remont lub przebudowa dróg wokół inwestycji, budowa lub przebudowa skrzyżowań, budowa chodników, dróg dla rowerów lub dróg dla pieszych i rowerów, przystanków transportu zbiorowego, zatok przystankowych itp.). Inwestycje publiczne mogą być także realizowane w formule PPP, polegającej na budowie oraz remontach infrastruktury publicznej połączonej z możliwością jej utrzymywania i/lub zarządzania przez Partnerów prywatnych.

Główne przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach środków przeznaczonych dla ZIT Podhale (Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027)

- Zakup autobusów typu maxi, midi i mini
- Przebudowa zaplecza technicznego służącego do obsługi transportu publicznego
- Modernizacja wiat przystankowych
- Budowa niewielkich parkingów typu Park&Ride
- Wykonanie energooszczędnego oświetlenia ulicznego
- Modernizacja ciągów pieszo – rowerowych
- Zintegrowany system informacji komunikacyjnej
- Zintegrowany system połączeń komunikacyjnych na obszarze ZIT uwzględniający różne rodzaje transportu
- Budowa i rozbudowa ścieżek rowerowych będących uzupełnieniem oferty mobilności miejskiej na terenie JST POF

Beneficjentem projektów będzie Podhalański Obszar Funkcjonalny tj. wszyscy jego mieszkańcy, jak również odwiedzający go turyści.

Plan przewiduje stosowanie standardowych metod monitorowania i oceny przebiegu jego realizacji. Bieżący nadzór nad realizacją zadań powinien określać terminowość, procent wykonania

poszczególnych działań inwestycyjnych oraz stopień wykorzystania środków przeznaczonych na poszczególne zadania. Weryfikacja (monitoring) wyników realizacji Planu następować będzie przez cykliczne badania i pomiary ruchu. Zakres tematyczny badań powinien obejmować oceny i opinie mieszkańców na temat funkcjonowania środków transportu publicznego oraz preferencji dotyczących wyboru środków komunikacji zbiorowej. Realizacja badań i pomiarów cyklicznie pozwoli na przeprowadzenie analiz porównawczych. Badania obejmować powinny stan środowiska naturalnego, w tym poziom substancji toksycznych w atmosferze, wielkość zmiany pracy przewozowej w transporcie indywidualnym i zbiorowym. Sprawozdania powinny zawierać informacje o postępach prac w odniesieniu do konkretnych, weryfikowalnych celów, z podaniem danych ilościowych lub procentowych oraz informację o poniesionych wydatkach. O postępie prac w realizacji planu powinni być również informowani mieszkańcy POF np. za pomocą informacji zamieszczanych na stronie internetowej, informacji podawanych przez urzędy.